

Juã

Juã 'ga ka'arana okwasiat inuga janee Jejui 'ga kwaawukaawamũ rakue.

Juã 'ga Jejui 'ga remimu'efera mũ. Jejui 'ga rupi wata ma'efera 'ga. Jejui 'ga rupi o enune Juã 'ga oporowykyau 'uwa 'ga pyri, weki'yra 'ga pyri 'jau. Pira 'gã ipyyka taityuu pyu. A'eramũ 'gã ime'ega ka'aranũ are. A'ere Juã 'ga, Jejui 'ga omo'wyr ire 'uwa 'ga rejari awau watau Jejui 'ga rupi.

Ywag ipe Jejui 'ga jewyr ire Janeruwarete 'ga 'Agesagea ka'arana kwasiarukari Juã 'ga upe rakue. A'eramũ 'ga ka'arana kwasiaa inuga Jejui 'ga ree.

Jarejuwarete 'ga kwaawukaat

¹ Ywy apoe'emauwe Jarejuwarete 'ga kwaawukaara 'ga akou rakue. Jarejuwarete 'ga ra'yra 'ga futat 'ga kwaawukaara janee. 'Uwarete 'ga retee futat 'ga akou rakue. 'Uwarete 'ga 'jawe futat 'ga rekoi. ² Ywy apoe'emauwe futat 'ga akou 'ga pyri rakue. ³ Janeruwarete 'ga mama'e apoukaa 'ga upe. Nitywi futari 'ga amũ 'ga poaawamũ mama'e are rakue. Jarejuwarete 'ga kwaawukaara 'ga etee futat mama'e apou rakue. ⁴ 'Ga futat 'ara resaukaa ae upe. Jarejuwarete 'ga 'ga ikwaawukaa nanẽ ae upe nũ. Mama'e reny 'jawe 'ga. Sã'ã ae mama'e renyramũ mama'e resak katu katua. Nan futat 'ga Jarejuwarete 'ga kwaawukaa ae upe. ⁵ Ypytunimũ 'ã ae tata monyka. A'ere 'ã ypytunaiwa

nomowewa'uweri tataa. Nan tee futat aetywera nomateepawa'uweri Janeruwarete 'ga kwaawa.

⁶ Janeruwarete 'ga 'ga amũ mua oje'ega mome'waramũ rakue. Aipo 'ga rera Juã. ⁷ Aipo 'ga upe Janeruwarete 'ga 'i rakue: “Ere ewau je kwaawukaara 'ga mome'wau 'gã nupe”, 'jau 'ga 'ga upe rakue.

A'eramũ Juã 'ga awau 'ga mome'wau 'gã nupe, 'ga rerowiarukaa 'gã nupe rakue. ⁸ NaJuã 'ga rũi Janeruwarete 'ga kwaawukaara 'ga. A'ere 'ga ruri 'ga mome'wau te 'gã nupe rakue.

—Janeruwarete 'ga kwaawukaara 'ga mome'wau je ruri pẽ nupe— 'jau 'ga 'gã nupe rakue. ⁹ —'Au futat 'ga ruri. 'Ga ae mu'e oje'eg a'je are futat. Janeruwarete 'ga je'eg are nipo 'ga awau ae mu'jau. A'eramũ nipo 'ga Jarejuwarete 'ga kwaawukaa ae upe— 'jau Juã 'ga 'gã nupe rakue.

¹⁰ Jarejuwarete 'ga kwaawukaara 'ga 'ut 'au ywy pe rakue. 'Au futat 'ga oporogytau ywy pewaramũ ae upe. Ymã te 'ga ywy pewaramũ ae apoi rakue. A'etea 'ã 'gã 'ga rerowiare'ema.

¹¹ Opytuna 'gã ywy pe 'ga ruri. A'etea 'ã 'ga pytuna 'gã 'ga rerowiare'ema futat. ¹² A'ere 'gã amũ 'ga rerowiari. A'eramũ 'ga werowiaara 'gã mogyau 'Uwarete 'ga ra'yramũ.

¹³ Naywy pewara 'gã na'yra 'jawe rũi aipo 'gã. Omenar ire te 'ã kũjã wa'yramũ. A'eramũ 'ã ẽẽ mena ra'yra u'aa ẽẽ wi. A'ere nanarũi ae rekoi Jarejuwarete 'ga ra'yramũ. Wemifutar imũ etee futat Janeruwarete 'ga jane mogyau wa'yramũ. Wa'yrarete 'ga rerowiaara 'gã etee te 'ga imogyau wa'yramũ.

14 Jarejuwarete 'ga kwaawukaara 'ga ojemu'jaga aeramũ rakue. Jane pype 'ga akou rakue. Jane ree 'ga oporomutamũ. 'Ga 'ã mama'e a'jea mome'wara te. Jarejuwarete 'ga nanẽ 'ga ikwaawukaa janee nũ. 'Ga futat Janeruwarete 'ga ra'yraretea. Nirũi futari 'ga. A'eramũ Janeruwarete 'ga wa'yrarete 'ga mogou oje'jawewaramũ.

15 Aipoa 'ga Juã 'ga imome'wau ojepyriwara 'gã nupe rakue:

—Je rewiri 'ga ruri, a'e je ako pẽ nupe ikue. Jejeuwe'emauwe futat 'ga rekoi rakue. A'eramũ 'ga a'eramũ kũima'eeteeteramũ akou. Je apyraapa akou kũima'eeteeteramũ— 'jau Juã 'ga 'gã nupe rakue.

16 Iporomutat 'ga nanimenime jane ree. A'eramũ 'ga opota'waramũ jane ree. Mama'e esagea 'ga iapou'jau'japa janee. 17 Ymã te Janeruwarete 'ga oje'ega monou Moisesi 'ga upe rakue. A'eramũ Moisesi 'ga janeypy 'gã mu'jau 'ga je'eg are. “Ga je'ega renup katu katuaramũ pẽnesageay Jarejuwarete 'ga upe”, 'jau Moisesi 'ga 'gã nupe rakue. A'ere Jejui 'ga 'i janee: “Pẽtywerete agawewi 'ã pẽẽ. A'etea 'ã Janeruwarete 'ga iporomutat pẽ nee”, 'jau Jejui 'ga janee. Jejui 'ga amanũmũ janetywera mepyau. A'e pyu 'ga 'Uwarete 'ga mota'wau jane upe. 'Uwarete 'ga je'eg are nanẽ 'ga jane mu'jau nũ. 18 Nitywi 'ga amũ Janeruwarete 'ga resakara mũ. 'Ga ra'yrarete 'ga etee te 'ga wesak. A'eramũ 'ga etee futat 'Uwarete 'ga kwaawukaa janee.

*Juã Batista 'ga
(Mateu 3.1-12; Luka 3.15-16)*

¹⁹ Judeu 'gã 'wyrria'ri 'gã amũ akou Jerusareg ipe. A'e 'gã 'jau mainana 'gã amũ nupe, Levita 'gã amũ netee:

—Pe'je pejewau pejeporonupa Juã Batista 'ga upe. “Maranuaramũ te ereko?” pe'je ki pejewau 'ga upe— 'jau 'gã 'gã nupe.

A'eramũ 'gã awau 'yrete pe, Jotãuy pe. Ty owa-jara katy 'gã awau. Amunawa mũ pyri 'gã awau, Petani 'jawa pyri. Owaẽmawe 'gã 'jau Juã 'ga upe:

—Maranuaramũ te ereko, aru'e ore enee kũi?— 'jau 'gã 'ga upe.

²⁰ A'eramũ Juã 'ga 'jau 'gã nupe:

—Jarejuwarete 'ga remimura 'ga rapesakara nipo peko. Naa'eramũ rũi je reko— 'jau etee Juã 'ga aipo 'gã nupe.

²¹ A'eramũ 'gã 'jau 'ga upe nũ:

—Maranuaramũ ajee ereko ki 'ei? Eliasiramũ nipo ereko? Saa'e ene rekoa 'ager imũ Jarejuwarete 'ga mome'ua 'gã nupe rakue. A'eramũ nipo ene?— 'jau 'gã 'ga upe.

—Naani. Na'ga rũi je— 'jau etee Juã 'ga 'gã nupe aipo 'ga 'eramũ.

—Jarejuwarete 'ga je'ega mome'waramũ te ra'u ene nũ? Ooreremiapesaga 'ga futat te ra'u ene nũ?— 'jau 'gã 'ga upe.

—Naani. Naaipo arũi je— 'jau etee Juã 'ga 'gã nupe nũ.

²² A'eramũ 'gã 'jau Juã 'ga upe nũ:

—Ejemome'u oree. Maran ajee ore aramuara 'gã nupe ene mome'ui ki 'ei?— 'jau 'gã 'ga upe.

²³ A'eramũ Juã 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ajemome'u je pẽ nupe. Pẽnea'at nipo Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'ga je'eger are? Isai 'ga je'eger are? Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari Isai 'ga upe rakue: “Amunawe'em ipe 'ga amũ rekoï wafukaita. ‘Pekwap Jarejararete 'ga rape katu'oka imonou 'ga renune’, 'jau 'ga amũ wafukaita akou”, 'jau Isai 'ga ikwasiaa inuga rakue— 'jau Juã 'ga 'gã nupe.

“Pekwap Jarejararete 'ga rape katu'ok imonou 'ga renune” 'ea “pejetywer awi pepoit” 'ea. A'eramũ Juã 'ga aipo 'ga 'eawer imũ etee futat 'ua wafukaita ojepyriwara 'gã nupe.

—Pejetywer awi pepoit. Pe'je pejekatu'oka Jarejararete 'ga ruawamũ, 'jau je 'ã pẽ nupe tekou— 'jau Juã 'ga 'gã nupe.

²⁴ Aipo 'erauwe fariseu 'gã nemimurera 'gã 'jau nũ:

²⁵ —Ma'eramũ ajee 'gã erepymĩ ekoete ekou 'ũ? “NaJarejuwarete 'ga remimurera rũi je. NaEIASI 'ga rũi je. Napẽnemiesaga rũi je”, ere te 'ã oree— 'jau 'gã Juã 'ga upe.

²⁶ Ojeupe aipo 'erauwe Juã 'ga 'jau 'gã nupe:

—Je futat 'ã apymĩ 'gã 'y pe. A'ere 'ga amũ rekoï pẽ pype. Nepekwaawi we te 'ga. ²⁷ Je rewiri te nipo 'ga ruri. 'Ga te kũima'eeteetea. Je nakũima'eeteete rũi. Je akotee'i ma'ea te— 'jau Juã 'ga 'gã nupe.

²⁸ Jotãuy pe Juã 'ga otywer awi opoit ma'e 'gã pymĩnamũ 'gã 'ua oporonupa ee 'ga upe.

Jejui 'ga janetywera mepyat

²⁹ Ai'iwe Juã 'ga Jejui 'ga resaka. Wepejãn 'ga ruramũ 'ga 'ga resaka. A'eramũ Juã 'ga 'jau tekotee 'gã nupe:

—Pe'je pejemã'jãu 'ga ree. Kwe 'ga ako je amome'u pẽ nupe ai'i. Kweramũ Janeruwarete 'ga remimurera 'ga ruri. Sã'ã mainana 'gã karupa'mĩ jukaa iapya Jarejuwarete 'ga upe. A'e resag ire 'ã Janeruwarete 'ga janetywera moia jane wi. Nan tee futat nipo kwe 'ga. Anure 'ga manũ janetywera moiajwamũ. 'Ga manũ are nipo Janeruwarete 'ga janetywera moia jane wi— 'jau Juã 'ga 'gã nupe. ³⁰ —Kaaruwamũ ako je 'ga mome'ui pẽ nupe ai'i. “Je rewiri 'ga ruri”, 'jau je ako pẽ nupe ai'i. “Ga kũima'eeteetea. Naje 'jawe rũi 'ga”, 'jau je ako pẽ nupe te'ama kaaruwamũ ai'i. “Je rewiri 'ut ma'e 'ga jejeuwe'emaue 'ga rekoi rakue”, 'jau je ako pẽ nupe ai'i— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama.

³¹⁻³⁴ —Ymã te Janeruwarete 'ga 'i jee ikue: “Ere ewau 'gã pymĩãu 'y pe, otywer awi 'gã poira resaukaawamũ tekotee 'gã nupe. Anure 'ga amũ ruri ojepymĩãukaa enee. 'Ga ree tereesak je 'Agesage jywa pykau 'jawe 'jau”, 'jau Janeruwarete 'ga jee ai'i— 'jau Juã 'ga 'gã nupe. —“Aipo 'ga anure nipo je 'Agesage omono pẽ nupe pẽnerekwaramũ”, 'jau Janeruwarete 'ga jee ai'i— 'jau Juã 'ga 'gã nupe. —“Je 'Agesagea tepẽ momyau 'jau”, 'jau Janeruwarete 'ga jee ikue— 'jau Juã 'ga 'gã nupe. —A'ea je aesak 'ga ree ai'i. 'Ga pymĩ re 'ua ojypa pykau 'jawe ai'i— 'jau Juã 'ga 'gã nupe. —A'eramũ “ga futat Jarejuwarete 'ga ra'yra”, a'e je ako pẽ nupe ai'i— 'jau 'ga 'gã nupe. —Ymã te je 'i te'ỹina tejeupe ikue: “Awỹja sipo poromũ Aeruwarete 'ga amut oree oretywera moiajwamũ?” 'jau je te'ỹina tejeupe ikue. Je nanẽ 'ga kwaape'ema futat ikue nũ. A'etea ako je ojot pẽ pymĩãu 'y pe tekou ai'i— 'jau 'ga 'gã nupe.

—Ae pymĩãu je ruri Jarejuwarete 'ga ra'yra 'ga kwaawukaawamũ Israeu 'ga juapyreramũ pẽ nupe— 'jau 'ga 'gã nupe.

Jejui 'ga remiayuw ypy 'gã

³⁵ Ai'iwe Juã 'ga oporogytau u'ama wemiayuwa 'gã nupe nũ. Mukũja 'gã nupe oporogytau u'ama. ³⁶ Poje Jejui 'ga okwapa 'gã pyu. 'Ga resakawe Juã 'ga 'jau wemiayuwa 'gã nupe:

—Kweramũ Janeruwarete 'ga remimurera 'ga kwawi. Karupa'mĩ 'jawe futat nipo 'ga manũi janetywera moiawamũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

³⁷ Ojeupe 'ga mome'urauwe Juã 'ga remiayuwa 'gã awau Jejui 'ga rewiri. A'eramũ futat 'gã Jejui 'ga ree ojemojo'okaipa Juã 'ga wi. ³⁸ Wewiri 'gã orauwe Jejui 'ga ojerowaka 'gã nee:

—Ma'ja are te peko?— 'jau 'ga 'gã nupe.

—Naani. Ma'ape te ene'wyrã, aru'e tee ore enee— 'jau 'gã 'ga upe.

³⁹ —Pe'je pejejua je rupi. Tepeesak 'jau— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'gã awau Jejui 'ga rupi. Awau 'gã owaẽma 'ga rekwawa upe 'ga pyri. Kwara jere-wamũ 'gã awau owaẽma. Owaẽm ire 'gã 'upa oporogytau kwara rese poromukuran.

⁴⁰⁻⁴¹ Jejui 'ga rewiri oo ma'e 'ga amũ rera Andrea. Juã 'ga Jejui 'ga mome'ua renuparera poromũ. A'eramũ Andre 'ga awau 'ga rewiri. A'ere Andre 'ga awau weki'yra 'ga rog ipe, Simão 'ga rog ipe:

—Janeruwarete 'ga remimurera 'ga ore aruesak ai'i— 'jau 'ga weki'yra 'ga upe awau.

Kristu 'jau 'gã Jarejuwarete 'ga remimurera 'ga upe.

⁴² A'eramũ Andre 'ga weki'yra 'ga rerawau Jejui 'ga upe. 'Ga resakawe Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Simão nipo enerera. Eneruwa 'ga rera Juãa. 'Awamũ je ene re'rogi. *Sefa* je anug ene ree— 'jau 'ga 'ga upe.

'Gã je'eg imũ *Sefa* 'ga inuga 'ga ree. Pedro 'ea futat poromũ. Pedroa 'ea itaa.

Natanaeu 'ga upe Jejui 'ga 'eawet

⁴³ Ai'iwe Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Garireja ywype je oi— 'jau 'ga 'gã nupe.

Wata enunewe Jejui 'ga awau Filipe 'ga rekaa. 'Ga resakawe 'ga Filipe 'ga mo'wya:

—Ere ejua je rupi— 'jau 'ga 'ga upe.

—Nai'i— 'jau 'ga 'ga upe.

⁴⁴ Filipe 'ga Pesaita pewara. Simão Pedro 'ga, Andre 'ga. Mĩmera 'gã aipo pewara.

⁴⁵ Omo'wyräuwe Filipe 'ga awau Natanaeu 'ga rekaa. 'Ga resakawe 'ga 'jau:

—Ymã te 'ã Moisesi 'ga ka'arana kwasiari inuga 'ga amũ ree rakue. Aipo 'ga ore aruesak. Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'ga nanẽ ka'arana kwasiaa 'ga ree rakue nũ— 'jau 'ga 'ga upe awau.

—'Ga futat ore aruesak ai'i. Jose 'ga ra'yra 'ga. Jejui 'ga. Nasare awi 'ga ruri— 'jau 'ga Natanaeu 'ga upe.

⁴⁶ Aipo 'ga 'eramũ Natanaeu 'ga 'jau:

—A'jea sipo? Nasare awi sipo mama'e esage ruri?— 'jau Natanaeu 'ga Filipe 'ga upe, aipo 'eramũ.

—Ere ejua 'ga resaka— 'jau Filipe 'ga 'ga upe.

A'erauwe 'ga awau 'ga resaka 'ga rupi.

⁴⁷ Werowygauwe Jejui 'ga Natanaeu 'ga resaka.

—Koromũ esage ma'e 'ga. Israeu 'ga juapyr-erarete 'ga— 'jau 'ga 'ga resakawe. —Ni'mei 'ga. Mama'e a'jea te tee noko 'ga omome'u. Nipor-erekoemã'i 'ga— 'jau Jejui 'ga 'ga upe u'ama.

⁴⁸—Kuu. 'Awamue te 'ã je resag ape kũi. Maran ene a'eramũ je kwaapa ki 'ei?— 'jau 'ga Jejui 'ga upe aipo 'eramũ.

—Figueira 'ywa 'wyr ipe ene renamũ je ene resagi ai'i. Ene upe Filipe 'ga porogyta enunewe je ene resagi ai'i— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

⁴⁹—Kuu. Jarejuwarete 'ga ra'yraretea futat nipo ajee ene ki sa— 'jau Natanaeu 'ga Jejui 'ga upe. — Ene 'ã 'wyriararetea oree, Israeu 'ga juapyreramũ oree— 'jau 'ga 'ga upe.

⁵⁰—Figueira 'ywa 'wyr ipe je ene resagi 'erauwe te je rerowiar ape ra'e?— 'jau Jejui 'ga 'ga upe. — Anure nipo mama'e esagea pênemiapoe'ema futat je iapoi. Aipoa tereesak 'jau— 'jau Jejui 'ga Natanaeu 'ga upe u'ama.

⁵¹ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe najuejue etee:

—Mama'e a'jea te tee je amome'u pê nupe. Je 'ã pêneki'yraretea. Anure nipo pëẽ ywaga woga resaka. Ywagipewara 'gã jywa je ree tura nipo pëẽ esaka. 'Gã jeupira nanẽ nipo pëẽ esaka nũ. A'eramũ nipo pëẽ 'jau: “A'jea futat. Janeruwarete 'ga remimurera 'ga ra'e”, 'jau nipo pëẽ jee aipo resag ire— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

2

'Ya Jejui 'ga imu'jaga y'wayramũ

1-2 Mukũi oser ire Jejui 'ga awau ajepeja amunaw ipe, Kana 'jaw ipe. Peu 'gã amũ

akoukatu. A'eramũ 'gã maraka apou 'gã ajuerekokatuawamũ. A'eramũ akokatu ma'e 'ga Jejui 'ga y ãẽ mo'wya wekokatu resaka. Jejui 'ga nanẽ imo'wya nũ. 'Ga remimu'eramũ nanẽ ore mo'wy'wya 'jau. ³ A'ere maraka teepawe'emauwe y'way teepawamũ 'gã nui, 'gã nekokatuawa rewara teepawamũ 'gã nui. A'eramũ Jejui 'ga y ãẽ 'jau 'ga upe:

—Si'ri. Y'waya teepap— 'jau ãẽ 'ga upe.

⁴ Aipo 'eramũ ãẽ ra'yra 'ga 'jau ãẽ upe:

—Tene ra'ne. Nowaẽmi we futat Janeruwarete 'ga pãjẽ resaukaawa upe jee— 'jau 'ga oy ãẽ upe.

⁵ Aipo 'ga 'eramũ 'ga y ãẽ 'jau maraka'ywa 'ga remiayuwa 'gã nupe:

—Jera'yra kĩa 'eawer imũ etee ki peapo mama'ea— 'jau ãẽ 'gã nupe.

⁶ Aipoa 'gã jatykaaw ipe 'y ryrũa 'upa. Tuwuu ma'ea. Aipoa 'y ryrũa 100 litro pyyka. Itakanafũa poromũ. 'Gã jepoeitawa yrũa futat. Judeu 'gã au'jeteramũ ojepoeita ojekatu'okawamũ Jarejuwarete 'ga upe. ⁷ A'ere Jejui 'ga oje'ega maraka'ywa 'ga remiayuwa 'gã nupe:

—Pe'je pejewau 'y rerua 'y ryrũ pype imatyneema— 'jau 'ga 'gã nupe.

Aipo 'ga 'erauwe maraka'ywa 'ga remiayuwa 'gã 'y rerawau 'y ryrũ matyneema. ⁸ Y ryrũa 'gã imatyneem ire Jejui 'ga oje'ega imatyneemarera 'gã nupe:

—Pe'je ara jaraa erawau maraka'ywa 'ga upe— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'erauwe 'gã ara jaraa erawau 'ga upe. ⁹ Ojeupe erurauwe maraka'ywa 'ga itykua esaka. A'ere 'ga itykure'emauwe ijemu'jagi y'wayramũ,

uwayramũ. Maraka'ywa 'ga nokwaawi 'y jemu'jaga y'wayramũ. A'ere 'ga remiayuwa 'gã ikwaawi futari. 'Ga itykura resakawe 'ga akokatu ma'e 'ga renũina.

¹⁰ —Esageay ma'ea ra'ne te 'ã y'waya neretykurukari jarejee rai'i. 'Gã itykupaw ire amunipo 'ã y'waynana rykurukaa 'gã nupe rai'i. A'ere 'ã ene y'waynana ra'ne eretykurukat 'gã nupe. Y'wayrete m̃ina mapawamũ itykurukaripyramũ 'gã nupe rai'i— 'jau 'ga akokatu ma'e 'ga upe.

¹¹ Aipo resaka taetu ore, 'ga remimu'eramũ, 'ga rerowiaa.

—Jarejuwarete 'ga pãjẽa futat 'ga wereko ra'e— 'jau ore arajaupe.

Kana 'jawa amunaw ipe ra'ne Jejui 'ga aeremi-apoe'ema apo ppy ppy ore ikue. 'Uwarete 'ga pãjẽ resaukaa ore ikue. Aipoa amunawa 'upa Garireja ywy pe.

¹² Aipo apo re Jejui 'ga awau ajepeja amunaw ipe nũ, Kafanaũ pe nũ. 'Ga y eẽ, 'ga rewirera 'gã, 'ga remimu'eramũ 'jau ore arawau 'ga rupi ikue. Peu oropytawaipa nũ.

Wyra me'egara 'gã mũ'ẽawet

(Mateu 21.12-13; Maku 11.15-17; Luka 19.45-46)

¹³ Egitu ywy awi oropyy ppy 'gã nenũ'ẽawer are wea'awa maraka apoawa upe iwaẽm ja'wyja'wyräuwe ore arawau Jerusareg ipe. Peu ore arawau orosou Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe. ¹⁴ 'Ga mogytaaw ipe osouwe Jejui 'ga wyra me'egara 'gã nesaka. Kwaiwete wyra me'egara 'gã 'upa peu. Kwatau, karupa'mĩ, pykau. Mĩmera 'gã ime'ega 'upa. Amumera 'gã ajemogyau 'yjejana

pyri ka'aranũũ mojoy'rau judeu ka'aranũũ are. ¹⁵ 'Gã nesakawe Jejui 'ga tupaama pyyka wyra mopikawamũ. A'eramũ 'ga ipyu imonou imũ'jãu jui. Kwatau, karupa'mĩ. Mĩmera 'ga imonou imũ'jãu jui. Ka'aranũũ mojoy'ruara 'gã 'yjejana 'ga imonou imuewiwya imojerepa 'gã nui. Ka'aranũũ monou imomopomopoa futat 'gã nui. ¹⁶ Pykau me'egara 'gã nupe 'ga oje'ega:

—Pe'je pykau rerawau enũ'jãu. Au'je Jeruwarete 'ga mogytaawa mõi re pykau me'egawamũ— 'jau 'ga oje'ega moywyrafena 'gã nupe. — Au'je Jeruwarete 'ga mogytaawa mõi re wyra me'egawamũ. 'Ga muorypawa te 'ã 'aga 'oga— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹⁷ Aipo renupawe orojea'aramũ ikwasiaripyrrer are. A'eramũ ore 'jau arajaupe:

—Ymã te Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari 'gã nupe aipo are rakue— 'jau ore arajaupe. —“Ku'jyp. Mama'e tywera 'gã wapo enemogytaawa 'og ipe. A'eramũ je temara'neramũ 'gã nee. A'eramũ je tejejukau enerog are”, 'jau 'ga amũ ikwasiaa inuga ymã rakue— 'jau ore arajaupe.

¹⁸ A'e pype judeu 'gã 'wyrria'ri 'gã 'ua oje'ega Jejui 'ga upe:

—Ma'eramũ ene 'gã mũ'jãu 'ũ? Awõja 'gã mũ'jãukaa enee ki 'ei?— 'jau 'gã 'ga upe. — Jarejuwarete 'ga emur ire aeremiapoe'ema eapo amũ ore 'ga pãjẽ mũ kũi. A'e resag ire taru'e enee 'jau: “A'jea futat 'ga 'gã mũ'ẽi Ku'jywa 'ga je'eg imũ ra'e”, taru'e enee 'jau kũi— 'jau 'gã 'ga upe.

¹⁹ —Aga 'oga retyg ire je imuapypa 'ara rupi etee imowyrri kũi— 'jau 'ga 'gã nupe.

²⁰ –Kuu. Ereapo ekoete awi nū'ū. Namuapya 'ara rupi etee rūi 'gā 'aga 'oga apoi rakue kūi. Kwarētai seis te 'gā kwara magwawi 'aga 'oga apoupap rakue kūi— 'jau 'gā 'ga upe aipo 'ga 'eramū.

²¹ A'ere 'ga naoga tee rūi imome'ui 'gā nupe. 'Aga 'oga 'eramū 'ga wete are te 'ga oje'ega rerekoi.

²² A'eramū ore anure Jeju 'ga remimu'eramū 'ga 'eawer are orojea'aramū, 'ga feraw ire ikue. “A'jea futat Jeju 'ga imome'ui ikue”, 'jau ore arajaupe. A'eramū ore Jarejuwarete 'ga je'ega rerowiaa. Jeju 'ga 'eawera nanē ore erowiaa nū.

Jeju 'ga jane kwaapa katu katu

²³ Jerusareg ipe Jeju 'ga kwaiwete aeremi-apoe'ema apou 'Uwarete 'ga pājē mū ikue. Aipo re-sag ire kwaiwete 'gā 'ga rerowiaa. A'ere amumera 'gā 'ga rerowiat 'mei etee. ²⁴ A'eramū Jeju 'ga ojemogypyke'ema 'gā nee. Okwaap 'ga 'gā. Wereko tywearama 'gā 'ga ikwaapa. A'eramū 'ga ojerowiare'ema 'gā nee. ²⁵ A'eramū Jeju 'ga oporonupe'ema ee: “Ma'ja e'i sipo 'gā ajaupe?” 'jawe'em Jeju 'ga 'gā nupe. Jeju 'ga ae kwaapa. Aerea'awa miamū 'ga okwaap katu katu.

3

Nikutemu 'ga upe Jeju 'ga 'eawet

¹ Poje Nikutemu 'ga 'ua oporogytau Jeju 'ga upe. Nikutemu 'ga opytuna 'gā nupe oje'ēma'ea. Fariseua nanē 'ga nū. ² Ypytunimū Nikutemu 'ga 'ua oporogytau Jeju 'ga upe:

—Janeruwarete 'ga 'ga amut jane mu'jawamū, aru'e ore arajaupe ene ree jepi. Janeruwarete 'ga

remiayuwamũ etee ae aeremiapoe'ema apoi. 'Ga remiayuwe'emamũ ae nuapoa'uweri. A'eramũ ore 'jau enee: Janeruwarete 'ga pãjẽ mũ futat 'ga mama'e apoi. A'eramũ ore 'jau arajaupe: Janeruwarete 'ga remimurera 'ga futat ra'e, 'jau ore arajaupe— 'jau Nikutemu 'ga Jejui 'ga upe.

³ Aipo 'erauwe Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Mama'e a'jea je amome'u amũ enee. 'Ga amũ nipo u'aru'jape'ema. A'eramũ 'ga nosea'uweri Jarejuwarete 'ga rupaw ipe awau— 'jau Jejui 'ga Nikutemu 'ga upe.

⁴ A'eramũ Nikutemu 'ga 'jau:

—Maran ae kũima'eramũ u'aru'japa nũ ki 'ei? Maran ae waranuw ire osou awau oy reweg ipe nũ ki 'ei?— 'jau Nikutemu 'ga Jejui 'ga upe aipo 'eramũ.

⁵⁻⁶ —Pejey awi peje'aa pẽẽ ẽẽ mena ra'yra futat. A'ere Janeruwarete 'ga werowiar ire te pẽ mogyi wa'yramũ. A'eramũ 'ga U'agesage mua pẽ nupe pẽnerekwaramũ. A'eramũ pẽẽ pejemogyau u'aru'jap ma'e 'jawe. 'Ga 'Agesage rerekware'ema 'gã nu'aru'jawi— 'jau 'ga Nikutemu 'ga upe.

⁷ —Eneporesag awi je ree aipo ejeupe 'eramũ. A'jea futat je 'i enee. E'aru'jaw iki, a'e je enee. Aipoa a'jea futat. ⁸ Sã'ã ywytua. Neresaga'uweri 'ã ywytua. Ifua etee 'ã ereenup. Nerekwaawa'uweri tuawa. Nerekwaawi nanẽ iwawa nũ. Nan tee futat Janeruwarete 'ga 'Agesagea. Neresaga'uweri 'ga 'Agesagea. Wemifutar imũ etee te Janeruwarete 'ga U'agesage monoi 'gã amũ nupe, 'gã mu'aru'japa nũ. A'ere nenereapyoi ee— 'jau Jejui 'ga Nikutemu 'ga upe.

⁹ –Maran poa ojeapou ki 'ei? Nakwaawi je ene'ea ki 'ei— 'jau Nikutemu 'ga 'ga upe.

¹⁰ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe nũ:

—Ene 'ã moromu'jara agawewi Israeu 'ga juapyrera 'gã nupe. A'etea 'ã ene jeje'ega kwaape'ema? ¹¹ Mama'e a'jea te je amome'u pẽ nupe. Orojemikwaawa 'ã ore oromome'u pẽ nupe, orojemiesaga retee. A'etea 'ã neperowiari oreje'ega— 'jau 'ga Nikutemu 'ga upe.

¹² —Ywy pewara agawewi je 'ã amome'u mama'ea pẽ nupe. A'etea 'ã naje rerowiari pejepe. Maran sipo ajee je rerowiat pejepe ywag ipewara mama'ea je imome'uramũ?— 'jau 'ga 'ga upe. ¹³ —Nitywi ae ywag ipe oo ma'eferamũ. Je tee te 'ã ojot ywag awi ikue. A'eramũ je tejemiesagera mome'wau pẽ nupe. Je 'ã pẽneki'yra futat.

¹⁴ —Enerea'at nipo ene jareypy are? Moja a'agawa apoawer are? Ymã te janeypy 'gã atai awau jũ me rakue. A'ere 'gã kwaiwete nuenuwi Jarejuwarete 'ga je'ega. A'eramũ 'ga oje'ega renupare'ema 'gã u'waukaa moja upe. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'jau Moisesi 'ga upe: “Ita eapo moja a'agawamũ. A'ere imonou imu'ama iku-tuka 'yw are”, 'jau 'ga Moisesi 'ga upe rakue. A'eramũ Moisesi 'ga ita apou moja a'agawamũ rakue. Aipo apo re 'ga imonou imu'ama 'yw are rakue. A'eramũ moja remiu'ufera 'gã amã'jãu aipo itamoi a'agaw are. A'eramũ futat moja remiu'ufera 'gã oferapap. Namanũi futari 'gã. Nan tee futat nipo imara'ne ma'e 'gã je monoi 'ypeywar are je mu'ama— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

¹⁵ —A'eramũ nipo je rerowiaara 'gã juejue awau ajemogyau Jarejuwarete 'ga pyri amanũu'jape'ema

futat— 'jau Jejui 'ga Nikutemu 'ga upe, 'ga mu'jau ojee.

¹⁶ —Janeruwarete 'ga iporomutat nanimenime pẽ nee. A'eramũ 'ga a'eramũ wa'yramũ je mua 'au ywy pe ikue. Majepei tee agawewi je 'ga ra'yramũ. A'etea 'ga je mut 'awa ywy pe je jukaukaa pẽ nupe. A'eramũ je rerowiaara 'gã amanũmũ numiamũ. A'ere 'gã oi oferapa Jarejuwarete 'ga rupaw ipe 'ga pyri amanũu'jape'ema futat. Peu futat 'gã jemogyi nakwaparimũ ete rũi— 'jau Jejui 'ga Nikutemu 'ga upe. ¹⁷ —Napẽ nereko tyweawamũ rũi 'ga je muri 'au ywy pe. Pẽ katu'okawamũ te 'ga je muri— 'jau 'ga Nikutemu 'ga upe.

¹⁸ —Jeruwarete 'ga je rerowiaaramũ pẽ nerekou tywere'em. A'ere 'ga je rerowiare'ema 'gã nupe 'ga 'i: “Pejerekoukat tywet futat nipo”, 'jau. Naje rerowiari 'gã. A'eramũ 'ga aipo 'jau 'gã nupe. ¹⁹ Janeruwarete 'ga ra'yramũ je tejua 'au ywy pe pẽ mu'jau Tejuwarete 'ga ree. A'ere pẽẽ mũ nepẽporokwaawiweri 'ga ree. 'Ga remifutar are nanẽ pẽẽ pejeporokwaawiwere'emamũ nũ. Mama'e tywera etee pẽẽ iapou. A'eramũ pẽẽ mama'e esage are pejeporokwaawiwere'emamũ. A'eramũ nipo Janeruwarete 'ga aipo 'gã nerekou tyweaete 'gã manũ re— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

²⁰ —Mama'e tywera apoara 'gã nioweri Jarejuwarete 'ga ra'yramũ je pyri. Naapoi futari je mama'e tywera. A'eramũ mama'e tywera apoara 'gã ojenosõu je pyri oo awi. “Omo'gõguu je 'ga tewau 'ga pyri ne”, 'jau itywet ma'e 'gã ojenosõu je wi. ²¹ A'ere mama'e esage apoara 'gã nuri Jarejuwarete 'ga ra'yramũ je pyri katu katu futat. A'eramũ nipo 'gã nesakara 'gã 'jau: “A'jea futat.

Jarejuwarete 'ga je'ega 'gã werowiat”, 'jau nipo 'gã 'gã nemiapofera resag ire— 'jau Jejui 'ga Nikutemu 'ga upe, 'ga mu'jau ojee.

Jejui 'ga Juã Batista 'ga imome'wau'japa

²² A'e awi Jejui 'ga wemimu'eramũ ore rerawau Judeja ywy pe nũ. Peu ore oropytawaipa. Peu futat 'ga 'gã amũ pymĩãu 'y pe, otywer awi 'gã poira resaukaawamũ. ²³ Juã 'ga nanẽ 'gã amũ pymĩãu akou ajepeja amunaw ipe, Enom 'jaw ipe. Enom 'jawa 'upa Salim 'jawa pyri. Peu typyu'iramũ 'ya. A'eramũ 'ga 'gã pymĩãu akou peu. ²⁴ Moromunepawa pype amunewe'emauwe Juã 'ga 'gã pymĩãu akou aipo pe.

²⁵ A'eramũ Juã 'ga remimu'e 'gã amũ oje'ega moywyräfena judeu 'ga amũ upe. Ae pymĩ are 'gã ajamueu.

²⁶ A'eramũ Juã 'ga remimu'e 'gã amũ awau oporogytau 'ga upe:

—Enerea'at te ene ejemimome'uawera 'ga ree? Jotãu tyowajara katy 'ga rekoi ene retee rakue. 'Awamũ nanẽ 'ga akou 'gã pymĩãu 'y pe nũ. A'eramũ 'gã awaupap 'ga rewiri ojepymĩãukaa 'ga upe. Ene rewiri ako ma'efera 'gã we futat awau ojepymĩãukaru'japa 'ga upe nũ— 'jau 'gã awau imome'wawayau Juã 'ga upe.

²⁷ A'eramũ Juã 'ga 'jau wemimu'e 'gã nupe:

—Je nanẽ jerekõẽãi 'ga ree nũ. Sã'ã Janeruwarete 'ga je monoa je moporowykyukara ojeupe ikue. Nan tee futat 'ga Jejui 'ga monoi imoporowykyaukaa ojeupe. Ojeupe Janeruwarete 'ga ore moporowykyukare'em ire amunipo 'ã ore noroporowykyi 'ga upe— 'jau

'ga imome'wau 'gã nupe. ²⁸ —A'e je ako pẽ nupe ai'i: “NaJarejuwarete 'ga remimurera rũi je. 'Ga renunewara te je”, 'jau je ako pẽ nupe ai'i— 'jau Juã 'ga 'gã nupe. ²⁹ —Sã'ã aeku'ia ajuee kũjãmuku rerekokaturamũ. Nan tee futat jeku'iramũ tekou 'ga ree. “Kwaiwete 'gã oi 'ga rewiri” 'e renupa jeku'iramũ— 'jau Juã 'ga 'gã nupe. ³⁰ —Jujui 'ga rewiri oo ma'e 'gã ojeme'yi kwaiwete futat. Je rewiri oo ma'e 'gã te ajee nojeme'yi futari. Jema'e 'gã inãinãĩ'ĩ etee futat— 'jau Juã 'ga 'gã nupe. —Nanuara futat esage je upe— 'jau etee Juã 'ga.

Ywag awi 'ut ma'efet

³¹ Ywy pewara 'gã akotee ma'ea futat. Wemi-
apo'i are tee 'gã porogytai. A'ere ywag awi 'ut ma'e
'ga nanarũi. 'Ga a'jea futat 'ga kũima'eeteetea. 'Ga
ree te a'jea futat ae jemogypygyaretei. ³² Ywag ipe
wemiesagera ywag awi 'ut ma'e 'ga imome'wau.
Wemienuwera nanẽ 'ga imome'wau nũ. A'ere
'gã inãinãĩ'ĩ etee 'ga rerowiari. Nuerowiari 'gã
kwaiwetewete 'ga. ³³ 'Ga je'ega rerowiaara 'gã 'jau
ajaupe:

—A'jea futat 'ga Janeruwarete 'ga je'ega
kwaawukaara 'ga ra'e— 'jau 'gã ajemogyau ajaupe.

³⁴ Janeruwarete 'ga U'agesage muapap
wemimurera 'ga upe. A'eramũ 'ga amuarera 'ga
je'ega mome'wau katu 'gã nupe. ³⁵ Janeruwarete
'ga oporomutaramũ wa'yra 'ga ree. A'eramũ 'ga
opãjẽ mua wa'yra 'ga upe. A'eramũ 'ga 'jau:

—Tepãjẽa je omono teja'yra 'ga upe. A'eramũ 'ga
mama'e esage apou jee— 'jau 'ga.

³⁶ Janeruwarete 'ga ra'yra 'ga rerowiaara 'gã ajemogyau ipyauramũ. Amanũ re 'gã awau Jarejuwarete 'ga pyri. Peu futat 'gã ajemogyau namutat. A'ere 'ga je'ega renupare'ema 'gã nanarũi. Nooi futari 'gã Jarejuwarete 'ga pyri amanũ re. Nuenuwi 'gã 'ga ra'yra 'ga je'ega. A'eramũ nipo 'ga 'gã nerekou tyweaete wojere'emamũ futat.

4

Samari pewara kũjã ãẽ

¹ Anure 'gã amũ awau Jejui 'ga mome'wau fariseu 'gã nupe:

—Ekoay Jejui 'ga kwaiwete 'gã pymĩãu 'y pe. Wemiayuwamũ 'ga 'gã pymĩ kwaiwete— 'jau 'gã awau imome'wau fariseu 'gã nupe. —Juã 'ga 'ã kwaiwete agawewi 'gã opymĩ. A'ere Jejui 'ga te Juã 'ga remipymĩmera 'gã apyraawi— 'jau 'gã awau imome'wau fariseu 'gã nupe.

² (Na'ga rũi agawewi 'gã pymĩãu 'y pe. 'Ga remimu'eramũ agawewi ore 'gã pymĩ. A'etea 'gã “Jejui 'ga 'gã opymĩ 'y pe”, e'i imome'wau fariseu 'gã nupe). ³ Fariseu 'gã nupe omome'u kwaaw ire, Jejui 'ga awau Judeja ywy awi.

—Garireja ywy pe soo jarejewya 'jau nũ— 'jau 'ga oree. ⁴ —A'ere jeoweramũ Samari ywy pyterimũ. Kwe rupi futat jarewau jarewaẽma Garireja ywy pe— 'jau Jejui 'ga oree.

⁵ A'eramũ ore arawau Samari ywy rupi. Arawau orowaẽma amunawa mũ upe. Sika 'jawa upe orowaẽma. Peu ore oropytawaipa. Ymã te janepy 'ga, Jako 'ga ywy pe monoi wa'yra 'ga upe, Jose 'ga upe rakue. Sika 'jawa 'upa aipo ywya pyri.

⁶ Peu Jako 'ga remiywykaiwera ywy kwawukuua 'ũina, 'ymuawa. Aje kwara kwawamũ arawau orowaẽma 'ymuawa upe. A'eramũ Jejui 'ga afuakapawamũ. A'eramũ 'ga wapyka 'ũina 'ymuawa reme'y'warimũ. ⁷⁻⁸ 'Ga pytu'uramũ ore arawau amunaw ipe orojemi'urama mua.

Orojemi'urama mua ore orauwe Samari pewara ãẽ mũ 'ua 'y piaramũ. A'eramũ Jejui 'ga 'jau ãẽ upe:

—Emut ara 'ya jee— 'jau 'ga ãẽ upe.

⁹ A'eramũ ãẽ 'jau 'ga upe:

—Ma'eramũ ene eje'ega jee rã, judeuramũ rã?— 'jau ãẽ 'ga upe. —Je Samari pewara— 'jau ãẽ 'ga upe.

Judeu 'gã niporomutari Samari pewara 'gã nee ra'e jepi. A'eramũ ãẽ judeu ojeupe ije'egamũ aipo 'jau 'ga upe.

¹⁰ A'eramũ Jejui 'ga 'jau ãẽ upe nũ:

—“Ya emut ara jee”, a'e ako je enee ko. A'ere 'ã naje kwaawi te ape. Jarejuwarete 'ga remimurama nanẽ nerekwawaw nũ— 'jau 'ga ãẽ upe. —Je kwaaw ire amunipo 'ã “Ya emut ara jee”, ere jee ra'e. 'Ya tejeupe ene enũi re amunipo je 'ã 'y monoi enee ra'e— 'jau 'ga ãẽ upe 'ũina. —Je remimonoa amunipo 'ã ene mogou nakwaparimũ warãu rũi— 'jau 'ga ãẽ upe.

¹¹ Aipo ojeupe 'ga 'eramũ ãẽ 'jau 'ga upe:

—Nenetywi 'y muawa pyu. Ikwawukuu 'ymuawa. A'eramũ ene imuawa pyu etywe'emamũ, maran sipo ene 'y mua jee?— 'jau ãẽ 'ga upe.

Naeapyoi ãẽ ojeupe 'ga 'e are.

¹² —Janeramỹiwera kĩa Jako te 'ã kũima'eeteetea ako rakue. Ymã kĩa futat ywy kwawukuu ywykajukari 'ymuawamũ rakue. 'Aga 'ymuawa pypewara 'ya futat kĩa itykua rakue. Kĩa ra'yra wã, kĩa reymap. Mĩmera oy'wau 'au rakue. 'Awamũ kĩa remiapofera orema'ea futat 'ũina— 'jau ãã 'ga upe. —“Je te jarejamỹja aapyraap”, ere te jee poromũ?— 'jau ãã Jejui 'ga upe.

¹³ A'eramũ Jejui 'ga 'jau ãã upe:

—'Aga 'y rykuara 'gã oo o'yuweju'jawa futat nũ— 'jau 'ga ãã upe. ¹⁴ —A'ere 'gã jema'e tykur ire ni'yuweju'jawi akou. Jema'ea 'ywu'ywura 'jawe tee 'ũi itykuara 'gã ywyteripe, 'gã mogyau nakwaparimũ rũi futat— 'jau 'ga ãã upe. — Sã'ã 'ywu'ywura rypawe'ema. Nan futat jema'ea. Jema'ea ae mogyau namutat. Jema'ea rykur ire nene'yuweju'jawi futari— 'jau 'ga ãã upe. — Jeporoywera ene mogo nakwaparimũ rũi futat— 'jau Jejui 'ga ãã upe.

¹⁵ A'eramũ kũjã ãã 'jau 'ga upe:

—Ere ajee ema'e ara mua jee rã. A'eramũ je te'yuweju'jawe'emamũ, tejoru'jape'ema 'au 'y piaramũ— 'jau ãã 'ga upe.

¹⁶ —Ere ajee ewau emena 'ga rerua 'au jee ra'ne— 'jau Jejui 'ga ãã upe.

¹⁷ Aipo ojeupe 'ga 'eramũ ãã 'jau:

—Najemeni je tekou— 'jau ãã 'ga upe.

A'eramũ Jejui 'ga 'jau ãã upe:

—A'jea futat ere nũ ã. Nenemeni futari ene nũ ã. ¹⁸ Nenemenu'jau'jawi tãmějẽ futat ene nũ ã. Nomoygi tãmějẽ futat sĩku pyu nũ ã— 'jau Jejui 'ga

ẽẽ upe, aipo 'eramũ. –A'jea futat 'awamũ neneneni futari. Ene pyri ako ma'e 'ga naenemena rũi futat— 'jau 'ga ẽẽ upe.

¹⁹ Aipo ojeupe 'ga 'eramũ ẽẽ 'jau 'ga upe:

–Koo. Maran ene je kwaapa a'i rã? Ene futat nipo Jarejuwarete kĩa je'ega mome'wara. ²⁰ Ymã te oreypya Jarejuwarete kĩa muorywi 'au futat rakue. A'ere pẽẽ judeuramũ “Jerusareg ipe tee futat Jarejuwarete 'ga simuoryp”, pe'je ra'e jepi— 'jau ẽẽ 'ga upe.

²¹ A'eramũ Jejui 'ga 'jau ẽẽ upe nũ:

–Anure nipo 'gã 'jawe'em 'aga ywytyra upe: “Agamũ futat 'ga muorypawa ywytyra”, 'jawe'em futat 'gã. Jerusarega upe nanẽ nipo 'gã aipo 'jawe'em futat nũ— 'jau 'ga ẽẽ upe. ²² –“Ore Samari pewaramũ Jarejuwarete 'ga aramuoryp”, 'jau pẽẽ na'e jepi numiamũ. A'ere nepekwaawi 'ga. A'ere ore judeuramũ 'ga kwaawi futari. 'Ga ojekwaawukaa oree. Judeuramũ 'ga ore mũ mogoi ae katu'okaramũ— 'jau 'ga 'ũina ẽẽ upe imome'wau.

²³ –Anure nipo Jarejuwarete 'ga muorypara 'gã 'ga muorypa a'jea futat. 'Awamuete 'gã 'ga kwaawi ramue. 'Ga 'Agesagea 'ga muorywukaa 'gã nupe. Omuorypararetea Janeruwarete 'ga wekat ojeupe— 'jau 'ga ẽẽ upe. ²⁴ –Naae 'jawe rũi Janeruwarete 'ga. Nuesaga'uweri ae 'ga. No'oi 'ga ae 'jawe. A'eramũ 'ga muorypara 'gã ojepoarukaa 'ga 'Agesage upe. A'eramũ 'gã 'ga muorypa futat, 'ga kwaapa futat— 'jau 'ga ẽẽ upe.

²⁵ A'eramũ ẽẽ 'jau 'ga upe:

–A'jea futat aipoa. Anure nipo Jarejuwarete kĩa remimurama kĩa ruri futari, Kristu kĩa. Kĩa futat

nipo jane mueapyou mama'e are— 'jau ēē Jejuī 'ga upe.

²⁶ —Je futat aipoa. Je futat Kristua. Je futat aje'eg te'ỹina enee— 'jau 'ga ēē upe.

²⁷ Ēē upe aipo 'epawa pype ore arajua orojewya amunaw awi nū. Ēē upe 'ga porogyta 'ga re-namū ore oroporesagamū etee 'ga ree. Judeu 'gā noje'egarūi futari kūjā upe ra'e jepi. A'ere ore a'eramū miamū noroporonuwi ee 'ga upe: “Ma'eramū te ereporogyta e'ỹina ēē upe?” naru'ei futari ore 'ga upe.

²⁸ A'erauwe ēē awau ojewya amunaw ipe. 'Y ryrūa ēē ejaa imỹina awau peuwara 'gā nupe Jejuī 'ga mome'wau.

²⁹ —Pe'je pejejua soo kīā resaka 'jau. Jerek-wawera kīā omome'upap jee ko— 'jau ēē peuwara 'gā nupe. —Kristu kīā ra'u 'ut 'ūina peu ko. Janeruwarete kīā remimurera kīā ra'u 'ūi peu ko— 'jau ēē awau imome'wau amunaw ipewara 'gā nupe.

³⁰ A'erauwe 'gā nuri ojekyita amunaw awi 'ga resaka.

³¹ Ēē o ypyrauwe ore 'jau Jejuī 'ga upe:

—Kweramū janeremi'urama. Ere ejemi'waa— 'jau ore 'ga upe.

³² —Naani. Irāinā'nī te 'ā jeremi'ua. Nepekwaawi futari jeremi'ua mama'ea— 'jau etee 'ga oree.

³³ —'Ga amū sipo mama'ea werut 'ga upe pa ra'e?— 'jau etee ore arajaupe.

³⁴ A'eramū 'ga 'jau oree:

—Pēē te 'ā pejememi'urama tywamū etee pēnekōēāi pejemogyau. A'ere je temuarera 'ga

remifutar imũ mama'e apo are te jerekõẽãjamũ. 'Ga porowyky apoupap te je ruri ikue— 'jau etee 'ga oree. ³⁵ —“Irũpãwẽ jay magwaw ire oreko pypiara sinigi”, 'jau pẽẽ 'ã jepi. A'ere 'awamũ je 'i pẽ nupe: Pemã'ẽ pejeko are esaka. Osinig futat ra'e. A'ere je napeko arũi imome'ui pẽ nupe. 'Awamũ futat 'gã kwaiwete je rerowiari ja'wyja'wy. 'Awamũ futat 'gã je rerowiari ojeupe pẽẽ je mome'u re. Sã'ã pẽẽ pejeko pypiara sinigamũ peoa imono'oga. Nan tee futat 'awamũ iwaẽmi je rerowiarukaawa upe. Pẽporomuku awi pejewau je mome'wau 'gã nupe— 'jau 'ga 'ũina oree. ³⁶ —Sã'ã kojara 'ga wemiayuwa 'gã mepya. A'yi tymara 'gã 'ga 'ã imepyau imono'ogara 'gã neewe. A'eramũ 'gã 'ã wekõẽãjamũ. Nan tee futat jeremiayuwa 'gã. A'yi tymara 'gã 'jawe je mome'wara 'gã. Ko pypiara mono'ogara 'gã 'jawe je rerowiarukaara 'gã— 'jau Jejui 'ga oree. — Najuejue etee futat nipo 'gã wekõẽãjamũ 'ga amũ je rerowiamũ. Je rerowiaara 'gã juejue nipo awaupap ywag ipe ajemogyau Jarejuwarete 'ga pyri amanũ re— 'jau Jejui 'ga oree. ³⁷⁻³⁸ —Amono je pẽẽ kwe pe tejerowiarukaa kwe pewara 'gã nupe ikue. A'jea futat aipo jane'ea, “Ga amũ nipo awau ityma. A'ere isinig ire nipo ajepeja 'ga 'ua imono'ogaramũ”, 'jau jane jepi— 'jau 'ga oree. — Nan futat je pẽ monoĩ tejemome'waukaa 'gã nupe ikue. 'Gã amũ 'ã awau pẽ nenunewe je mome'wau 'gã nupe rai'i. A'eramũ kwaiwete 'gã a'eramũ je rerowiat eneje'ega anupawe ikue— 'jau 'ga oree.

³⁹ Ore upe 'ga porogytapaw ire, Samari pewara 'gã 'ua kwaiwete 'ga resaka. “Jejui kĩa jerek-wawera amome'u jee”, kũjã ẽẽ 'eramũ 'gã awau

kwaiwete Jejui 'ga resaka, 'ga rerowiaa kwaiwete.

⁴⁰ A'eramũ 'gã 'jau Jejui 'ga upe:

—Epyta 'au ore pype ra'ne, 'jau 'gã 'ga upe.

A'eramũ ore oropytau 'gã pyri. Mukũi etee orosea.

⁴¹ Gã pype akou Jejui 'ga ojemome'wau 'gã nupe. A'eramũ tekotee 'gã nanẽ 'ga rerowiaa kwaiwete nũ. ⁴² A'eramũ 'gã 'jau kũjã ãẽ upe:

—Eneje'ega ra'ne ako ore aruerowiat ai'i. A'ere ore 'awamũ 'ga je'ega rerowiari. Ojemome'u 'ga oree— 'jau 'ga ãẽ upe. —“Ga futat 'ã ae katu'okara”, 'jau ore jepi— 'jau 'gã ãẽ upe.

Oje'eg imũ etee 'ga katu'okawet

⁴³ Mukũi oroser ire ore arawau Garireja ywy pe nũ. ⁴⁴ Jejui 'ga retea futat 'jau ikue: “Sã'ã Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'ga oa kwe pe 'ga je'ega mome'wau. A'eramũ 'ã kwe pewara 'gã jẽmĩ erowiaa. A'ere 'ã 'ga 'wyr ipewara 'gã jẽmĩ nuerowiari 'ga. 'Ga pytuna 'gã miamũ 'ã 'ga rerowiare'ema ajemogyau”, 'jau 'ga ikue.

⁴⁵ A'eramũ ore arawau Garireja ywy pe nũ, Jejui 'ga ywy pe nũ. 'Ga resakawe peuwara 'gã wekõẽãjamũ ajemogyau. 'Gã nanẽ awau Jerusareg ipe maraka magwapa rai'i. Peu 'gã Jejui 'ga remiapofera resaka rai'i. A'e resakarera 'gã wekõẽãjamũ ajemogyau oywy pe 'ga resakawe.

⁴⁶ Kana 'jawa amunaw ipe, Garireja ywy pype 'up ma'e pe, ore arawau orojewya nũ. Peu futat 'ga 'y mu'jaga y'wayramũ ai'i. A'e pe ore rekoramũ 'wyriara 'ga remiayuwa 'ga 'ua Jejui 'ga renũina.

—Ejot jera'yra 'ga resaka jee— 'jau 'ga 'ua Jejui 'ga upe.

'Ga upe 'ut ma'e 'ga ra'yra futat ojero'wu ete 'upa, tapojete 'upa ajepei amunaw ipe 'upa, Kafanaũ pe 'upa. ⁴⁷ “Judeja ywy awi Jejui 'ga ruri ojewya akou 'au nũ” 'e renupawe ta'yjero'wu ma'e 'ga awau Kana 'jaw ipe Jejui 'ga poreawua:

—Ejot jera'yra 'ga resaka jee. Tapojete 'ga 'upa. Amanũ ja'wyja'wy 'ga. A'eramũ ene ejua 'ga resaka jee— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

⁴⁸ A'eramũ Jejui 'ga 'jau:

—Aeremiapoe'ema apo resag ire tãmějẽ te je rerowiat pejepe. Je iapoe'emamũ neperowiari futari— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁴⁹ A'ere ta'yjero'wu ma'e 'ga 'iu'jawi etee futat Jejui 'ga upe nũ:

—Ere ejua futat je rupi jera'yra 'ga manũe'emauwe— 'jau etee 'ga 'ga upe.

⁵⁰ Aipo 'eramũ Jejui 'ga oje'ega 'ga upe:

—Ere ewau ejewya eje'wyr ipe. Namanũi futari enera'yra 'ga— 'jau 'ga ta'yriara 'ga upe.

Aipo ojeupe 'eramũ 'ga Jejui 'ga rerowiaa. A'eramũ 'ga awau ojewya wa'yra 'ga resaka. ⁵¹ 'Ga waw ipe 'ga remiayuwa 'gã 'ua 'ga rowosõu.

—Namanũi futari enera'yra kũi. Ijaruete 'ga ai'i kũi— 'jau 'gã 'ga upe.

⁵² Aipo 'ga 'eramũ ta'yriara 'ga oporonupa ee 'gã nupe:

—Ma'ape kwara kwawamũ 'ga ajarueteramũ rai'i ki 'ei?— 'jau 'ga 'gã nupe.

—Aje kwara kwawamũ futat ai'i— 'jau 'gã 'ga upe.

⁵³ A'eramũ 'ga ikwaapa:

—Aje kwara kwawamũ futat Jejui 'ga 'i jee ai'i— 'jau 'ga Jejui 'ga mome'wau wemiayuwa 'gã nupe.

A'eramũ ta'yriara 'ga Jejui 'ga rerowiaa nanimenime opytuna 'gã netee.

⁵⁴ Aiporamũ futat Jejui 'ga aeremiapoe'ema apou'japa ikue. Garireja ywy pewara 'gã nupe ra'ne 'ga 'y mu'jaga y'wayramũ ikue. A'ere 'ga poromũ 'wyrriara 'ga remiayuwa 'ga ra'yra marueteu 'gã nupe nũ. Judeja ywy awi 'ur ire 'ga aipo apou Garireja ywy pewara 'gã nupe ikue.

5

Iteu ma'e 'ga

¹ Anure Jejui 'ga awau Jerusareg ipe nũ. Judeu 'gã maraka apou peu. A'eramũ Jejui 'ga awau maraka apo resaka. ² Jerusarega ojeosõu futat. Kwaiwete iosoma rokwaru. Iosoma rokwaru mũ rupi 'gã karupa'mĩ rerawau. A'eramũ 'gã karupa'mĩ okwat 'jau jupe. Aipo okwaru pyri 'yupawu'ia mũ 'upa. Judeu 'gã aipo 'yupawu'ia renũina, Peseta 'jau jupe. Iywyri tapÿi'ia ajemogyau, sĩku tapÿja ajemogyau iywyri. ³ Aipoa tapÿja 'wyr ipe futat 'gã ojero'wu ma'e 'gã majatykau erua. Eae'em, ika'na ma'e, iteu ma'e. Mĩmera 'gã 'gã imajatykau, 'gã katu'okawa rapesaka 'gã nerua imogyau tapÿja 'wyr ipe. Kwaiwete 'gã 'upa iapesaka peu. ⁴ Yryjuapirauwe ipyriwara 'gã 'jau ajaupe:

—Ywagipewara 'ga nipo kwe 'ut 'y motyjuapiau jã'nũ— 'jau 'gã ajaupe.

Tyjuapi ppyrauwe ojero'wu ma'e 'gã awau ojemunepa 'y pe ajemogyau. A'ere ipype ose ypy ypy ma'e 'ga etee 'ga jekatu'ogi. ⁵ Iteu ma'e 'ga amũ 'ũina peu namutat. Trĩtai oito 'ga kwara magwapa oteuramũ 'ũina. A'ere 'ga nojekatu'og ymani.

⁶ Poje Jejui 'ga awau peu. A'eramũ Jejui 'ga 'ga resakawe 'jau ojeupe: “Ymã we te 'ga teuramũ rakue pa”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga 'jau 'ga upe:

—Erefutat te je ekatu'oga?— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

⁷ —Ëẽ. Afutat futat je tekatu'oga nũũ— 'jau 'ga 'ga upe. —Naje poari'i 'gã amũ ki 'ei. 'Y ryjuapirauwe je rerawawe'em je munepe'ema 'y pe ki 'ei— 'jau 'ga 'ga upe 'ũina. —'Y repejã je orauwe 'gã amũ na'ne 'gã oi je renunewe opo 'y pe jepi— 'jau 'ga 'ga upe 'ũina imome'wau.

⁸ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Efu'am ejupaw awi. Efu'am ejupawa pyyka erawau eruatau. Akatu'ok je ene 'awamũ— 'jau 'ga iteu ma'e 'ga upe.

⁹ Aipo ojeupe 'erauwe iteu ma'e 'ga ojekatu'oka. A'eramũ 'ga afu'ama wupawa pyyka erawau eruatau.

Judeu 'gã morowykye'ema rupi Jejui 'ga 'ga katu'ogi. ¹⁰ A'eramũ judeu 'gã 'wyrria'ri 'gã 'jau 'ga upe:

—'Awamũ morowykye'ema. Ejupawa kasi ereroo ne. “Mama'e rerooa ae porowykya futat”, e'i 'ã janeypya rakue— 'jau 'gã wupawa 'ga eroramũ.

¹¹ A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Je katu'okara 'ga, “ejupawa epyyk erawau eruatau”, e'i 'ga jee ko— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹² —Awỹja te aipo e'i enee ra'e?— 'jau 'gã 'ga upe.

¹³ A'ere 'ga nokwaawi 'ga. 'Ga katu'oka ppy we Jejui 'ga oi mytuna 'gã wyterimũ. Kwaiwete ajatyka ma'e 'gã peu. A'eramũ Jejui 'ga 'ga katu'oka ppy we awawayayau ojepe'au 'ga wi.

14 A'ere Jejui 'ga iteu ma'efera 'ga resaka nũ, Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe nũ.

—Erejekatu'ok futat 'awamũ. Au'je ki mama'e tywera apo re— 'jau 'ga 'ga upe. —Kasi mama'e tywera jeapoi enee ne, kwaiwete enee ne— 'jau 'ga 'ga upe.

15 A'eramũ ikatu'ogipyrrera 'ga awau Jejui 'ga mome'wau judeu 'gã 'wyria'ri 'gã nupe:

—Jejui 'ga je katu'ok ko— 'jau 'ga awau 'gã nupe.

16 Morowykye'ema rupi Jejui 'ga 'ga katu'oka. A'eramũ judeu 'gã Jejui 'ga rerekou tyweramue morowykye'ema rupi ae katu'ogamũ.

17 —Jeruwarete 'ga mama'e esage wapo ae upe au'jeteramũ. A'eramũ je nanẽ aipo apou nũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

18 Aipo ojeupe 'ga 'eramũ 'gã amara'neramũ 'ga ree.

—Sijuka 'ga 'jau. Morowykye'ema rupi 'ga porowykyi akou, 'gã katu'oka awau kwe pe— 'jau 'wyria'ri 'gã ajaupe. —Morowykye'ema rupi oporowyky re 'ã 'ga aipo 'jau wějẽmĩ nũ. “Ku'jywa 'ga Jeruwaretea”, 'jau 'ga 'ã 'ga upe nũ— 'jau 'gã ajaupe. —“Je 'ã Ku'jywa 'ga 'jawe”, 'jau wějẽmĩ aipo 'ga janee nũ. Aipo taetu itywetywet— 'jau 'gã ajaupe amara'neramũ 'ga ree.

'Uwarete 'ga je'eg imũ etee mama'e apoawet

19 A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—A'jea futat je 'i. Je 'ã Ku'jywa 'ga ra'yra futat. Nateje'eg imũ rũi je mama'e apoi. 'Ga je'eg imũ etee te je mama'e apoi. 'Ga remiapoa je aesak. A'eramũ je nanẽ aipo apou 'ga 'jawe nũ— 'jau 'ga 'gã nupe. 20 —Jeruwarete 'ga iporomutat nanimenime je ree. A'eramũ 'ga wemiapo resaukaa

jee. A'eramũ je tewau ojero'wu ma'e 'gã katu'oka. Ae katu'oga esage futat. A'ere je anure mama'e esageay apoi futari tejuwa 'ga remifutar imũ. A'eramũ nipo pẽẽ pejeporesagamũ pejemogyau ee— 'jau 'ga 'gã nupe.

²¹ —Amanũ ma'efera 'gã nipo Jeruwarete 'ga imũ'jãu imowywya tywy awi 'gã mogyau nũ. 'Ga 'jawe futat je tejemimũ'ẽ 'gã mogyau— 'jau 'ga 'gã nupe. ²² —NaJeruwarete 'ga rũi pẽ mojo'ok. 'Ga te 'ã pẽ mojo'ogukaa jee. A'eramũ nipo je ia'wyre'ema 'gã nupe 'jau: “Pẽẽ nepẽa'wyri. Mama'eukwaawa rapyaw ipe pekwap”, 'jau nipo je ia'wyre'ema 'gã nupe. Tejerowiaara 'gã nupe nipo je 'jau: “Je rerowiat pejepe ra'e. A'eramũ je petywera moia pẽ nui. Pe'je pejejua 'au ore pyri”, 'jau nipo je tejerowiaara 'gã nupe. Mĩmera 'gã nupe nipo je 'jau, je retea futat. Jeruwarete 'ga nipo je mu'eukaa 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ²³ —A'eramũ nipo aipo are 'gã najuejue etee je pojeupa. 'Awamũ 'gã Jeruwarete 'ga pojeuwi. A'eramũ 'gã, 'ga 'jawe futat, je pojeupa nũ. Je pojeupare'ema 'gã nanẽ Jeruwarete 'ga nopojeuwi futari, je muarera 'ga— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

²⁴ —A'jea futat je 'i. Jeje'ega rerowiaara 'gã ojemomyauu jeje'eg imũ. Je muarera 'ga nanẽ 'gã erowiaa nũ. Tejerowiaryauramũ je 'gã mogyau namutat. A'eramũ 'gã najuejue etee futat awau akou Janeruwarete 'ga pyri amanũ re. Na'gã nupe rũi je 'i: “Enetywerete Ku'jywa 'ga upe” 'jau. Natata pe oo ma'e 'gã nũi ore rerowiaara. Ywag ipe oo ma'e tee aipo 'gã— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

²⁵ —A'jea futat je 'i. Je te 'ã Ku'jywa 'ga ra'yra. Amanũ ma'e 'jawe futat mama'e tywera apoara

'gã. A'etea nipo 'gã anure jeje'ega wanup akou. 'Awamũ futat 'gã enuwi. Jeje'ega renuw ire te nipo 'gã jemogyi oferapa— 'jau 'ga 'gã nupe. ²⁶—Nitywi 'ga amũ Ku'jywa 'ga mogoaramũ. Ojetee futat 'ga jemogoi. A'eramũ 'ga ae nanẽ ae mogyau nũ. Je nanẽ nũ. Je Ku'jywa 'ga ra'yra. A'eramũ 'ga ae mogyaukaa jee— 'jau 'ga 'gã nupe.

²⁷ —Je futat 'ã pẽneki'yra. A'eramũ Jeruwarete 'ga 'jau jee: “Ene 'ã 'gã neki'yra. A'eramũ ene 'gã mojo'oka. Itywet ma'e 'gã nupe ki ere: Pẽtywerete pẽẽ Ku'jywa 'ga upe, 'jau. Tata pe pekwap, 'jau ki ene 'gã nupe”, 'jau 'ga jee. “Ejerowiaara 'gã nupe ki ere: Je rerowiat 'ã pejepe. A'eramũ pẽẽ pejejua ywag ipe ore pyri, 'jau ki ene ejerowiaara 'gã nupe”, 'jau 'ga jee— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

²⁸⁻²⁹ —Pẽporesag awi je ree. A'jea futat je 'i. Anure nipo amanũ ma'efera 'gã we jeje'ega renupawe 'gã nuri ã'jãu tywy awi. Mama'e esage apoara 'gã nipo awau ywag ipe Jarejuwarete 'ga pyri. Mama'e tywera apoarera 'gã nupe nipo je 'jau: “Naje rerowiari futari pejepe. Nepẽpouriweri futari pejetywer awi. A'eramũ pẽẽ 'awamũ pejekwapa tata pe”, 'jau nipo je 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

³⁰ —Nateje'eg imũ rũi je mama'e mome'ui. Ku'jywa 'ga je'eg imũ tee je 'i. 'Ga ra'ne 'ã oje'eg jee. A'eramũ je 'ga 'eawera rupi etee futat imome'wau pẽ nupe. Natejemifutar imũ rũi je je'egi. Ku'jywa 'ga, temuarera 'ga remifutar imũ etee te je je'egi— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Ma'eramũ je 'ã a'jea futat mama'e mome'ui tekou pẽ nupe— 'jau 'ga 'gã nupe oporogytau.

³¹ —Je tee tejemome'u re taetu amunipo 'ã naje rerowiari pejepe— 'jau 'ga 'gã nupe. ³² —A'ere nanarüi. 'Ga amũ nanẽ je mome'wau nũ. Ku'jywa 'ga je mome'wau. A'jea futat 'ga 'i— 'jau 'ga 'gã nupe. ³³ —'Awamueuu pẽẽ 'gã amũ monou 'ga moporogytaukaa Juã Batista 'ga upe rai'i nũ. 'Ga remimome'ua a'jea futat. ³⁴ A'ere je naekari futari “a'jea futat 'ga 'ea” 'jara 'gã. Juã 'ga 'eawera je amome'u pẽ nupe tejerowiarukaawamũ. Tejerowiar ire je pẽ katu'ogi— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

³⁵ —Sã'ã tatara'nĩa mama'e resaukara ae upe. Nan tee Juã 'ga. Juã 'ga pẽ mueapyou je ree. 'Ga 'eawer are pẽnekõẽãi numiamũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ³⁶ —Juã 'ga ra'ne je mome'u pẽ nupe. A'ere je pẽnemiapoe'ema apoi pẽ neape. Jeruwarete 'ga aipo apoukaa jee. A'eramũ pẽẽ 'jau: “A'jea futat. Ku'jywa 'ga 'ga muri janee”, 'jau pẽẽ jeremiapofera resag ire— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

³⁷ —Jeruwarete 'ga nanẽ je mome'u nũ, je muarera 'ga. Nepeesaga'uweri 'ga. 'Ga je'ega miamũ futat nipo nepekwaawi pejeapyau. ³⁸ “Je 'ã 'ga remimurera”, 'jau agawewi je 'ã pẽ nupe. A'ere 'ã aipo je'ea miamũ neperowiari. A'eramũ pẽẽ 'ga je'eg are taetu pejejea'are'emamũ pejemogyau— 'jau 'ga 'gã nupe. ³⁹ —Jarejuwarete 'ga je'ega rerekwara ka'aran are pejemu'jau. “Aipo are jarejeapyoramũ jane oi ywag ipe jarepytau”, 'jau 'ã pẽẽ na'e jepi. 'Gã amũ 'ã ka'arana kwasiaa agawewi je ree. ⁴⁰ A'etea 'ã pẽẽ je rerowiare'ema. Je upe pẽẽ 'jawe'em, “Ore mogy ape eje'jawe”, 'jawe'em 'ã pẽẽ jee— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

41 —“Esage ma'e 'ga”, pe'je ki jee, na'ei je pẽ nupe. “Je muoryp ki pejepe”, 'jawe'em je 'ã pẽ nupe. 42 A'ere je pẽ kwaawi. “Niporomutari pa 'gã Ku'jywa 'ga ree ra'e”, 'jau je 'ã pẽ nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. 43 —Tejuwarete 'ga je'eg imũ agawewi je ruri. A'etea jeje'ega nepeenuwi futari. A'ere anure nipo tekotee 'ga amũ ruri oje'eg imũ etee futat oje'ega pẽ nupe. A'ea nipo peanup, erowiaa pejejemogyau— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama.

44 —Akotee ma'e 'gã “ga esage”, pejejeupe 'gã 'eramũ nipo pejeku'iramũ futat pejejemogyau. A'ere nipo nepẽnea'ari pejejeupe Ku'jywa 'ga 'e are. Ku'jywa 'ga etee te Janeruwaretea. Nirũi futari 'ga. A'etea nipo nepẽnea'ari pejejeupe Ku'jywa 'ga 'e are. A'jea futat neperowiari 'ga— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. 45 —Naje rũi petywera mome'u Ku'jywa 'ga upe. Moisesi 'ga te 'ã petywera mome'u 'ga upe— 'jau 'ga 'gã nupe. —“Moisesi 'ga je'egera ore aruenup. A'eramũ 'ga ore mome'wau Ku'jywa 'ga upe”, 'jau pẽẽ numiamũ. A'jea futat 'ga pẽ mome'ui Ku'jywa 'ga upe. A'ere 'ga petywera tee imome'ui 'ga upe— 'jau 'ga 'gã nupe. 46 —Moisesi 'ga remikwasiarera rerowiar ire amunipo 'ã je nanẽ je rerowiari pejepe nũ. Moisesi 'ga ka'arana okwasiat je ree futat rakue. 47 A'ere 'ã 'ga remikwasiarera neperowiari pejejemogyau. A'eramũ pẽẽ je rerowiare'ema futat pejejemogyau— 'jau Jejui 'ga 'wyria'ri 'gã nupe.

6

Kanape'i me'yitawet

(Mateu 14.13-21; Maku 6.30-44; Luka 9.10-17)

1-4 Anure Jejui 'ga ore rerawau ore reroyaapa Garireja ry owajara katy. Tiperia 'jau nanē 'gã aipo ypiauu upe. Egitu ywy awi oreypy renū'ēawer are wea'awa maraka apoawa upe iwaēm ja'wyja'wyräuwe ore arawau oroyaapa. Kwaiwete 'gã awau ore rewiri. 'Gã nemiapoe'ema Jejui 'ga iapou 'gã neape. Ojero'wu ma'e 'gã 'ga ikatu'oka. A'eramũ 'gã awau 'ga rewiri, kwaiwete.

—Siesak 'ga iapou'jawa jarejeape— 'jau 'gã ajaupe.

Ty owajara upe orowaēmawe ore arawau orojeupia ywyty'ri rupi Jejui 'ga rupi. Peu ore aruapyka arajupa. ⁵ Oree Jejui 'ga porogyta 'ga renamũ mytuna 'gã 'ua owaēma oree nũ. Poje Jejui 'ga ojerowaka 'gã nesaka. 'Gã nesakawe 'ga 'jau Filipe 'ga upe:

—Maran maran te jane mama'e muri 'gã mojemi'wawamũ?— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

⁶ “Tamojemi'wat 'gã 'jau”, 'jau Jejui 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga poromũ 'jau “Ma'ja 'i sipo Filipe 'ga oje'ega jee?” 'jau 'ga ojeupe.

⁷ —Kuu. Mytuna 'gã nũ'ũ. 'Gã nemi'urama murawa niapoi 'gã nupe. Tusētu agawewi futat ka'aranũũ rerooi. A'etea nowaēmi futari mama'e muawamũ 'gã nupe— 'jau Filipe 'ga 'ga upe, aipo ojeupe 'eramũ.

⁸⁻⁹ A'eramũ Andre 'ga 'jau 'ga upe:

—Koromũ kunumĩ 'ga kanape'i rerekoi wemi'ura'mĩnamũ numiamũ kũi. Sĩku kanape'ia mukũi pira'i 'jau 'ga erekou numiamũ kũi. A'ere mytuna 'gã nupe niapoi nũ'ũ— 'jau Andre 'ga Jejui 'ga upe.

Aipoa Andre 'ga Simão Pedro 'ga rewirera. Jejui 'ga remimu'e nanẽ 'ga nũ.

¹⁰ A'eramũ Jejui 'ga 'jau ore:

—Pe'je pejewau 'gã muapyka. Peapyk, e'i 'ga, pe'je ki 'gã nupe— 'jau 'ga ore.

A'eramũ ore arawau 'gã muapyka. Kwaiwete juo'wia peu. A'eramũ ore a'e 'arimũ 'gã muapyka 'gã mogyau. Kwaiwete kũima'e 'gã. Siku miu kũima'e 'gã. ¹¹ A'eramũ Jejui 'ga kunumĩ 'ga remi'urama ppyka enafu'ama, eroje'ega 'Uwarete 'ga upe:

—Au'jete mama'ea eremut ore. Ene 'ã eneresage ore— 'jau 'ga 'Uwarete 'ga upe oje'ega.

A'eramũ 'ga 'Uwarete 'ga upe oje'ẽmaw ire kunumĩ 'ga remi'urama erawaukaa ore 'gã nupe. Ore 'gã nupe omonorauwe ojeme'yita aipoa kanape'ia ipira'i reewe. A'eramũ ore erawau imonou wapyk ma'e 'gã nupe. ¹² Kwaiwete agawewi 'gã. A'etea 'gã omoyk. Wewegamũ 'gã jui.

'Gã jemi'wapaw ire Jejui 'ga 'jau ore nũ:

—Pe'je pejewau emyrera rerua imono'oga yrũ pype. Pemomy kasi emyrera ne— 'jau 'ga ore.

¹³ A'eramũ ore arawau emyrera rerua ijaga yrũ pype. Tusi yrupemũũa ore imatyneema emyrera pyu. Aipo kanape'i apopyra sewata.

¹⁴ Jejui 'ga wemi'u me'yita opãjẽ mũ. A'eramũ aipo resakara 'gã 'jau:

—Jejui 'ga 'ã ome'yi janee. 'Ga te nipo 'ã Jare-juwarete 'ga je'ega mome'wara. Janeremiapesaga 'ga nipo 'ã— 'jau 'gã ajaupe.

¹⁵ A'ere Jejui 'ga 'gã kwaawi ojee. “Je futat 'gã je mogou 'wyriaramũ”, 'jau 'ga ojeupe. “A'ere je

na'awauwe rõi je rekoi 'gã nupe", 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga awau ojepe'au ore wi. Ore rejaa peu futat. Ojeteë 'ga awau ojeupia ywytyra rupi.

*'Yrajape 'arimũ Jejui 'ga ataawet
(Mateu 14.22-33; Maku 6.45-52)*

¹⁶ Ypytu'nĩnauwe Jejui 'ga remimu'eramũ ore arawau orojypa ypiauu pe nũ. ¹⁷ “Pe'je pejewau 'aw awi Kafanaũ pe”, 'jau 'ga oree ai'i. A'erauwe ore arawau aru'aa yaruu pype nũ.

—Soo Kafanaũ pe 'jau— 'jau ore arajaupe.

A'eramũ ore arawau oroyaapa nũ. Ypytu-nimũwe futat ore arawau. A'ere Jejui 'ga nuri ore rupi. ¹⁸ Poje ywytuua 'ua erujewi oree, 'y muorypa ore ree. ¹⁹ Mukuu ore wawa. Sĩku kilometro ore arawau oroyaapa. Poje ore 'y rypyter ipe arakou Jejui 'ga resaka. Jejui 'ga 'ua akou 'y rajape 'arimũ, watau ore katy. 'Ga resakawe ore oropifuakare'emamũ. Orekyjea ore rerekou, ore pifuaka'roka.

—Ma'ja katu nipo kwe kweramũ 'ut 'ja?— 'jau ore arajaupe.

²⁰ Aipo ore 'eramũ 'ga 'jau oree:

—Pekyje awi je wi. Je tee ojot pẽ newiri— 'jau Jejui 'ga oree.

²¹ Aipo orojeupe 'gã 'eramũ araku'iramũ 'ga ree.

—Ere ejua e'aa ore pype— 'jau ore 'ga upe.

Ore pype 'ga 'arauwe yaruua ojekoka erujewi ywy'am are.

Mytuna 'gã Jejui 'ga rekaa

²² Ai'iwe kwe katy opyta ma'e 'gã Jejui 'ga rekaa.

—Kaaruwamũ ako majepi tee yara ruwi 'au ai'i. A'ere ako Jejui 'ga remimu'e 'gã erooi ai'i— 'jau 'gã

ajaupe. —A'ere nipo 'ã 'ga ma'ja pype katu 'ga oi 'gã newiri ra'e? Nooi 'ga 'gã nupi ai'i. Marupi ajee 'ga oi ra'e ki 'ei?— 'jau 'gã 'ga rekaa. —Ma'ape sipo ajee 'ga oi ra'e?— 'jau 'gã ajaupe.

²³ 'Gã 'ga rekaramũ tekotee 'gã 'ua ojekoka ajepeja amunaw awi oyaruu pype. Tiperia 'jaw awi 'gã 'ua owaẽma. Kanape'i 'waw ipe 'gã oyaruu mojekoka. Peu futat Jejui 'ga porogytai 'Uwarete 'ga upe ai'i. Oporogytapaw ire Jejui 'ga kanape'i monou 'gã nupe ai'i. ²⁴ 'Gã jekog ire 'yisiga pype-wara 'gã 'jau 'gã nupe:

—Nitywi 'ga 'au. 'Ga remiayuwã 'gã nanẽ nitywi 'au nũ— 'jau 'gã 'gã nupe. —Pëyara pype soo 'gã nekaa Kafanaũ pe 'jau— 'jau 'gã 'gã nupe.

—Nai'i— 'jau yaroo jara 'gã aipo 'gã nupe.

Kanape'i 'jawewat

²⁵ Ty owajara katy ojekog ire 'gã Jejui 'ga resaka. A'eramũ 'gã 'jau 'ga upe:

—Maran te erejot rai'i, ki Ku'jyp?— 'jau 'gã 'ga upe.

²⁶ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Nepëneapyoi we jeremiapofer are. “Jejui 'ga 'ã Jarejuwarete 'ga remimurera”, pe'je amunipo 'ã jee rai'i, jeremiapofera resag ire rai'i. Kwaiwete agawewi 'ã jeremiapofera. A'etea 'ã naje rerowiari pejepe. Kaaruwamũ ako je kanape'i me'yi pë nupe ai'i, pë muweweka ai'i. Aipo are nipo je rekat pejepe— 'jau 'ga 'gã nupe.

²⁷ —Pëpy'a'wyt kasi pejemiu are etee ne. Pënea'at kasi pejemiu are etee ne. Pënemiu pë muweweka 'au etee. A'ere mama'e mũ rekoi temi'u 'jawe pë pype. A'ea pë mogy nakwaparimũ

rũi. Jeje'ega renuw ire pejemomyauu. Jeje'eg are ki p̄nea'at pejemogyau. Janeruwarete 'ga je mut 'au aeremi'u 'jawewara monoukaa p̄ nupe jee— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Ku'jywa 'ga 'ã Jeruwaretea. Opãjẽ mũ 'ga 'ã p̄nemiapoe'ema apoukari jee, p̄ nupe je resaukaawamũ. “Jejui 'ga jera'yraretea. Je 'ã 'ga mua p̄ nupe”, 'jau 'ga 'ã p̄ nupe jee— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

²⁸ A'eramũ 'gã 'jau 'ga upe:

—Ma'ja te Ku'jywa 'ga afutat ore iapoa?— 'jau 'gã 'ga upe.

²⁹ —Je 'ã 'ga remimurera. A'eramũ ki p̄ẽ je rerowiaa. A'ea te 'ga amaku'i— 'jau 'ga 'gã nupe aipo 'eramũ.

³⁰ —Ma'ja te ereapo epãjẽ resaukaa oree? Aipo resakawe taruerowiat ene 'jau— 'jau 'gã 'ga upe.

³¹ —Ymã te janep̄py oi watau amunawe'em ipe rakue. Peu wataaw ipe 'gã kanape'i 'jawewara 'wau rakue, mana 'jawa 'wau rakue. Aipo are 'ga amũ ka'arana kwasiaa inuga janee rakue. “Kanape'i 'ga amut ywag awi 'gã nemi'uramamũ rakue”, 'jau 'ga ikwasiaa inuga janee rakue. Moisesi 'ga aipo kanape'i monou 'gã nupe rakue. Ma'ja te eremut jarejee 'awamũ?— 'jau 'gã Jejui 'ga upe.

³² A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—A'jea futat je'ea. NaMoisesi 'ga rũi kanape'i omono 'gã nupe rakue. Jeruwarete 'ga te 'ã amut 'gã nupe rakue. 'Awamũ 'ga poromuriweramũ kanape'irete 'jawewar are p̄ nupe. ³³ 'Ga remimurera futat aipoa kanape'i 'jawewara. Ywag awi 'ga 'ga muri ae mogyaukaa nakwaparimũ rũi futat— 'jau 'ga 'gã nupe.

³⁴ A'eramũ 'gã 'jau 'ga upe:

—Aipoa emut ekou oree— 'jau 'gã 'ga upe.

³⁵ A'eramũ Jejuĩ 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Tejeupe je aipo je 'i. Je te 'ã 'ga remimurera. Tejerowiar ire je pẽ momyauĩ pẽ mogyau namutat. Je rerowiaaramũ pẽnekõẽãĩ pejejemogyau. Ipy'araypare'ema 'jawe, i'yuweje'ema 'jawe 'jau—'jau 'ga 'gã nupe.

³⁶ —“Je resak agawewi 'ã pejepe pejejemogyau. A'etea pẽẽ je rerowiare'ema pejejemogyau”, a'e ako je pẽ nupe ko. ³⁷ Jeruwarete 'ga je rerowiarukaa 'gã amũ nupe. A'eramũ nipo 'gã je rerowiaa futat. Namonoi futari je tejerowiaara 'gã amũ tejewi. ³⁸ Natejemifutara apou rũi je ruri ywag awi. Temuarera 'ga remifutara apou etee je ruri— 'jau Jejuĩ 'ga 'gã nupe. ³⁹ —A'eramũ je tejerowiaara 'gã momoirukare'ema tejerowiar awi. Tejerowiarukaa 'gã nupe. A'eramũ je 'gã mũ'jãu tywy awi 'gã mowywya 'gã mogyau tejua nũ. Aipoa je aapo futat 'ga remifutar imũ— 'jau Jejuĩ 'ga 'gã nupe. ⁴⁰ —Tejerowiaara 'gã juejue nipo je imonou tejemiayuwamũ. A'eramũ je tejoru'japa tejerowiaara 'gã mowywya 'gã mogyau nakwaparimũ warãu rũi. Aipoa Jeruwarete 'ga afutat— 'jau Jejuĩ 'ga 'gã nupe.

⁴¹ Aipo 'erauwe judeu 'gã oje'egaiwamũ 'ga ree:

—Kuu. “Ywag awi 'urete ma'ea je 'ã. Aeremi'uretea je”, e'i 'ga 'ã janee— 'jau 'gã ajaupe.

⁴² —NaJose 'ga ra'yra rũi te 'ga jepi? Naaipo rũi te Jejuĩ 'ga ako? 'Gajara 'gã ore orokwaap. Ma'eramũ gatu nipo 'ã 'ga 'i poromũ “ywag awi je ruri”, 'jau ekoete?— 'jau 'gã ajaupe.

⁴³ A'eramũ Jejuĩ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Au'je ki je ree pejeje'egaiw ire. ⁴⁴ Jeruwarete 'ga te 'gã nupe je rerowiarukaara. 'Gã etee te je rerowiararũ. Tejerowiaara 'gã etee te je amũ'ẽ tywy awi 'gã mogyau nũ tejoru'japa— 'jau 'ga 'gã nupe. ⁴⁵ —Ymã te Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'ga ka'arana kwasiari inuga 'ga je'eg are rakue. “Janeruwarete 'ga tamu'e 'gã najuejue etee 'jau”, 'jau 'ga ikwasiaa inuga rakue— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Amu'eramũ Jeruwarete 'ga je'ega renupara 'gã juejue je rerowiari. ⁴⁶ Nitywi 'ga amũ Jeruwarete 'ga resakara 'ga. Je tee te 'ga aesak. 'Ga wi je ruri ikue. A'eramũ je 'ga resaka— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

⁴⁷ —A'jea futat je'ea. Tejerowiaara 'gã je amomyau imuesageu imogyau nakwaparimũ warãu rũi futat. ⁴⁸ Ywag awi te 'ga kanape'i muri pẽ nupe rakue, a'e je akiko. Je te 'ã aipoa. Je te 'ã amogy pẽẽ nakwaparimũ warãu rũi. ⁴⁹ Ymã te 'ã pẽypya mana 'jawa 'ui akou amunawe'em ipe rakue. A'ere 'ã po 'u re 'gã manũi etee rakue— 'jau 'ga 'gã nupe. ⁵⁰ —'Awamũ ako Janeruwarete 'ga kanape'irete muri ywag awi ai'i. Aipo 'u re ae namanũi futari. ⁵¹ Je te 'ã aipoa kanape'ia. Ywag awi 'ut ma'ea te 'ã je. Je rerowiaara 'gã aipoa kanape'i 'wara 'jawe futat. 'Awamũ kanape'i 'waramũ pejemogy futat. A'ere je rerowiaara 'gã jemogyi namutat. Aipoa kanape'i 'jawewara jero'oa futat. Tejo'oa tomono pẽ nupe 'jau, pẽnemi'uramamũ 'jau. Anure nipo je temanũmũ namutat pẽ mogyukari. Temanũawa 'ara rupi je tejo'oa monoi pẽ nupe— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁵² Aipo ojeupe 'erauwe judeu 'gã amara'neramũ 'ga ree. A'eramũ 'gã oje'egayau ajaupe:

—Maran sipo 'ga poromũ wo'o muri janee, janeremi'uramamũ?— 'jau 'gã ajaupe.

⁵³ —A'jea futat je'ea. Jero'o 'ware'emamũ nepejemogyi namutat. Jerya nanẽ nũ. Jerya tykuare'emamũ nepejemogyi je pyri. ⁵⁴ Jero'oa nipo 'gã amũ i'wau, jerya retee. 'Gã etee futat nipo ajemogy a'jea futat. A'eramũ je tejoru'japa 'gã mowywya— 'jau 'ga 'gã nupe. ⁵⁵ —Jero'oa nipo aeremi'urama a'jea futat jerya retee. ⁵⁶ Jero'oa 'gã amũ i'wau jerya retee. 'Gã etee futat je rerekou. Je nanẽ 'gã nerekou nũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ⁵⁷ —Jeruwarete 'ga 'ã okoeteete ma'ea. 'Ga 'ã je mut. 'Ga 'ã je mogou. Nan tee futat je tejo'oa 'wara 'gã mogyi— 'jau 'ga 'gã nupe. ⁵⁸ —Koromũ kanape'ia. Ywag awi 'ut ma'ea futat. Pěypy 'gã 'ã mana 'jawa a'u akou rakue. A'ere 'ã 'gã manũi etee rakue. Koa kanape'i 'wara 'gã te nipo ajemogyau namutat— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁵⁹ Aiporamũ futat Jejui 'ga 'gã mu'ei ojee 'gã jatykaaw ipe. Kafanaũ pe 'ga 'gã mu'jau.

Jejui 'ga rerowiaara 'gã jemogy

⁶⁰ Aipo renupawe Jejui 'ga rewiri oo ma'e 'gã 'jau ajaupe:

—Kuu. Janereapyoa'nei jane aipo are ra'e nũ'ũ. Nikwaapawi 'ga je'ega ra'e nũ'ũ. Sirowiar awi nũ'ũ— 'jau 'gã ajaupe.

⁶¹ Noje'egi agawewi 'gã 'ga upe. A'etea Jejui 'ga aipo 'gã 'ea okwaap. A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Aipo are nipo pẽmara'ne je ree? ⁶² Je te 'ã pẽneki'yra. Ma'ja 'jau sipo pẽẽ ywag ipe jejeupira resaka nũ? Pe awi futat je ruri— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁶³ —Janeruwarete 'ga 'Agesagea te pẽ mogy. Naae

rũi ojomogy. Jeje'ega renuw ire te Janeruwarete 'ga 'Agesagea pẽ monoi 'ga remiayuwamũ pẽ moyau namutat. ⁶⁴ A'ere 'ã naje rerowiari pejepe—'jau 'ga 'gã nupe.

Jejui 'ga 'gã kwaapa. Ymã we 'ga werowiare'ema 'gã kwaawi akou rakue. A'eramũ 'ga ia'wyre'ema 'gã nupe omonoara 'ga kwaapa futat akou.

⁶⁵ —Pẽẽ mũ jeje'ega rerowiare'emamũ pejemogy. A'eramũ je 'jau pẽ nupe akiko: “Jeruwarete 'ga je rerowiarukaa 'gã amũ nupe. 'Gã etee futat nipo je rerowiaa”, 'jau ako je pẽ nupe ko— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

⁶⁶ A'eramũ 'ga rewiri oo ma'e 'gã oporenuwewere'emamũ 'ga je'eg are ojewya 'gã wi kwaiwete. Noou'jawi 'gã 'ga rewiri. ⁶⁷ A'eramũ Jejui 'ga 'jau wemimu'eramũ oree:

—Pẽẽ nanẽ te pẽjewyriwet je wi nũ?— 'jau 'ga oree.

⁶⁸ A'eramũ Simão Pedro 'ga 'jau 'ga upe:

—Awỹja rewiri ore arawau nũ ki 'ei? Ene tee te 'ã ore mu'e ape ore jemogy are. Eneje'ega rerowiaaramũ te 'ã ore mogyi namutat.

⁶⁹ Aruerowiar ore ene. Ene kwaaparamũ 'ã ore. Ene rerowiaaramũ 'ã ore rekoi. “Ga te 'ã Janeruwarete 'ga remimurera. 'Ga te 'ã esageay ma'ea”, aru'e ore enee jepi— 'jau Pedro 'ga 'ga upe.

⁷⁰ —Amũ'ẽ je pẽẽ 'gã nui, tejemimu'eramũ. Tusi 'ã pẽẽ— 'jau Jejui 'ga oree. —A'ere pẽẽ mũ mama'eukwaawa 'wyrriara remiayuwa peko amũ— 'jau 'ga oree.

⁷¹ Aipo ore upe 'jau 'ga Judas 'ga upe te 'ga 'i numiamũ. Judas 'ga Simão Iskariote 'ga ra'yra. Judas 'ga Jejui 'ga remimu'ea agawewi. A'etea 'ga

Jejui 'ga monou ia'wyre'ema 'gã po pe 'ga jukaukaa 'gã nupe.

7

Jejui 'ga rewirera 'gã nuerowiari 'ga

¹ Anure Jejui 'ga awau watau Garireja ywy pype etee. Judeja ywy pe 'ga awawe'em. “Judeja ywy pewara 'gã ifuwet je juka are”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga peu awawe'em. ² A'ere maraka apoawa upe iwaēmi ja'wyja'wy.* Aipo maraka upe 'gã tapÿi apou oseawamũ. A'eramũ 'gã 'jau tapÿi 'jawa maraka 'jau jupe. ³ A'eramũ Jejui 'ga rewirera 'gã 'jau 'ga upe:

—Ere ki ekwapa Judeja ywy pe. A'eramũ peuwara 'gã, ene rewiri oo ma'e 'gã netee eneremiapoa resaka 'jau. ⁴ Ajaupe ojekwaawukaa ae mama'e apoi ajueape. A'eramũ ene ewau aeremiapoe'ema apou 'gã neape, ejesaukaa 'gã nupe— 'jau 'gã 'ga upe, 'ga rerekoemãu. ⁵ 'Ga rewirera 'gã miamũ nuerowiari 'ga.

⁶ —Naani. Nowaēmi we je wawa upe. A'eramũ je tewawe'em. A'ere pēē peoarũ je renune.

⁷ Napē nee rũi Janeruwarete 'ga rerowiare'ema 'gã amara'neramũ ajemogyau. Je ree tee 'gã mara'neramũ. 'Gã tywera je 'ã amome'u 'gã nupe. A'eramũ 'gã 'ã oporomutare'emamũ je ree— 'jau 'ga wewirera 'gã nupe. ⁸ —Pe'je pejewau maraka pe. Nooa'nei je— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁹ A'eramũ Jejui 'ga opytau peu futat, Garireja ywy pe.

* **7:2** Jerusareg ipe 'gã maraka wapo jepi. Jerusarega 'upa Judeja ywy pype futat.

Jejui 'ga awau maraka pe

¹⁰ Maraka apoaw ipe wewirera 'gã o re Jejui 'ga awau wewirera 'gã newiri. A'ere 'ga oi jemime, ojetee'i akou 'gã newiri. ¹¹ Judeu 'gã 'wyrria'ri 'gã Jejui 'ga rekaa. Maraka apoaw ipe 'gã 'ga rekaa ajemogyau.

—Ma'ape te 'ga? Nuri te 'ga ra'e?— 'jau 'gã ajaupe 'ga rekaa.

¹² Kwaiwete 'gã ajamueu Jejui 'ga ree. Amumera 'gã 'jau ajaupe:

—Esage ma'ea futat 'ga— 'jau 'gã ajaupe.

Amumera 'gã:

—O'meramũ 'ga 'i. Nia'wyrri 'ga. I'me 'ga akou— 'jau etee 'gã ajaupe.

¹³ A'ere 'gã nueropori futari oje'ega. 'Gã kyjea 'gã nerekou. 'Wyrria'ri awi 'gã kyjei. A'eramũ 'gã oje'ega meewere'i etee ajemogyau ajaupe.

¹⁴ Majepeja tee 'gã morowykye'ema magwapa maraka apou. Muapyyra oser ire, Jejui 'ga awau osou Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe. A'eramũ futat 'ga peuwara 'gã mu'jau. ¹⁵ Jejui 'ga je'ega renupawe, judeu 'gã 'wyrria'ri 'gã oporesagamũ ajemogyau 'ga ree.

—Maran 'ga aipo kwaapa ki 'ei? Nojemu'euui agawewi te 'ga 'ã a'i kũi. A'etea te 'ga 'ã okwaap aipoa a'i kũi— 'jau 'gã ajaupe.

¹⁶ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Nateje'eg are rũi je 'gã mu'jau. Temuarera 'ga je'eg are futat je 'gã mu'ei— 'jau 'ga 'gã nupe. ¹⁷— Jarejuwarete 'ga remifutar imũ mama'e apoara 'gã te'i 'jau: “A'jea futat. Jarejuwarete 'ga je'eg are futat 'ga ore mu'jau. Noje'eg ekoetei 'ga”, te'i

'gã jee 'jau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ¹⁸ —Oje'eg ekoete ma'e 'gã “tajepojeuwukat 'gã nupe”, 'jau 'gã numiamũ. A'ere Jarejuwarete 'ga rer imũ oje'eg ma'e 'gã nanarũi. “Jarejuwarete 'ga tapojeuwukat 'ga 'gã nupe 'jau”, 'jau 'gã. Aipo 'gã 'ea a'jea futat— 'jau 'ga 'gã nupe. ¹⁹ —Ymã te Moisesi 'ga ka'arana kwasiari Jarejuwarete 'ga je'eg are rakue. A'ere nepeenuwi'i futari 'ga je'ega. 'Ga je'ega renuw ire amunipo 'ã pejefuwere'emamũ je ree— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

²⁰ —Kuu. Mama'eukwaawa aipo ene mu'eukat. Awỹja sipo a'eramũ ifuwet ene ree?— 'jau ajatyka ma'e 'gã 'ga upe.

²¹⁻²² —Morowykye'ema rupi je aeremiapoe'ema apoi. A'e resakawe 'ã pẽẽ 'jau: “Ma'eramũ 'ga nanuara apou morowykye'ema rupi ra'e ki 'ei?” 'jau 'ã pẽẽ. A'ere 'ã pẽẽ nanẽ futat peapo mama'ea morowykye'ema rupi— 'jau 'ga 'gã nupe. —Ymã te 'ã Moisesi 'ga 'i pẽ nupe rakue: “Majepeja etee ki morowykye'ema pemagwap. A'ere pejeja'yra 'ga rerawau imojewagukaa”, 'jau 'ga 'ã ikwasiaa inuga rakue. A'eramũ morowykye'ema rupi pejeja'yra 'ar ire iko morowykye'ema rupi pejeja'yra rerawau imojewaka. A'ere naMoisesi 'ga rũi pẽ mu'e ypy aipo are rakue. Pẽypy 'gã na'ne futat pẽ mu'e aipo are rakue. A'ere Moisesi 'ga 'jau rakue nũ. ²³ 'Ga je'eg imũ 'ã pẽẽ pejeja'yra 'ga mojewaka morowykye'ema rupi. Aipo apo re 'ã ma'eramũ ajee je ree pẽmara'ne pejejemogyau morowykye'ema rupi kũima'e 'ga amũ katu'ogamũ?— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ²⁴ —Mama'e tywera etee 'ã ereapo ekou, pe'je 'ã jee. Au'je aipo 'e re. Pẽneapyo ra'ne ki jeremiapo are. Jeremiapo are pejejeapyo

re te mama'e a'jea 'ga wapo, pe'je jee— 'jau 'ga 'gã nupe.

Janeruwarete 'ga remimuret

²⁵ Jejui 'ga resaka Jerusareg ipewara 'gã 'jau ajaupe:

—Na'ga ree rüi nipo jane'wyriara 'gã afuewer-amũ ki sa?— 'jau 'gã ajaupe. ²⁶ —Esak 'ga 'ama 'ga porogytaa janee. A'ere 'gã noje'egayi 'ga upe. “Jarejuwarete 'ga remimurera 'ga futat”, e'i te ra'u 'gã 'ga upe nũ?— 'jau 'gã amũ ajaupe.

²⁷ A'ere amumera 'gã 'i:

—NaJarejuwarete 'ga remimurera rüi 'ga. Nitywi ae amũ Jarejuwarete 'ga remimurera 'ga ruawera kwaapara mũ. A'ere jane Jejui 'ga ruawera kwaawi. Garireja ywy awi futat 'ga ruri— 'jau 'gã ajaupe.

²⁸ A'ere Jejui 'ga oje'ega momoa 'gã nupe nũ. 'Uwarete 'ga mogytaaw ipe akou 'ga oje'ega 'gã nupe:

—A'jea'jea futat sipo je kwaap pejepe? A'jea futat sipo je ruawera pekwaap? Nateje'eg imũ rüi je ruri. Temuarera 'ga je'eg imũ tee je ruri. 'Ga te 'ã mama'e a'jea etee futat omome'u. A'ere nepekwaawi 'ga. ²⁹ 'Ga wi futat je ruri. 'Ga futat 'ã je muarera. A'eramũ je 'ga kwaapa futat— 'jau 'ga u'ama 'gã nupe.

³⁰ Aipo 'ga 'e 'ga 'amamũ 'gã 'ga pyyg are afuewer-eramũ numiamũ. A'ere 'gã nopyygi 'ga. Nowaēmi we 'ga pyykawa upe. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'ga pyygukare'ema 'gã nupe. ³¹ A'eramũ 'gã kwaiwete 'ga rerowiaa. A'eramũ 'gã 'jau ajaupe:

—'Au 'ur ire 'ā Janeruwarete 'ga remimurera 'ga aeremiapoe'ema apoi, 'ga pājē resaukaa janee. Jejui 'ga 'ā nanuara wapo jepi. A'eramū 'ga futat 'ga remimurera ra'e— 'jau 'gā ajaupe, Jejui 'ga rerowiaa.

³² Aipo renuw ire fariseu 'gā 'jau mainana 'wyr-iara 'gā nupe:

—Soo 'ga pyygukaa jefaruu 'gā nupe 'jau— 'jau 'gā 'gā nupe.

A'eramū 'gā jefaruu 'gā monou Jejui 'ga pyygukaa numiamū.

³³ A'e pype Jejui 'ga oporogytau akou wenupara 'gā nupe:

—Pē pype je pytaaiwi etee. Anurenure'i je oi tejewya temuarera 'ga pyri nū. ³⁴ A'eramū nipo pēē je rekaa. A'ere nipo naje resagi pejepe. Nepeoa'uweri je waw ipe. Nepekwaawi je wawa piara— 'jau 'ga 'gā nupe.

³⁵ A'eramū judeu 'gā 'wyrira'ri 'gā 'jau ajaupe:

—Ma'ape te 'gā oi poromū? Ma'ape te jane niesagi 'ga? Judeue'ema 'gā 'wyrarete pe te ra'u 'ga oi nū? Janepytuna 'gā kwasi'ofera 'gā pyri te ra'u 'ga oi nū?— 'jau 'gā ajaupe. —Judeue'ema pypewara 'gā pyri nū? Judeue'ema 'gā mu'jau te ra'u 'ga oi nū? ³⁶ Maran ajee poromū 'ga 'i ki 'ei: “Naje resagi pejepe”, 'ga 'i ki 'ei. “Nepeoa'uweri je waw ipe”, 'ga 'i ki 'ei— 'jau 'gā ajaupe.

³⁷ Majepeja morowykye'ema poromukuran 'gā maraka apou. Maraka apo maapawa 'ar esagea 'gā nupe. Aipo 'ara rupi Jejui 'ga afu'ama oje'ega momoa 'gā nupe:

—Pē'yuwei te pēē mū? A'eramū pēē i'yuwei ma'eramū pejejua je pyri. Mama'ea tomono pē

nupe pẽnemi'uramamũ 'jau— 'jau 'ga 'gã nupe. ³⁸ — Aipo are janeypya ka'arana kwasiari rakue. “Je rerowiaara 'gã pype 'y 'jawewara tujãn 'gã ywyterimũ 'jau”, 'jau 'gã ikwasiaa Jarejuwarete 'ga je'ega rerekwara ka'aran are rakue— 'jau 'ga 'gã nupe. — Aipoa 'y 'jawewara 'gã mu'jaga Janeruwarete 'ga remiayuwamũ. A'eramũ itykuara 'gã ajemogyau namutat— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

³⁹ 'Uwarete 'ga 'Agesage upe 'ga poromũ 'jau. A'ere Jejui 'ga 'ga 'Agesage muri werowiaara 'gã nupe, 'gã nerekwaramũ. A'ere aipo 'eramũ nuri we Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'gã nupe. Jejui 'ga nojewyri we 'Uwarete 'ga pyri. A'eramũ Jejui 'ga 'ga 'Agesage mure'ema we werowiaara 'gã nupe.

⁴⁰ Aipo renupawe 'gã amũ 'jau:

—A'jea futat. 'Ga Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara ra'e— 'jau 'gã ajaupe.

⁴¹ Amumera 'gã 'jau:

—'Ga 'ã Jarejuwarete 'ga remimurera— 'jau 'gã ajaupe.

A'ere tekotee 'gã 'i ajaupe:

—Garireja ywy awi sipo Jarejuwarete 'ga remimurera 'ga ruri?— 'jau 'gã ajaupe. ⁴² — Janeypy 'gã 'ã ka'arana okwasiat Jarejuwarete 'ga remimurama 'ga ree rakue: “Davi 'ga juapyrera futat Jarejuwarete 'ga remimurama 'ga. Perẽi me nipo 'ga 'ari, Davi 'ga jeupawer ipe”, 'jau 'gã ikwasiaa inuga janee rakue— 'jau 'gã 'gã nupe.

Nokwaawi wejue 'gã Jejui 'ga 'aawera. Perẽi me futat 'gã 'ari rakue. A'ere 'gã nokwaawi te 'ga.

⁴³ A'eramũ 'gã amũ Jejui 'ga rerowiaa. A'ere amumera 'gã nuerowiari 'ga. ⁴⁴ 'Gã amũ oporopyygiweramũ 'ga ree. A'ere 'gã nopyygi 'ga.

Judeu 'gã 'wyrri'ri 'gã

⁴⁵ 'Ga je'ega renuw ire jefaruu 'gã awau ojewya amuarera 'gã nupe. A'eramũ mainana 'wyrriara 'gã 'jau 'gã nupe, fariseu 'gã netee:

—Ma'eramũ te neperuri 'ga oree?— 'jau 'gã 'gã nupe.

⁴⁶ A'eramũ 'gã 'jau amuarera 'gã nupe:

—Naruanuwi ore 'ga amũ je'ega 'ga 'jawe jepi— 'jau 'gã awau amuarera 'gã nupe.

⁴⁷ —Pěẽ naně nipo 'ga pě morytee rai'i nũ? Pě nupe naně nipo 'ga jerowiarukari rai'i nũ?— 'jau 'gã 'gã nupe. ⁴⁸ —Fariseuramũ te ore mũ 'ga rerowiari ra'e nũ? Jane'wyrri'ri 'gã amũ te werowiat 'ga ra'e nũ?— 'jau 'gã 'gã nupe. —Naani.

⁴⁹ 'Auwara 'gã 'ga werowiat kwaiwete. A'ere 'gã Moisesi 'ga remikwasiarera nokwaawi. A'eramũ nipo Janeruwarete 'ga 'gã momapa etee— 'jau fariseu 'gã jefaruu 'gã nupe.

⁵⁰ Aipo 'gã nupe 'e re Nikutemu 'ga oje'ega 'gã nupe. Fariseu 'ga amũ Nikutemu 'ga. Ypytunimũ Jejui 'ga upe oporogyta ma'efera 'ga poromũ. Aipo 'ga 'jau 'gã nupe:

⁵¹ —Ymã te Moisesi 'ga ka'arana kwasiari inuga janee rakue. “Naaipo kũima'e 'ga je'ega renupa rũi 'ã 'nia'wyrri 'ga', pe'je ekoete 'ga upe”, 'jau Moisesi 'ga ikwasiaa inuga rakue— 'jau Nikutemu 'ga 'gã nupe. —A'eramũ jane 'ga je'ega renupe'emawe “Nia'wyrri 'ga”, 'jawe'em 'ga upe— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁵² —Kuu. Enejekoty'aawa te 'ga? Garireja ywy awi te erejot 'ga 'jawe?— 'jau 'gã aipo 'ga 'eramũ. —Ikwasiaripyrrer are ejemu'e. A'eramũ ene ikwaapa. Nuri futari Jarejuwarete 'ga je'ega

mome'wara mũ Garireja ywy awi— 'jau etee 'gã Nikutemu 'ga upe.

⁵³ Oporogytapaw ire 'gã okwasi'wau awau oje'wyr ipe nũ.

8

Kũjãmene'ema ãẽ

¹ 'Gã kwasi'opaw ire Jejui 'ga awau wwytyr ipe. Oriweira 'jaw ipe 'ga awau osea. ² Ai'iweteteve Jejui 'ga awau osou Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe. 'Ga serauwe peuwara 'gã 'ua ajatykau 'ga ree. A'eramũ 'ga wapyka 'ũina 'gã mu'jau 'Uwarete 'ga ree. ³ 'Gã mu'e 'ga renamũ Moisesi 'ga remik-wasiarer are moromu'jara 'gã 'ua fariseu 'gã netee kũjã ãẽ mũ rerua erosou. Omene'em are ãẽ rekoi. A'eramũ 'gã ãẽ pyyka ãẽ rerua ãẽ mafu'amukaa 'gã nowase. ⁴ A'eramũ 'gã 'jau Jejui 'ga upe:

—Koa kũjã ãẽ oko omene'em are ko. A'eramũ ore ãẽ pyyka ãẽ rerua esaukaa enee, ki Ku'jyp— 'jau 'gã Jejui 'ga upe. ⁵ —Ymã te Moisesi 'ga ka'arana kwasiari inuga aipo are rakue: “Pejuka ki omene'em are oko ma'ea kũjã”, 'jau 'ga ikwasiaa inuga rakue. “Ita ki pemomot imonou aipo apoara akag are ijukau”, 'jau Moisesi 'ga ikwasiaa inuga rakue— 'jau 'gã.

A'eramũ 'gã 'jau Jejui 'ga upe:

—Ma'ja ere te jupe?— 'jau 'gã Jejui 'ga upe.

⁶ —Siesak 'ga je'ega amuteea te 'jau. 'Ga je'eg amuteeramũ “nuenuwi 'ga Moisesi 'ga je'egera ra'e”, sa'e 'ga upe 'jau, 'ga mome'wau 'wyrria'ri upe 'jau— 'jau 'gã ajaupe, kũjã ãẽ rerua 'ga upe.

Aipo ojeupe 'eramũ Jejuì 'ga wããpyramũ 'ũina ywy kwasiaa ofã mũ. ⁷ A'ere 'gã nopigi futari aipo 'jau 'ga upe. A'eramũ 'ga 'gã pige'emamũ wowoworamũ 'gã nee, amã'jãu 'gã nee. A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Mama'e tywera apoare'emamũ ra'ne pemomot ita ãẽ ree, ãẽ jukau— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁸ Aipo 'e re 'ga wããpyramũ nũ. A'eramũ futat 'ga 'ũina ywy kwasiaa ofã mũ nũ. ⁹ Aipo ojeupe 'ga 'e re 'ga pyriwara 'gã awau 'ga wi majepeinume. Sawa'e 'gã na'ne futat awaupap tenune 'ga wi. A'ere kunumĩũũ 'gã awaupap. A'eramũ 'gã ãẽ rejaa ãẽ tee'i ãẽ mu'ama Jejuì 'ga rowase. ¹⁰ Gã o re Jejuì 'ga wowoworamũ ãẽ ree nũ, oje'ega ãẽ upe:

—Ma'ape ajee ene ree ifuwet ma'e 'gã? Nopytai te 'ga amũ ra'e?— 'jau 'ga ãẽ upe.

¹¹ —Naani kĩ'ĩ— 'jau ãẽ 'ga upe.

—Je miamũ naereko tyweri ene. Ere ewau. Ereapou'jap kasi mama'e tywera ne— 'jau 'ga ãẽ upe.

'Ara renyfuga 'jawewat

¹² Aipo re Jejuì 'ga 'jau peuwara 'gã nupe nũ:

—Je te 'ã ywy pewaramũ pẽ nupe 'ara renyfuga 'jawewaramũ. Sã'ã jane 'ara kujaurauwe mama'e resaga. Nan tee futat je Jarejuwarete 'ga kwaawukaa pẽ nupe. Jeje'ega renupara 'gã nokoa'uweri ypytunaiwa pype. “Nakwaawi je Jarejuwarete 'ga remifutara”, 'jawe'em. Jeje'ega renupara 'gã Jarejuwarete 'ga remifutara okwaapap. 'Ara kujau pype futat 'gã nekoi— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹³ A'eramũ fariseu 'gã amũ 'jau 'ga upe nũ:

—Kuu. Ejee futat nipo ajee ereporogyta. Nateko-tee 'gã nũ ene mome'u 'awamũ ore. Ereje'eg ekoete etee 'ã ekou ore— 'jau etee 'gã 'ga upe.

¹⁴ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—A'jea futat. Je jemome'ui pẽ nupe. A'ere je mama'e a'je are tee futat je je'egi. Nepekwaawi futari jeruawera. Je wawa nanẽ pẽẽ ikwaape'ema nũ. A'ere je ikwaawi tejuawera. Tewawa nanẽ je ikwaapa nũ— 'jau 'ga 'gã nupe. ¹⁵ —Pejuesak 'ã pe-jejemogyau. Nepejokwaawi futari. A'eramũ pẽẽ 'jau ekoete pejejemogyau, “Nenea'wuri futari”, 'jau ekoete pejejaupe. A'ere je aipo na'ei pẽ nupe.

¹⁶ Aipo 'e re amunipo 'ã a'jea futat je'ea. Najetee rũi amunipo 'ã aipo a'e pẽ nupe. Jeruwarete 'ga we futat amunipo 'ã aipo e'i pẽ nupe. Jeruwarete 'ga je muarera— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ¹⁷ —Ymã te 'ã 'ga amũ ka'arana kwasiari inuga pẽ nupe rakue: “Mukũja 'gã nipo oje'egaaju'jawe etee futat 'eramũ ki sirowiat 'gã”, 'jau 'ga ikwasiaa rakue.

¹⁸ Je 'ã ajemome'u pẽ nupe. Jeruwa 'ga nanẽ 'ã je mome'wau pẽ nupe nũ. 'Ga 'ã je muarera— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe 'ũina.

¹⁹ —Ma'ape ajee eneruwa 'ga ki'ei?— 'jau 'gã aipo 'ga 'eramũ 'ga upe.

—Naje kwaawi 'ã pejepe. Jeruwa 'ga nanẽ 'ã pẽẽ ikwaape'ema nũ. Je kwaaw ire amunipo 'ã pekwaap 'ga— 'jau 'ga 'gã nupe.

²⁰ Aipoa Jejui 'ga imome'wau 'Uwarete 'ga mogytaaw ipe 'gã nupe 'gã mu'jau. 'Ga mogytaawa pype ka'aranũ ppykawa 'upa. A'e pype judeu 'gã ka'aranũ monou Jarejuwarete 'ga upe. Aipo pyri Jejui 'ga 'gã mu'jau 'ũina. 'Ga ppyg are 'gã

amũ afueweramũ numiamũ. A'ere nowaẽmi we 'ga pyykawa upe. A'eramũ 'gã 'ga pyyke'ema.

Jejui 'ga ojemome'wau 'gã nupe

²¹ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Anure nipo je oi 'aw awi. Je rekat nipo pejepe numiamũ. A'ere nipo naje resaga'uweri pejepe. Anure nipo peramanũ amũ pejetywera. A'eramũ nipo pẽẽ pejewawe'em je waw ipe— 'jau 'ga 'gã nupe.

²² A'eramũ judeu 'gã 'wyrria'ri 'gã 'jau ajaupe:

—Ma'eramũ sipo 'ga aipo 'jau nũ 'wei? Ma'ape sipo 'ga oi? Ojejuka te ra'u 'ga nũ?— 'jau 'gã ajaupe. —Ma'eramũ sipo 'ga 'i poromũ “Nepeoa'uweri je waw ipe”, 'jau nũ 'wei?— 'jau 'gã ajaupe.

²³ A'eramũ aipo 'gã 'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Pẽẽ 'awa ywy pewara futat. A'ere je na'auwara rũi. Ywag awi je ruri. A'eramũ je mama'e tywer are tejea'are'emamũ. ²⁴ A'eramũ je ako aipo 'jau pẽ nupe ko: “Peramanũ nipo pejetywera”, 'jau je ako pẽ nupe ko. Ajemome'u je ako pẽ nupe ko. Je rerowiare'ema peramanũ futat pejetywera— 'jau 'ga 'gã nupe.

²⁵ —Ma'jaramũ ene ki 'ei?— 'jau 'gã 'ga upe.

—Ymã we te ako je jemome'ui pẽ nupe ikue. Aipo je'ea a'jea futat. ²⁶ Pẽnekoarũ'e'ema pẽ nupe imome'u re amunipo 'ã je a'jea futat imome'wau pẽ nupe, “Nepẽa'wyrri futari te 'ã”, 'jau amunipo 'ã je pẽ nupe. Je muarera 'ga mama'e a'jea tee omome'u. Tejeupe 'ga remimome'ufera etee te je amome'u ywy pewaramũ pẽ nupe— 'jau 'ga 'gã nupe.

²⁷ 'Uwarete 'ga upe 'ga 'i, “Je muarera 'ga”, 'jau. A'ere 'gã naeapyoï 'ga je'eg are aipo 'ga 'eramũ.

²⁸ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Je 'ã pēneki'yra. 'Ypeywar are je mu'am ire nipo pēneapyo je ree. “A'jea futat 'ga 'i. Janeruwarete 'ga je muarera, 'ga 'i rai'i”, 'jau nipo pēē jee. “A'jea futat 'ga nuapoi mama'ea oje'eg imũ etee futat. 'Uwarete 'ga omu'e are futat 'ga jane mu'ei rai'i”, 'jau nipo pēē jee— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ²⁹ — Je muarera 'ga ako je pyri etee futat namutamutat. 'Ga muorypawa etee je mama'e apou jepi. A'eramũ 'ga akou je pyri etee futat— 'jau 'ga 'gã nupe.

³⁰ Aipo 'ga 'e 'ga renamũ kwaiwete 'gã 'ga rerowiaa.

Abraão 'ga juapyret

³¹ A'eramũ Jejui 'ga 'jau werowiaara 'gã nupe:

—Jeje'ega rerowiar ire pēē jeremiyuwa futat.

³² A'jea futat je Jarejuwarete 'ga mome'ui. Aipoa jeje'ega renuparamũ pēē na'wyrriara tywera remi-ayyuwa 'jawe rũi pejemogy— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

—Sã'ã 'wyrriara tywera wemiyuwa rereko tyw-ereatea. Aipo 'wyrriara remiayyuwa 'jawe 'ã pejemogy rakue. A'ere a'jea futat je 'i Jarejuwarete 'ga ree. Aipo kwaaw ire pejejemũ'jãu pejejemogyau aipoa 'wyrriara tywera remiayyuwa 'gã nui— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

³³ A'eramũ 'gã 'jau 'ga upe:

—Ma'eramũ te aipo ere oree ki 'ei? Na'wyrriara tywera remiayyuwa rũi ore. Ore 'ã Abraão 'ga juapyrera te. Na'gã amũ nemifaja rũi 'ã ore arajemogy— 'jau 'gã 'ga upe.

³⁴ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—A'jea futat je'ea. Mama'e tywera apoara 'gã juejue mama'e tywera remifaja futat. 'Gã tywera 'gã nerekou. ³⁵ Wemifutar imũ nipo 'gã 'wyrriara 'ga wemifaja 'gã monou ojewi. A'ere nipo aipoa 'wyrriara 'ga wa'yra 'ga nomonoi futari ojewi. ³⁶ Je te 'ã Jarejuwarete 'ga ra'yraretea futat. Pẽ katu'og ire je pẽ mũ'ëi mama'e tywera apoara 'gã nui. A'eramũ te nipo pejetywer awi pêneatee— 'jau 'ga 'gã nupe. ³⁷ —Abraão 'ga juapyreramũ pẽẽ numiamũ. A'etea 'ã je juka are pẽfuewet. Nepefutari jeje'ega. ³⁸ Tejeupe tejuwa 'ga remimome'ua tee je 'ã amome'u pẽ nupe. A'etea 'ã mama'e apou pejejuwa pejemu'eawer imũ etee rai'i— 'jau 'ga 'gã nupe.

³⁹ A'eramũ 'gã 'jau:

—Abraão 'ga juapyreramũ ore— 'jau 'gã 'ga upe.

—Abraão 'ga juapyreramũ ore 'e re amunipo 'ã mama'e esagea te peapo 'ga 'jawe. ⁴⁰ Pejeporojukawere'emamũ amunipo 'ã je ree. Tejeupe Tejuwarete 'ga remimome'ua te je amome'u pẽ nupe. A'jea futat aipoa. A'ere 'ã pẽporojukawet etee je ree. Nanarũi Abraão 'ga iapoi rakue. ⁴¹ Pejejuwa 'jawe futat pẽẽ mama'ea peapo— 'jau 'ga 'gã nupe.

—Ku'jywa 'ga tee futat oreruwaretea. Ore futat 'ga ra'yraretea— 'jau 'gã 'ga upe.

⁴² A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Ku'jywa 'ga oreruwaretea 'e re amunipo 'ã pẽporomutat je ree. Ku'jywa 'ga 'wyr awi futat je ruri. Nateje'eg imũ rũi je ruri 'au ywy pe. 'Ga je'eg imũ etee je ruri. 'Ga futat je muri ikue— 'jau 'ga 'gã nupe. ⁴³ —Ma'eramũ sipo

ajee nepẽneapyoi jeje'eg are? Nepẽporenuwiweri 'ã ee. A'eramũ pẽẽ pejejeapyoe'emamũ jeje'eg are. ⁴⁴ Mama'eukwaawa 'wryiara ra'yra futat pẽẽ. A'eramũ pẽẽ emifutar are etee pejeparuapoweramũ pejemogyau. Ywya Janeruwarete 'ga iapo ypy ypyrauwe mama'eukwaawa 'wryiara oporojuka ma'e futat. Nuenuwi futari mama'e a'jea. Mama'e a'jea miamũ futat nafutari. Wemifutar imũ etee futat e'i. I'me ma'ea futat. A'eramũ emiyauwa nanẽ i'jawe etee futat o'meramũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ⁴⁵ —A'eramũ pẽẽ i'me are etee pejeparuenuwiweramũ. A'eramũ pẽẽ a'eramũ je rerowiare'ema pejemogyau. Mama'e a'jea etee je 'ã omome'u numiamũ. ⁴⁶ Awỹja te jeremiapo a'wyre'ema wesak? Nitywi futari 'ga amũ. Naapoi futari je mama'e tywera. Mama'e a'jea etee te je amome'u. Ma'eramũ sipo pẽẽ je rerowiare'ema?— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ⁴⁷ —Jarejuwarete 'ga remiayauwa 'gã wenup katu katu 'ga je'ega. A'ere pẽẽ na'ga remiayauwa rũi. A'eramũ pẽẽ 'ga je'ega renupe'ema— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Jujui 'ga ojemome'wau 'gã nupe

⁴⁸ A'eramũ judeu 'gã 'jau:

—A'jea futat ore 'i. “Mama'eukwaawa 'ga wereko opir are”, ore 'i enee jepi 'ja. Esak ene je'eg ekoetea ene rekoa. “Nia'wryi 'ga. Samari ywy pewara nipo 'ga”, 'jau ore enee jepi— 'jau 'gã 'ga upe.

⁴⁹ Aipo 'gã 'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Narekoi je mama'eukwaawa tepir are. Tejuwarete 'ga tee je amuoryp tekou. A'ere 'ã nepẽporomutari je ree— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁵⁰ —Peje'eg esage ki je ree, na'ea'uweri je pẽ nupe. A'ere Jeruwarete 'ga je ree pẽporomutara futari. “Nepẽa'wyri pẽẽ”, 'jau nipo 'ga je ree iporomutare'ema 'gã nupe. ⁵¹ A'jea futat je 'i. Jeje'ega renupara 'gã amanũme'em futat— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

⁵² —Kuu. 'Awamũ taetu ore “mama'eukwaawa 'ga wereko”, ore 'i enee ki 'ei. Ymãwarera 'gã amanũ futat rakue kũi. Abraão 'ga miamũ amanũmũ rakue. Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã 'jau amanũmũ rakue kũi. Ma'eramũ sipo aipo ere oree, “Jeje'ega renupara 'gã namanũi futari”, ere ekoete oree a'i kũi— 'jau 'gã 'ga upe. ⁵³ —Janeypy 'ga, Abraão 'ga amanũ futat rakue. Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã 'jau amanũmũ rakue. “Je te eteete ma'e 'gã aapyraap”, ere te ra'u ekou nũ?— 'jau 'gã 'ga upe. —Ma'jaramũ sipo je rekoi 'jau ene 'ũ?— 'jau 'gã 'ga upe.

⁵⁴ Aipo 'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—“Je te 'ã aereteretea”, je 'e re taetu amunipo 'ã aipo pe'je. A'ere 'ã je natejee rũi agawewi je jerowiaraiwi. Jeruwarete 'ga 'ã aipo e'i jee. Pẽẽ 'ã “Janeruwaretea 'ga” pe'je futatee Jeruwarete 'ga upe. ⁵⁵ Nepekwaawi agawewi 'ga 'ã. A'etea 'ã pẽẽ “ore 'ga ra'yra”, pe'je futatee. A'ere je a'jea futat je 'i: “Je akwaap futat 'ga”, 'jau. “Nakwaawi je 'ga” je 'e re amunipo 'ã je nanẽ je'meramũ pẽẽ 'jawe nũ. A'ere je 'ga kwaawi. 'Ga je'ega renupa je 'ã tekou. ⁵⁶ Abraão 'ga 'ã oporesagiweramũ je rur are rakue. A'eramũ 'ga je rura resakawe aku'iramũ akou ikue— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁵⁷ A'eramũ 'gã 'jau 'ga upe:

—Neremagwawi we agawewi 'ã sïkwêta kwara. Maran sipo ene a'eramũ Abraão 'ga resaka? Ymã te 'ga manũ rakue!— 'jau 'gã 'ga upe.

⁵⁸—A'jea futat je 'i. Abraão 'ga 'are'emauwe je rekoi ikue— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

⁵⁹Aipo ojeupe 'eramũ 'gã itauu ppyka 'ga ree.

—Sijuka 'ga 'jau— 'jau 'gã ajaupe. —
“Jarejuwarete 'ga 'jawe je rekoi”, e'i 'ga janee ra'e— 'jau 'gã ajaupe. —Sijuka 'ga 'jau— 'jau 'gã ajaupe.

A'ere Jejui 'ga jemimi 'gã nui, awau uẽma 'gã nui, Jarejuwarete 'ga mogytaaw awi.

9

Eae'ema 'ga

¹ Pe rupi aruatau arawau Jejui 'ga eae'ema 'ga resaka. U'aa ypy we futat aipo 'ga weae'emamũ u'aa rakue. Ka'aranũũ renũina 'ũina peyse pe 'gã nupe. ²'Ga resakawe ore 'jau Jejui 'ga upe:

—Awÿja tywera sipo 'ga namamã'ëukari? 'Ga tywera te 'ga namamã'ëukari? 'Ga jara 'gã tywera te ra'u nũ?— 'jau ore 'ga upe.

³—Naani. Na'ga jara 'gã tywera rũi 'ga namamã'ëukari. Na'ga tywera rũi nanẽ nũ. Jarejuwarete 'ga pãjẽ resaukaawamũ te 'ga naeai— 'jau 'ga oree. ⁴—Sã'ã jane porowykya 'arimũ etee. Ypytunaiwauwe jareporowykyawe'em. Nan tee futat jane porowykyi temuarera 'ga upe jarejemogywe. Jaremanũ re jane niporowykyu'jawi 'ga upe— 'jau Jejui 'ga oree. ⁵—Ywy pe tekou je 'ara 'jawe futat. 'Arimũ etee te jane mama'e resagi. A'eramũ 'ã jane mama'e kwaapa. Nan tee futat

je Tejuwarete 'ga kwaawukari pē nupe— 'jau Jejui 'ga oree.

⁶ Aipo 'e re 'ga onymuna ywyu imajakuanana 'yi are. Weny are imajakuanan ire 'ga imonou 'ga ropepir are. ⁷ 'Ga ropepir are imono re 'ga 'ga monoukaa 'ga mojawaejuka 'ymua'wi pe, *Siloe* 'jaw ipe. (Oje'eg imū 'gā 'i *Siloe*. *Siloe* 'ea imuripyrera 'ea futat poromū.)

A'eramū eae'ema 'ga awau peu ojowaeita jui. Ojowaeita ypy we 'ga mama'e resaka katu katu. Ojekatu'okawe 'ga awau ojewya oje'wyr ipe nū.

⁸ 'Ga resakawe 'ga pyriwara 'gā 'jau ajaupe:

—Kuu. Najane upe ka'aranūū renūinarera 'ga rūi nipo kweramū ra'e ki sa?— 'jau 'gā ajaupe.

⁹ 'Gā amū 'jau ajaupe:

—'Ga futat kūi— 'jau 'gā ajaupe.

A'ere amumera 'gā 'i ajaupe:

—Tee nū'ū. Naani nū'ū. 'Ga 'jawewara 'ga te nū'ū— 'jau etee 'gā 'ga upe.

A'eramū eae'emera 'ga 'jau:

—Je futat. Ka'aranūū renūinareramū futat je rekoi— 'jau 'ga 'gā nupe.

¹⁰ —A'eramū ene maran mama'e resaka 'awamū ki 'ei?— 'jau 'gā 'ga upe.

¹¹ —Tee. Kūima'e 'ga amū te 'ut je resaka ko nū'ū, Jejui 'jawa 'ga ko nū'ū. Onymuna ywyu ko. A'ere 'ga imajakuanana 'yi are ko. A'ere 'ga imonoi jeropepir are ko. A'ere 'ga 'jau jee ko: “Ekwap ejowaeita *Siloe* 'jaw ipe”, 'jau 'ga jee ko. A'eramū je tewau peu tejowaeita ko. A'eramū je 'agamū mama'e resaka katu katu tekou— 'jau 'ga 'gā nupe imome'wau.

¹² Aipo 'ga 'eramū 'gā 'jau 'ga upe:

—Ma'ape ajee 'ga ki 'ei?

—Tee. Ma'ape katu nipo 'ga rekoi? Nakwaawi je 'ga rekoa nũ'ũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹³ A'eramũ 'gã eae'emera 'ga rerawau fariseu 'gã nupe. ¹⁴ Morowykye'ema rupi Jejui 'ga 'yja mo'omi weny pyu imonou 'ga ropepir are ra'e. A'eramũ 'ga 'agamũ amã'jãu ra'e. A'eramũ 'gã 'ga rerawau 'gã nupe.

¹⁵ A'eramũ fariseu 'gã 'jau 'ga upe:

—Maran te eremã'ẽ ra'e?

—Tee. Kũima'e 'ga amũ tujururua omono jeropepir are ko nũ'ũ. A'ere je tewau tejowaeita jui 'y pyu ko. A'eramũ je 'agamũ mama'e resaka tekou nũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹⁶ A'eramũ fariseu 'gã amũ 'jau 'ga upe:

—NaJarejuwarete 'ga rerowiaara 'ga rũi te aje ra'e. Nuenuwi futari 'ga Moisesi 'ga remik-wasiarera ra'e. Sã'ã 'ga morowykye'ema rupi 'ga mamã'ẽukara ra'e. Enuw ire amunipo 'ã 'ga namamã'ẽukari 'ga morowykye'ema rupi— 'jau 'gã ajaupe 'upa.

A'ere amumera 'gã fariseu 'gã 'i:

—Tee. Namama'e tywera apoara rũi 'ga. Ity-wet ma'eramũ ae nuapoi futari nanuara— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ 'gã aipo 'eramũ ajamueu 'ga ree.

¹⁷ A'eramũ 'gã 'jau imamã'ẽpyrera 'ga upe nũ:

—“Je katu'ok 'ga”, ere 'ã oree. Maran te eremome'u 'ga 'awamũ oree nũ?— 'jau 'gã 'ga upe.

—Tee. Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'ga amũ futat nipo nũ'ũ— 'jau etee 'ga 'gã nupe.

¹⁸ A'ere judeu 'gã 'wyrria'ri 'gã nuerowiari 'ga.

—A'jea futat sipo 'ga 'ari weae'emamũ rakue?—
'jau 'gã 'gã nupe.

A'eramũ 'gã eae'emera 'ga jara 'gã nerurukaa, 'gã moporogytaukaa ojeupe.

¹⁹ 'Ga jara 'gã nurauwe 'gã 'jau 'gã nupe:

—Pëna'yra te 'ga? A'jea te 'ga naeai u'aa iypy we futat rakue?— 'jau 'gã oporonupa 'ga ree. —Maran ajee 'awamũ 'ga mã'ëi akou?— 'jau 'gã 'ga jara 'gã nupe.

²⁰ —A'jea futat 'ga orera'yra. A'jea futat 'ga 'ari weae'emamũ ikue. ²¹ A'ere ore norokwaawi 'ga mã'ëawera. 'Ga mamã'ëara 'ga nanë ore ik-waape'ema nũ— 'jau 'ga jara 'gã 'gã nupe. —Pe'je pëẽ futat pejeporonupa ee 'ga upe. Nakunumã rũi te 'ga 'ã. A'eramũ 'ga futat imome'wau pë nupe— 'jau 'ga jara 'gã 'gã nupe.

²² 'Ga jara 'gã kyjea 'gã nerekou, aipo 'gã mu'eukaa 'gã nupe. 'Wyria'ri 'gã nui 'gã okyjau akou. “Jejui 'ga Jarejuwarete 'ga remimurera futat 'jara 'gã simũ'ë jarejatykaaw awi 'jau”, 'jau 'wyria'ri 'gã ajaupe 'upa rai'i. “Pejoru'jap futat kasi pejesou ne, 'jau jane 'gã nupe”, 'jau 'gã ajaupe 'upa rai'i. ²³ A'eramũ 'gã okyjau 'gã nui. A'eramũ 'ga jara 'gã 'jau 'gã nupe: “Nakunumã rũi futat 'ga 'awamũ. A'eramũ 'ga futat imome'wau pë nupe”, 'jau 'ga jara 'gã.

²⁴ A'eramũ fariseu 'gã eae'emera 'ga renũina nũ:

—“Janeruwarete 'ga rowase je 'ami. A'eramũ je mama'e a'jea etee imome'wau pë nupe”, ere ki oree— 'jau 'gã 'ga upe. —Ene mamã'ëara 'ga itywet ma'ea ra'e. Aipoa ore orokwaap— 'jau 'gã 'ga upe.

²⁵ —Tee. Nakwaawi je. Itywet ma'ea futat nipo 'ga ra'e? Nakwaawi je. A'jea futat ako je najereai

ikue. A'ere je 'ã 'awamũ mama'ea resagi tekou—
'jau 'ga 'gã nupe.

²⁶ A'eramũ 'gã 'jau nũ:

—Maran 'ga ene rerekou ra'e ki 'ei? Maran te 'ga
ene mamã'ëi ra'e?— 'jau 'gã 'ga upe.

²⁷ —Amome'u futat te ako je pẽ nupe ko.
A'ere ako nepẽparuerowariweri etee jeje'eg are ko.
Ma'eramũ sipo je imome'wau'japa pẽ nupe nũ?
Pẽfuewet te ra'u pẽẽ nanẽ pejejemogyau 'ga remi-
ayuwamũ nũ?— 'jau 'ga 'gã nupe.

²⁸ —Kuu. Ene'me awi kũi. Ene tee futat 'ga
remiayuwamũ eko. Ore 'ã Moisesi 'ga je'egera
renupararetea te— 'jau 'gã amara'neramũ 'ga
ree. ²⁹ —Janeruwarete 'ga oje'ega Moisesi 'ga upe
rakue. A'ea ore orokwaap. A'ere ore aipo 'ga
norokwaawi. 'Ga muarera nanẽ ore ikwaape'ema
nũ— 'jau 'gã 'ga upe.

³⁰ —Kuu. Nepekwaawi nipo ajee 'ga. 'Ga
muarera nanẽ nepekwaawi ra'e nũ. A'ere 'ga je
mamã'ëi ko nũ'ũ— 'jau 'ga 'gã nupe. ³¹ —Ojeupe
itywet ma'e 'gã porogytaramũ Janeruwarete 'ga
nuenuwi. Aipoa 'ã jane sikwaap. A'ere 'ga
werowiaara 'gã je'ega renuwi. Afutaara 'gã je'ega
nanẽ 'ga enupa nũ. ³² Ywy apo ypy we “'ga amũ
u'ar ypy we eae'ema 'ga mamã'ëi” 'ea jane nienuwi
jepi. ³³ Jarejuwarete 'ga je'eg imũ iapoe'em ire
nuapoarũi ae remiapoe'ema— 'jau 'ga 'gã nupe.

³⁴ —U'aa ypy we itywet ma'eramũ nipo aea
jamu'ei mama'e are ki sa?— 'jau 'gã 'ga upe,
amara'neramũ 'ga ree.

A'eramũ 'gã 'ga muẽma ajatykaaw awi.

—Ere eẽma 'aw awi. Erejoru'jap kasi esou 'au ne— 'jau 'gã 'ga upe.

³⁵ A'ere Jejui 'ga 'ga rera renuwi. “Eneremi-mamã'ẽfera 'ga 'gã amuẽm ajatykaaw awi” 'e renupa. A'eramũ Jejui 'ga 'ga rekaa. 'Ga resakawe Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Jarejuwarete 'ga remimurera 'ga te ererowiat ekou?— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

³⁶ —Awỹja te 'ga? 'Ga ree jeparuerowiarier-amũ tekou— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

³⁷ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—'Awamũ futat te 'ã ereesak 'ga 'ama. 'Ga je'ega nanẽ 'ã ene enupa nũ. Je futat 'awamũ oje'eg te'ama enee. Je te 'ã 'ga remimurera— 'jau 'ga 'ga upe.

³⁸ —Arowiat je ene, ki Ku'jyp. Ene 'ã jejararetea— 'jau 'ga wapyka 'ũina wenupy'ãu 'ga rowase.

³⁹ A'eramũ Jejui 'ga oje'ega 'gã nupe nũ:

—Ywy pe je ruri Jarejuwarete 'ga kwaapara 'gã mojo'oka 'ga ree iporokwaawiwere'ema 'gã nui. Pẽẽ 'ã pekwaaw'wi 'ga. A'eramũ je 'ga kwaawukaa pẽ nupe tejua. A'ere amumera 'gã o'meramũ te 'ga 'i. “Akwaap futat je Jarejuwarete 'ga”, 'jau futatee 'gã 'ã. A'ere 'gã niporokwaawiweri 'ga ree. A'eramũ je 'gã mogyau eae'ema 'jawe futat— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

⁴⁰ Aipo renupa fariseu 'gã amũ 'jau 'ga upe:

—Ore upe te poromũ ere? Norereai nipo ore arajemogyau enee?— 'jau 'gã 'ga upe.

⁴¹ A'eramũ Jejui 'ga 'jau nũ:

—Pejejeae'em ire amunipo 'ã nepejekwai te pe-jejemogyau. A'ere 'ã “Orerea futat ore”, pe'je. “Jarejuwarete 'ga ore orokwaap futat”, pe'je 'ã.

A'ere aipo pe'je ekoete te. Nepekwaawi Jarejuwarete 'ga. A'eramũ pẽẽ aipo pyu pejejeupi te futat pejejekwau pejejemogyau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

10

Weymaw are omaenun ma'e 'ga 'jawewat

¹⁻² A'eramũ Jejui 'ga mama'e mũ mome'wau 'gã nupe 'gã mu'jau ojee:

—Sã'ã karupa'mĩ a'gwara 'gã kaaruwamũ erura ijaga ukaja pype. A'eramũ 'ga amũ akou peu ypytunimũ iarũmũ 'miara mara'ne awi. Muna'yw awi 'jau 'ga akou omaenuna ee. Ia'gwara 'gã osou iosoma kwara rupi etee futat. Okwara rupi ise'ema 'gã ose ekoete futat. Iosoma 'arimũ awau osou amunarũmũ karupa'mĩ are— 'jau 'ga 'gã nupe imome'wau. ³—Ai'iwetetewe karupa'mĩ jara 'gã 'ua ojewya ukai pe nũ. A'eramũ karupa'mĩ raarana 'ga 'ua okwara rawopytymo'woka jupe. Ose re ijara 'gã weymawa renũina. 'Ga reymawa 'ga je'ega kwaapa. A'eramũ futat 'ga je'ega kwaapara etee futat 'ua 'ga repejãna. ⁴Weymawa renũ'ẽ re 'ga awau enune. A'eramũ 'ga reymawa awau 'ga rewiri. Awau 'ga oporogytau weymawa upe. A'eramũ 'ga je'ega kwaapara etee awau 'ga rewiri. ⁵'Ga rewiri etee futat ajemogyau. Tekotee 'ga amũ wenũjamũ 'ure'ema 'ga repejãna. 'Ga je'ega kwaape'ema. A'eramũ awau okwasi'wasi'wau 'ga wi— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau.

⁶Aipo ojeupe 'ga 'eramũ 'gã weapyoe'emamũ 'ga je'eg are.

⁷A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—A'jea futat je'ea. Wosoma kwara rupi etee te karupa'mĩa oi osou wosoma pype. A'eramũ je karupa'mĩ osoma kwara 'jawewara futat. Je rupi etee te ywy pewara 'gã oi osou Jarejuwarete 'ga rupaw ipe. Je rerowiaara 'gã etee te ajemogy Jarejuwarete 'ga remiayuwamũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ⁸ —Je renunewe 'ut ma'efera 'gã 'ã e'i pẽ nupe rakue: “Ore Jarejuwarete 'ga remimurera”, 'jau futatee 'gã pẽ nupe rakue. O'meramũ te 'gã 'i rakue. Muna'ywa 'jawewara 'gã futat poromũ. A'ere Janeruwarete 'ga remiayuwa 'gã nuenuwi 'gã je'ega rakue— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

⁹ —Iosoma kwara 'jawe je rekoi. A'eramũ pẽẽ pe-jejorarũmũ 'jau jee: “Too ene rupi Jarejuwarete 'ga rupaw ipe 'jau”, 'jawarũ jee— 'jau 'ga 'gã nupe. —Tejeupe aipo 'eramũ je 'gã mogyi Jarejuwarete 'ga remiayuwamũ. A'eramũ je 'gã mopy'ata'wau, 'gã a'gwau 'jau. A'eramũ 'gã opy'a'wyre'emamũ ajemogyau. ¹⁰ Muna'ywa 'jawewara Janeruwarete 'ga remiayuwa opyyk, imomapa. A'ere je nanarũi. Jarejuwarete 'ga kwaawukaa te je ruri pẽ nupe. Pẽ mogyau nakwaparimũ rũi je ruri, pẽ mopy'ata'wau pẽ mogyau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

¹¹ —Wyra jara 'ga ojejukau esage weymaw are. 'Miara mara'ne ruramũ 'ga weymawa a'gwau jui. A'eramũ je weymaw are ipojejuka esage ma'e 'gã 'jawe. Tejemiyuwa 'gã je ia'gwau mama'e tywer awi. Temanũmũ 'gã nekwawer ipe. A'eramũ 'gã amanũarũme'em ojeupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ¹²⁻¹³ —Tekotee 'gã omepyramũ etee omae-nuna ajueymaw are. A'ere na'gã neymawa rũi karupa'mĩa. A'eramũ 'gã 'miara mara'nea jupe turamũ ujãna etee awau jui, karupa'mĩ rejaa jupe.

Najemuaẽmi 'gã ee. Na'gã ma'e arõi. A'eramũ 'gã ia'gwawe'em. A'eramũ 'miara 'ua karupa'mĩa mũ pyyka, ipytuna mokwasi'wasi'wau ajai— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ¹⁴⁻¹⁵—A'ere je naaipo 'jawe rõi. Je 'ã karupa'mĩa are ipojejuka esage ma'e 'jawewara te. Sã'ã Jeruwarete 'ga je kwaawa. Je nanẽ 'ã 'ga kwaapa nũ. Nan tee futat je tejemiayuwa 'gã kwaawi. 'Gã nanẽ 'ã je kwaapa nũ. Anure nipo je manõi 'gã nupe. ¹⁶ A'eramũ nipo tekotee 'gã nanẽ jeremiayuwamũ ajemogyau nũ. Najudeu arõi 'gã. A'ere je te je jerowiarukari 'gã nupe. A'eramũ nipo 'gã ajemogyau jeremiayuwamũ. Teje'ega 'gã enuw ire nipo je 'gã nerua 'gã mojoyypeukaa ajuee. A'eramũ nipo majepeï tee 'ga jara 'gã nee ojejuka ma'ea— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau ojee.

¹⁷ —Je te nipo 'ã ajejukaukat 'gã nupe. A'ere je temanũ re je ferawi etee nũ. A'eramũ nipo Jeruwarete 'ga oporomutaramũ nanimenime je ree. ¹⁸ 'Gã nupe tejejukaukare'em ire amunipo 'ã nitywi futari je jukaara 'ga amũ. A'ere je 'gã tejukaa futari. Tejejukaukaa nipo je 'gã nupe Tejuwarete 'ga remifutar imũ etee futat. Teferawa nanẽ je afutat nũ. Ymã te Jeruwarete 'ga 'i jee ikue: “Ere ewau ejejukaukaa 'gã nupe. Ene manũ re je ene moferawi etee nũ”, 'jau Jeruwarete 'ga jee ikue. A'eramũ je tejua tejejukaukaa 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe 'gã mu'jau ojee.

¹⁹ Aipo renuw ire peuwara 'gã ajamueu 'ga je'eg are. ²⁰ —Mama'eukwaawa nipo 'ga 'ã wereko— 'jau 'gã ajaupe. —Mama'eukwaawa nipo 'ã 'ga amoje'egukat ite'at ma'e 'jawe janee kõi.

Ma'eramũ sipo ajee pẽporenuwiwet 'ga je'eg are pejejupa?— 'jau 'gã ajaupe.

²¹ A'ere amumera 'gã 'i:

—Nanarũi mama'eukwaawa rerekwara 'gã je'egi. Ae mamã'ẽ sipo mama'eukwaawa? Nana'uweri— 'jau 'gã ajaupe, ajamueu 'ga ree.

Judeu 'gã nuerowiari futari 'ga

²²⁻²³ Anure Jejui 'ga awau Jerusareg ipe nũ. Janeruwarete 'ga mogytaawa 'ogeikwara pakuja 'wyr ipe 'ga akou, Sarumãu 'ga ma'ea 'jawa 'wyr ipe 'ga akou. Judeu 'gã maraka wapo Jerusareg ipe rakue. Ymã te 'gã ypy 'gã Jarejuwarete 'ga mogytaawa apou rakue. Iapopaw ire 'gã 'jau “Agamũ ene mogytaawa, ki Ku'jyp”, 'jau 'gã Jarejuwarete 'ga upe rakue. A'eramũ 'gã maraka apou aipo are wea'awamũ. 'Ara ro'ysagũũ rupi 'gã aipoa maraka apou wea'awamũ. ²⁴ Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe Jejui 'ga rekoramũ, kwaiwete 'gã ajatykau 'ga ree. A'eramũ 'gã 'jau Jejui 'ga upe:

—Maranime te erejemome'u oree? Ene futat te Jarejuwarete 'ga remimureramũ ereko?— 'jau 'gã 'ga upe.

²⁵ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ajemome'u futat ako je pẽ nupe ko. A'ere ako naje rerowiari etee pejepe ko— 'jau 'ga 'gã nupe. —Tejuwarete 'ga je'eg imũ 'ã je mama'e apou tekou. Kwaiwete je 'ã 'gã katu'ogi tekou. Aipoa amunipo 'ã je kwaawukat pẽ nupe. ²⁶ A'ere 'ã naje rerowiari etee pejepe. Najeremiayuwa rũi tãmẽjẽ 'ã pẽẽ. A'eramũ pẽẽ je rerowiare'ema futat pejejemogyau. ²⁷ Jeremiayuwa 'gã wenup jeje'ega. Okwaap je tejemiayuwa 'gã. A'eramũ 'gã

je rerowiaa. ²⁸ 'Gã te je amogy namutat. A'eramũ nipo je anure 'gã nerawau Tejuwarete 'ga pyri. Nitywi futari 'ga amũ je wi 'gã pojekaara 'gã— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ²⁹ —Jeruwarete 'ga 'ã pãjēeteetea. 'Ga te 'ã opãjēa amut jee. A'eramũ 'gã amũ je wi jeremiayuwa 'gã pojekawe'em futat. ³⁰ Je te 'ã Tejuwarete 'ga 'jawewara. Majepei tee ako ma'e 'jawe ore rekoi— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

³¹ Aipo ojeupe 'ga 'eramũ, 'gã ita pyyka 'ga ree.

—Simono imomoa 'ga ree 'jau— 'jau numiamũ.

³² A'ere Jejui 'ga 'i 'gã nupe:

—Mama'e esagea etee te je 'ã aapo tekou kwaiwete. Tejuwarete 'ga je'eg imũ je iapoi. Maran-uara jeporowyky are te je juka are pēfuewet?— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

³³ —Naani. Naeneremiapofer are rũi ofefuew-eramũ ene ree. Janeruwarete 'ga te 'ã erekurap ekou. A'eramũ ore oroporojukaweramũ ene ree— 'jau 'gã 'ga upe. —Kũima'e teea te ene. A'ere 'ã ene “Je Jarejuwarete 'ga 'jawewara”, ere ore. Aipo ene'ea 'ga kurapara te ereko— 'jau 'gã Jejui 'ga upe amara'neramũ 'ga ree.

³⁴ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ymã te 'ã pēypy 'gã ka'arana kwasiari Jarejuwarete 'ga je'eg are rakue. “Pēē 'ã Ku'jywa 'ga 'jawewara”, 'jau 'ga 'ã 'gã nupe rakue. Aipo ojeupe 'ga 'e are 'gã ka'arana kwasiaa inuga rakue.

³⁵ Ni'mei futari Janeruwarete 'ga. A'eramũ 'ga je'ega rerekwara ka'arana nanē o'me'emamũ nũ. Aipoa 'ã jane sikwaap. A'eramũ 'ga a'jea futat aipo 'jau 'gã nupe rakue. ³⁶ Ma'eramũ sipo ajee je aipo 'jawarũe'em pē nupe, “Je 'ã Ku'jywa 'ga ra'yra”,

'jawarũe'em pẽ nupe? Maran sipo je a'eramũ aipo 'eramũ 'ga ago'wau tekou? 'Ga te 'ã je mut wvy pe ikue— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ³⁷ —Tejuwa 'ga porowykya je iapoe'emamũ kasi je rerowiat pejepe ne. ³⁸ A'ere ki 'ga remiapoa je iapo re je rerowiat pejepe. Je rerowiare'emamũ miamũ ki jeremiapoa perowiat. A'eramũ nipo pẽẽ ore kwaapa. Tejuwarete 'ga rewiri etee futat je rekoĩ. 'Ga nanẽ akou je rewiri etee futat nũ. Norojepe'ai futari ore arajauĩ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

³⁹ Aipo 'e are 'gã 'ga ppyg are afuweramũ nũ. A'ere 'ga jepe'ai 'gã nui.

⁴⁰ A'eramũ ore arawau oroyaapa Jejui 'ga reewe, Jotãu ry owajara katy. Juã 'ga ae pymãawer ipe ore arawau oropytau. ⁴¹ A'e pe kwaiwete 'gã awau Jejui 'ga rekaa.

—Juã 'ga nuapoi futari aeremiapoe'ema ako ikue. A'ere a'jea futat 'ga 'eawer imũ etee futat Jejui 'ga iapoi 'awamũ— 'jau 'gã ajaupe.

⁴² A'eramũ peu oo ma'e 'gã kwaiwete Jejui 'ga rerowiaa nũ.

11

Lasaru 'ga moferapawet

¹ Lasaru 'ga ojero'wau wenyra 'gã nupe rakue. 'Ga renyra ãẽ rera Maria. Ajepeja ãẽ rera Marta. Petani pe 'gã 'wyrã. ² Aipo Mari ãẽ futat jany kasiga reko'woka Jejui 'ga py are, 'ga py pireita ipyu. A'ere ãẽ 'ga py pirei re u'awa pyu etee futat 'ga py mukaga 'ga wĩ. A'e ãẽ kywyrã 'ga poromũ ojero'wu. ³ A'eramũ 'ga renyra 'gã 'ga amũ monou Jejui 'ga renũina:

—“Enejekoty'aawa 'ga ojero'wu 'upa, ki Ku'jyp, ere ki kĩa upe”, e'i 'ga renyra 'gã jee ai'i— 'jau 'ga Jejuí 'ga upe awau.

⁴ A'eramũ aipo ojeupe oporeawuara 'ga 'eramũ Jejuí 'ga 'jau:

—A'jea futat 'ga jero'wui 'upa. A'ere 'ga namanũi futari ojero'wu upe. 'Ga jero'wu are nipo pẽẽ 'awamũ Jarejuwarete 'ga pãjẽa peesak. “A'jea futat Janeruwarete 'ga ra'yra 'ga pãjẽrete ra'e”, 'jau nipo pẽẽ jee— 'jau Jejuí 'ga oree.

⁵ Jejuí 'ga jekoty'aawa Marta ẽẽ, ẽẽ kypy'yra ẽẽ, 'gã kywyrã 'ga, Lasaru 'ga. Mĩmera 'gã Jejuí 'ga jekoty'aawa. ⁶ A'etea 'ga 'ga rera renuw ire miamũ opytãu etee 'upa peu, mukũi 'ga osea peu. ⁷ Mukũi oser ire Jejuí 'ga oje'ega wemimu'eramũ oree:

—Pe'je iruukwe. Soo Judeja ywy pe 'jau nũ— 'jau Jejuí 'ga oree.

⁸ A'eramũ ore 'jau 'ga upe:

—Tee nũ'ũ. 'Awamueuu ako peuwara 'gã fuew-eramũ ita pyu ene juka are ai'i nũ'ũ. Te maran a'e pe jane oi etee jarejewya peu nũ?— 'jau ore 'ga upe.

⁹ A'eramũ Jejuí 'ga 'jau oree:

—'Arimũ wata ma'eramũ ae nitesirũgatui. Nu'ara'uweri ae 'arimũ wata ma'eramũ ywy kwara pype. 'Arimũ wata ma'eramũ ae nokyjei watau akou. Nan tee futat je rekoi tekyjawe'em. Je manũawa upe iwaẽme'emamũ 'gã naje pyyga'uweri. A'eramũ je tekyjawe'em.

¹⁰ Ypytunimũ wata ma'eramũ te ae 'ari ywy kwara pype otesirũgaturamũ— 'jau 'ga oree.

¹¹ Aipo 'e re Jejuí 'ga 'jau oree nũ:

—Janejekoty'aawa 'ga, Lasaru 'ga oset 'upa. A'eramũ je tewau 'ga momaka 'ga ser awi— 'jau 'ga oree.

¹² A'eramũ ore 'jau 'ga upe:

—Oser ire sipo ajee 'ga pagi, ojekatu'oka nũ— 'jau ore 'ga upe.

¹³ “Lasaru 'ga amanũ 'upa” 'ea futat 'ga poromũ imome'wau oree numiamũ. A'ere ore norereapyoi te ee aipo 'ga 'eramũ. “Ga set tee upe sipo 'ga 'i pa”, 'jau etee ore. ¹⁴ A'eramũ 'ga imome'wau katu oree:

—Amanũ Lasaru 'ga 'upa, a'e je pẽ nupe kũi.

¹⁵ A'ere aipoa je upe esageramũ 'ga pyri jane rekoe'ema. Jeroryp je 'awamũ tepãjẽa pẽ nupe esaukar are. Taje rerowiar ete ete pejepe 'awamũ taetu 'jau. A'eramũ jane jarewau 'ga resaka— 'jau 'ga oree.

¹⁶ Aipo 'erauwe kunumĩ jopewa 'jau, Tome 'ga 'jau:

—Pe'je jane nanẽ. Soo jaremanũmũ 'ga rupi— 'jau 'ga oree. —Peu 'ga oramũ nipo 'gã 'awamũ 'ga jukai. A'eramũ jane nanẽ jarewau jaremanũmũ 'ga rupi— 'jau 'ga oree. A'eramũ ore arawau Petani pe Jejui 'ga rupi.

¹⁷ Petani pe ore waẽm ire peuwara 'gã 'jau Jejui 'ga upe:

—Amanũ enejekoty'aawa ai'i. A'eramũ ore erawau inuga ita kwara pype ai'i. Irũpãwẽ iseri 'awamũ— 'jau 'gã Jejui 'ga upe.

¹⁸ Aipoa amunawa Petani 'jawa 'upa Jerusarega pyriuu. Tres kilometro etee mukua jui. ¹⁹ A'eramũ Jerusareg ipewara 'gã 'ua 'ga renyrera 'gã pyri. Mari ãẽ, Marta ãẽ. Mĩmera 'gã nesaka 'gã 'ua 'gã

mojemogypyka'i 'gã kokare'em awi. ²⁰ A'eramũ 'gã amũ awau Jejui 'ga mome'wau Marta ëë upe:

—Jejui 'ga 'ut owaëma ra'e— 'jau 'gã amũ awau ëë upe.

A'erauwe Marta ëë awau ore rowosõu. A'ere Mari ëë reni oje'wyr ipe futat. ²¹ A'eramũ Marta ëë etee awau, u'arasiga ëë erawau Jejui 'ga rowosõu.

A'eramũ ëë 'jau 'ga upe:

—'Au ene reko re amunipo 'ã jekywyra kĩa namanũi rai'i— 'jau ëë 'ga upe. ²² —A'ere 'awamũ ojeupe ene porogytaramũ miamũ Janeruwarete kĩa mama'e apoi enee. Akwaap je aipoa— 'jau Marta ëë Jejui 'ga upe.

²³ A'eramũ Jejui 'ga 'jau Marta ëë upe:

—Oferap futat enekywyra 'ga enee nũ ã— 'jau 'ga Marta ëë upe.

²⁴ A'eramũ Marta ëë 'jau 'ga upe:

—A'jea futat aipoa. “Janeruwarete kĩa 'awa ywy mateepaawa 'ara rupi ae mũ'ëi tywy awi nũ” 'ea a'jea futat— 'jau ëë 'ga upe. —'A'ea 'ara rupi tãmëjẽ te nipo jekywyra kĩa ferawi nũ— 'jau Marta ëë 'ga upe.

²⁵ A'eramũ Jejui 'ga 'jau Marta ëë upe nũ:

—Je 'ã a'jea futat ae moferapara. Je futat 'ã ae mogyara. Je rerowiaaramũ pamanũ agawewi. A'ere peferaw etee nũ. ²⁶ Je rerowiaara 'gã, jeje'eg imũ etee mama'e apoara 'gã nooi futari mama'eukwaawa rapyaw ipe. Jarejuwarete 'ga pyri te je rerowiaara 'gã oi oferapa amanũu'jape'ema. Ererowiat ajee aipoa ã?— 'jau Jejui 'ga Marta ëë upe.

²⁷ A'eramũ ëë aipo 'ga 'e re 'jau 'ga upe:

—Ma'eramũ rã. Arowiat futat je ene kĩĩ. A'jea futat ene Jarejuwarete kĩa remimureramũ ereko. A'jea futat ene kĩa ra'yrareteramũ ereko. Ymã te 'ã kĩa “ywy pewara 'gã nupe ekwap”, kĩa 'i enee rakue— 'jau ãã Jejui 'ga upe.

²⁸ Aipo 'e re Marta ãã awau ojewya oje'wyr ipe nũ. Okypy'yra ãã renũina ãã awau. Owaẽmawe ãã 'jau okypy'yra ãã upe, Mari ãã upe:

—Moromu'jara kĩa, Jejui kĩa, 'ut owaẽma kyn. “Tene ãã ruri oje'ega jee”, e'i kĩa enee ko kyn— 'jau ãã meewere'i weweworamũ okypy'yra ãã upe.

²⁹ Aipo ojeupe ãã 'erauwe Mari ãã weaiteramũ awau Jejui 'ga repejãna. ³⁰ Norojori we ore orowaẽma katu amunawa upe. Marta ãã ore rowosĩawer ipe etee arajupa oropytu'wau. ³¹ Mari ãã orauwe ãã pyri ajatyka ma'efera 'gã awau ãã rupi.

—Tywy pe nipo kwe ãã oi ajaa'wau. Pe'je soo ãã rewiri— 'jau 'gã ajaupe awau ãã rewiri.

³² Ore upe owaẽmawe Mari ãã awau wapyka wenupy'ãu Jejui 'ga rowase.

—Ku'jyp. 'Au ene reko re amunipo 'ã jekywyra kĩa namanũi rai'i— 'jau Mari ãã Jejui 'ga upe.

³³ A'eramũ Jejui 'ga Mari ãã joo'o resaka. ãã rewiri oo ma'e 'gã joo'o resaka nanẽ nũ. A'eramũ 'ga u'arasigamũ ajemuaẽma 'gã nee. ³⁴ A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ma'ape ajee pemono rai'i?— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe oje'ega.

—Ere ejua esaka— 'jau 'gã 'ga upe.

³⁵ A'eramũ Jejui 'ga ajaa'wau u'ama.

³⁶ 'Ga joo'o resakawe 'gã 'jau ajaupe:

—Kuu. Noko 'ja. Noko Lasaru 'ga 'ga jekoty'aawaretea futat rai'i 'ja. Esak 'ga joo'oa 'ga ree kūi— 'jau 'gā ajaupe.

³⁷ A'eramū amumera 'gā 'jau:

—Maran ajee 'ga a'etea eae'ema 'ga amū mamā'ēi rai'i, a'e te je a'i kūi. Maran ajee 'ga Lasaru 'ga nuesagi 'ga jero'wu awi rai'i 'ū. 'Ga jukaukare'ema amunipo 'ā 'ga 'ga jero'wu upe rai'i— 'jau 'gā ajaupe.

³⁸ A'eramū ore arawau 'gā nupi. Jejui 'ga u'arasiga rerawau erowaēma ita kwara upe. Ita kwara rawopytymawamū 'gā itauu monou im̃ina iawopytyma. ³⁹ A'eramū Jejui 'ga 'jau:

—Pe'je itauu pe'au jui— 'jau 'ga 'gā nupe.

A'eramū Marta ēē 'jau:

—Koo. Naani nūrā. Iphysogay nipo nūrā. Irūpāwē 'awamū iseri nūrā— 'jau etee ēē 'ga upe.

⁴⁰ A'eramū Jejui 'ga 'jau ēē upe nū:

—Maran ajee je 'i enee ra'e a'i ī. “Je rerowiar ire nipo ereesak Jarejuwarete 'ga pājēa”, je 'i enee ra'e a'i ī— 'jau 'ga Marta ēē upe.

⁴¹ A'eramū 'gā ita kwara rawopytymawa pe'au jui 'ga upe. A'erauwe Jejui 'ga amā'jāu ywau:

—Kiapi'ni. Aje'eg je enee. ⁴² Ene 'ā jeje'ega ereenup e'ŷina— 'jau Jejui 'ga oje'ega 'Uwarete 'ga upe. —Jeje'eg are ako eneporenuwiwet jepi. A'eramū je aipo 'jau enee 'auwara 'gā nemi-anuwamū. Kasi a'e pe 'gā naje rerowiari ne. “A'jea futat Janeruwarete 'ga 'ga muri janee rai'i”, te'i 'gā jee 'jau. 'Awa 'ara rupi 'gā enepājē resagi— 'jau Jejui 'ga oje'ega 'Uwa 'ga upe.

⁴³ 'Uwarete 'ga upe oje'ēmaw ire Jejui 'ga wafukaita Lasaru 'ga upe:

—Ere ejua eẽma, ki Lasaru— 'jau Jejui 'ga oje'ega Lasaru 'ga upe.

⁴⁴ A'erauwe Lasaru 'ga ferawi 'ua uẽma ita kwar awi. Wauwanawa taity rerua enafu'ama enuẽma ita kwar awi wakaga auwanawa reewe. 'Ga eẽmauwe Jejui 'ga oje'ega 'ga resakara 'gã nupe:

—Pe'je 'ga piara rapa 'ga wi. Tuata 'ga 'jau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Jejui 'ga ree ifuwet ma'e

(Mateu 26.1-5; Maku 14.1-2; Luka 22.1-2)

⁴⁵ A'eramũ 'ga moferawa resakara 'gã Jejui 'ga rerowiaa kwaiwete. Mari eẽ rupi oo ma'efera 'gã 'ga rerowiaa kwaiwete. ⁴⁶ A'eramũ 'gã amũ awau imome'wau fariseu 'gã nupe:

—Jejui 'ga Lasaru 'ga omoferap ko, irũpãwẽ 'ga ser ire ko— 'jau 'gã awau Jejui 'ga mome'wau fariseu 'gã nupe.

⁴⁷ A'eramũ fariseu 'gã ajatykau mainana 'wyrara 'gã netee. Opytuna 'gã nupe oje'eẽma'e 'gã nanẽ ajatykau 'gã nee nũ. Ajatykau oporogytau Jejui 'ga ree:

—Maran te jane Jejui 'ga rerekoi? 'Awamũ 'ga tee te 'ã mama'ea janeremiapoe'ema wapo akou kwaiwete a'i kũi— 'jau 'gã oporogytau Jejui 'ga ree. ⁴⁸ —Nanuar awi 'ga momige'emamũ nipo 'gã najuejue etee 'ga rerowiari. A'eramũ futat nipo 'gã 'ga mogou 'wyrriaramũ ojeupe. A'eramũ futat nipo jane'wyrriararete 'ga Roma pewara 'gã 'wyrriara 'ga wemiayuwa 'gã mua jane apisau, Janeruwarete 'ga mogytaawa retygukaa 'jau nipo 'ga 'gã murukaa— 'jau 'gã ajaupe.

⁴⁹ A'eramũ mainana 'wyrriararete 'ga, Kaifasi 'ga oje'ega 'gã nupe. Kaifasi 'ga 'wyrriaramũ 'ũina

'gã nupe aipoa kwara rupi rakue. A'eramũ 'ga a'eramũ oje'ega 'gã nupe:

—Nepẽneapyoi we futat 'ga ree? ⁵⁰ 'Ga futat ijukapyramũ. A'eramũ 'ga etee futat amanũmarũmũ najuejue etee jane apisiukare'ema— 'jau Kaifasi 'ga oje'ega wemiayuwa 'gã nupe.

⁵¹ A'ere Kaifasi 'ga naoje'eg imũ etee rũi aipo 'ga 'i. Janeruwarete 'ga te aipo amu'eukat 'ga. Ojeteo oje'ẽma'e 'jawe 'ga poromũ oje'ega ajaupe. “Jejui 'ga etee futat amanũarũ jane apisiukare'ema”, 'ga mu'eukaa ajaupe. ⁵² Judeu 'gã tywera upe futat 'ga manũi. A'ere na'gã tywera upe etee rũi Janeruwarete 'ga 'ga jukaukari. Judeue'ema 'gã nupe nanẽ 'ga manũi nũ, majepe 'ywetee jane mogyau.

⁵³ Aipoa ojeupe Kaifasi 'ga 'eramũ 'gã 'jau ajaupe:

—Maran te jane Jejui 'ga pyygi 'ga jukau?— 'jau 'gã ajaupe oporogytau.

⁵⁴ A'eramũ Jejui 'ga awawe'em Judeja ywy pe. Arawau Efraĩ 'jaw ipe etee. Aipoa 'upa jũmire'ema pyri. Aipo pe ore oropytau.

⁵⁵ Oreyppy 'gã Egitu ywy awi enũ'ẽawer awi wea'awa maraka upe iwaẽm ja'wyja'wyr auwe judeu 'gã awau ajatykau peu Jerusareg ipe kwaiwete. Oje'wyr awi 'gã awau ajatykau Jerusareg ipe. Maraka apoawa upe iwaẽme'ema uwe 'gã mama'e apou Moisesi 'ga remikwasiarer imũ etee ojekatu'okawamũ Jarejuwarete 'ga upe. ⁵⁶ A'eramũ 'gã Janeruwarete 'ga mogytaaw ipe awau Jejui 'ga rekaa numiamũ. A'ere 'gã nuekoari 'ga. A'eramũ 'gã 'jau ajaupe:

—'Ut sipo 'ga 'au maraka are jane pyri?— 'jau 'gã ajaupe.

—Too. Maran gatu nipo 'ga 'ure'ema— 'jau 'gã ajaupe.

⁵⁷ A'eramũ mainana 'wyrriara 'gã 'jau fariseu 'gã netee:

—Jejui 'ga resakaramũ ki pejot 'ga mome'wau oree— 'jau 'gã maraka are 'ut ma'e 'gã nupe.

Jejui 'ga ppyg are 'gã afueweramũ. A'eramũ 'gã poromũ 'jau, “pemome'u ki 'ga oree”, 'jau 'ga 'gã nupe.

12

Jejui 'ga ree jany kasiga reko'wokawet (Mateu 26.6-13; Maku 14.3-9)

¹ Egitu ywy awi oropyyfera 'gã nenũ'ẽawer are wea'awa maraka apoawa upe iwaẽm ja'wyja'wyräuwe ore arawau Petani pe.

A'eramũ Jejui 'ga ore rerawau wemimofera'era 'ga 'wyr ipe, Lasaru 'ga 'wyr ipe. ² A'eramũ peu ore waẽm ire, peuwara 'gã mama'e apou oree, ore mojemi'waawamũ. Marta ẽẽ mama'e rerua mama'e 'wawa 'arimũ oree. A'eramũ Lasaru 'ga nanẽ 'ua wapyka ojemi'waa Jejui 'ga pyri.

³ A'eramũ Mari ẽẽ jany kasiga ryrũ ppyka erua. Aipoa jany kasiga wepyeteramũ agawewi. A'etea Mari ẽẽ aipoa jany kasiga werut eko'woka Jejui 'ga py are. Naritu 'jau 'gã aipo jany kasiga upe. 'Ga py pireita ipyu. 'Ga py pirei re ẽẽ u'awa pyu etee futat 'ga py mukaga. Jany kasiga okwasi'wau 'gã noga raipy pype. ⁴ A'ere Jejui 'ga remimu'eramũ ore mũ narafutari. Judas Iskariote 'ga nafutari aipoa. Judas 'ga futat ia'wyre'ema 'gã nupe Jejui

'ga monoara. 'Ga futat poromũ nafutari jany kasiga pyu Jejui 'ga py pireja.

⁵ —Kuu. Ma'eramũ sipo ãẽ ime'ege'ema ka'aranũ are 'wei. Epy te 'ã 'aga jany kasiga. Tresẽtu ka'aranũ 'ua ee. A'eramũ amunipo 'ã ãẽ ime'ega ka'aranũ are ojeupe. A'eramũ amunipo 'ã ãẽ epyfera mua janee. A'eramũ amunipo 'ã jane imojo'oka ikaraemãe'ema 'gã nupe— 'jau 'ga 'ũina.

⁶ Judas 'ga najemuaẽmi agawewi ikaraemãe'ema 'gã nee. O'meramũ te 'ga 'i. Jejui 'ga remimu'ea futat 'ga numiamũ. 'Ga futat ka'aranũ yrũ rerekwara. A'eramũ 'ga amunarũmũ ka'aranũ are ojeupe jepi. Muna'ywa futat 'ga. A'eramũ 'ga poromũ jany kasiga me'eg are afueweramũ. “Amojo'ok amunipo 'ã je epyfera tejeupe”, 'jau 'ga ojeupe numiamũ.

⁷ Aipo 'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Tene ãẽ iapoi. 'Aga jany kasiga ãẽ omỹigatu je manũnamũ je ree eko'wogipyramũ te rai'i numiamũ. A'ere ãẽ 'awauwe eko'wogi je ree. Tene ãẽ iapoi jee— 'jau Jejui 'ga 'ga upe. ⁸—Ikaraemãe'ema 'gã noa'uweri futari pẽ nui. A'eramũ ene anure mama'e monou 'gã nupe ejemifutar imũ 'jau. Je te nako fukui futari pẽ pype— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

⁹ A'eramũ judeu 'gã Jejui 'ga rekwawa kwaapa.

—Petani pe 'ga oi akou ra'e— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ 'gã kwaiwete awau Jejui 'ga rewiri. Lasaru 'ga resaka nanẽ 'gã awau nũ. Jejui 'ga remimoferawera 'ga futat poromũ Lasaramũ. ¹⁰⁻¹¹ Lasaru 'ga moferawamũ 'gã kwaiwetewete Jejui 'ga rerowiaa. Mainana 'wyrriara 'gã nerowiar awi 'gã opoia. A'eramũ 'gã Jejui 'ga rerowiaararetea futat ajemogyau. A'eramũ

mainana 'wyrriara 'gã amara'neramũ 'gã nee. Lasaru 'ga resaka 'gã oramũ mainana 'gã Lasaru 'ga juka are afueweramũ.

Kawaru'i 'arimũ Jejui 'ga ataawet

(Mateu 21.1-11; Maku 11.1-11; Luka 19.28-40)

12-18 Ai'iwe ore arawau Jerusareg ipe Jejui 'ga rupi. Kawaru'i aranuwamueuu 'arimũ Jejui 'ga 'ua akou. A'eramũ muku awi maraka are 'ut ma'e 'gã 'ga rera renupa.

—Aipo Jejui 'ga ruri akou— 'jau peuwara 'gã Jerusareg ipe 'ut ma'efera 'gã nupe. —'Ga futat 'awamue Lasaru 'ga omoferap ai'i. Ita kwara pype 'ga ruwamũ 'ga wafukaita 'ga reumera upe ai'i. A'erauwe futat Lasaru 'ga ferawi 'ua uëma ita kwar awi ai'i— 'jau Lasaru 'ga ferawa resakarera 'gã imome'wau kwe awi 'ut ma'efera 'gã nupe. — Pe'je ajee soo Jejui 'ga resaka 'ũ— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ 'gã kwaiwete awau 'ga rowosõu. 'Gã ku'ia 'gã nerekou. A'eramũ 'gã a'eramũ pinowa rerawau imowawaka 'ga repejãna. 'Ga resakawe 'gã wafukaita 'gã nupe:

—Janeruwarete 'ga 'ã esageay. Ene 'ã 'ga remimurera futat. Ene futat 'ã Israeu juapyr-eramũ ore upe 'wyrriarareteramũ. A'eramũ ki Janeruwarete 'ga ojejukau esage ene ree— 'jau 'gã wafukaita Jejui 'ga upe.

Kawaru'i 'arimũ Jejui 'ga 'ua owaëma Jerusareg ipe. Ymã Sakari 'ga ka'arana kwasiari inuga aipo are rakue. “Pekyje kasi Jerusareg ipewaramũ ne. Kwe pë'wyrriararete ruri kawaru'i 'arimũ”, 'jau 'ga ikwasiaa inuga ka'aran are rakue.

A'ere aipo are ore norereapyoi, aipoa 'ga waēmaw ipe iaporamũ. A'ere anure ywag ipe Jejuí 'ga o re tãmějě te orereapyoramue 'ga remikwasiarera ka'aran are ikue. “A'jea futat. 'Ga remikwasiarer imũ etee futat 'gã iapoi rai'i”, 'jau ore arajaupe, ywag ipe 'ga o re.

¹⁹ Jejuí 'ga repejãna 'gã oo resakawe, fariseu 'gã 'jau:

—Kuu. 'Gã juejue nipo oo Jejuí 'ga repejãna ki sa, “perowiar awi 'ga” 'eramũ etee pa 'gã 'ã nũ— 'jau 'gã ajaupe.

Amanũawama Jejuí 'ga imome'uawet

²⁰ Grego 'gã amũ awau judeu 'gã nupi Jerusareg ipe. Janeruwarete 'ga muorypa 'gã awau 'gã nupi maraka pe. ²¹ A'eramũ 'gã awau oje'ega Filipe 'ga upe. Pesaita pewara Filipe 'ga. Garireja ywy pe aipoa amunawa Pesaita 'upa. A'eramũ grego 'gã 'jau Filipe 'ga upe:

—Oreporesagiwer ore Jejuí 'ga ree, ki Filipe— 'jau 'gã 'ga upe.

²² A'eramũ Filipe 'ga Andre 'ga upe ra'ne awau imome'wau. A'eramũ Andre 'ga Filipe 'ga rerawau Jejuí 'ga upe.

—Grego 'gã 'ut amũ ene resaka, ki Jejuí— 'jau 'gã 'ga upe.

²³ A'eramũ Jejuí 'ga 'jau 'gã nupe:

—Je 'ã Jarejuwarete 'ga remimurera. A'eramũ nipo anurenure'i je manũ re 'gã 'jau kwaiwete jee: “Eteete ma'e 'gã apyraapara 'ga ra'e”, 'jau nipo 'gã jee, je manũ resaka— 'jau Jejuí 'ga 'gã

nupe. ²⁴ —Sã'ã juowuu a'ỹja otyme'emamũ ipytune'ema. Majepei tee futat a'ỹja. A'eramũ futat ojemoteu otym ire te ipori. A'eramũ futat waramũ ojeme'yita wa'ỹja pyu. A'eramũ te nojemoteei a'ỹja. Nan tee futat je manũ re jeremiayuwa 'gã jeme'yi. Je manũ re kwaiwetewete ajemogyau namutamutat— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ²⁵ —Janeruwarete 'ga remifutara apoare'ema 'gã a'ỹi tyme'ema 'jawe. 'Gã nekoi ekoetei tee. Amanũ re awawe'em futat Jarejuwarete 'ga pyri. A'ere Jarejuwarete 'ga remifutar imũ mama'e apoara 'gã itymipyrrera 'jawe. Nokyjei 'gã amanũ awi. A'eramũ nipo anure 'gã ajemogyau Jarejuwarete 'ga pyri nakwaparimũ ete rũi futat— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe oporogytau 'ũina.

²⁶ —Jeremiayuwamũ pejejekoweramũ ki jeje'ega peenup, jeremifutar imũ etee futat mama'e apou. Nan pejemogy je pyri namutat a'jea futat. A'eramũ nipo jeremiayuwa 'gã nupe Jeruwarete 'ga 'jau: “Gã esageay jee”, 'jau nipo 'ga 'gã nupe jee— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

²⁷ —Jepy'a'wyt je tekou. Maran te je rekoi, na'ea'uweri je Jarejuwarete 'ga upe. “Je rereko tywerukar awi ape 'gã nupe”, na'ei futari je 'ga upe nũ. Nanuaramũ futat je ruri ikue. Ijukapyramũ futat 'ga je muri ikue. A'eramũ nipo 'gã je rerekou tyweaete futat je jukau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

²⁸ Aipo 'e re Jejui 'ga oje'ega 'Uwarete 'ga upe:

—Mama'ea eapo ejemuorywukaa 'gã nupe, Kipi'ni— 'jau 'ga oje'ega 'Uwarete 'ga upe.

Aipo ojeupe 'ga 'eramũ 'ga oje'ega mua 'ga upe ywag awi:

—Mama'e mũ futat ako je aapo tejemuorywukaa 'gã nupe ko. Anure tãmējē te nipo je iapou'jawi nũ— 'jau Ku'jywa 'ga oje'ega mua wa'yra 'ga upe.

²⁹ Aipo renupawe peuwara 'gã amũ 'jau ajaupe:

—Kuu. Ma'ja te poromũ?

—Aman aunuga nipo aipo kũi— 'jau 'gã ajaupe.

—Naani nũ'ũ. Ywagipewara 'ga amũ te nipo aipo oje'ega amut 'ga upe nũ'ũ— 'jau amumera 'gã ajaupe.

³⁰ A'eramũ Jejui 'ga 'jau ore upe juejue:

—Naje ree rũi 'ga je'egi jee. Pē nee te 'ga je'egetei— 'jau 'ga ore upe imome'wau. ³¹ — 'Awamũ nipo Jeruwarete 'ga 'i: “Neperowiari jera'yra 'ga. A'eramũ pēē pejekwau jee”, 'jau nipo 'ga 'gã nupe. A'eramũ 'ga 'awamũ futat je rerowiare'ema 'gã 'wyriara pājē mateepapa jui— 'jau Jejui 'ga oree. ³² —'Ypeywar are temono temu'am ire te nipo je tejerowiaarama 'gã murukari tejepyri— 'jau Jejui 'ga oree.

³³ Aiporamũ futat 'ga amanũawama mome'ui oree.

³⁴ A'eramũ 'ga je'ega renupara 'gã 'jau Jejui 'ga upe:

—Ma'eramũ ene poromũ 'jau ki 'ei. Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukaa wemimurama 'ga ree rakue: “Namanũi futari Janeruwarete 'ga remimurera 'ga. Namutat 'ga reko'i amanũme'em”, 'jau 'ga 'ã inuga ikwasiaa ka'aran are rakue: Ma'eramũ ajee poromũ ere oree, aru'e etee ore enee. 'Ypeywar are nipo 'gã je mu'ama, ere poromũ nũ, aru'e te ore enee a'i kũi. NaJarejuwarete 'ga remimurera rũi tãmējē futat

nipo 'ã ene nũ'ũ?— 'jau 'gã Jejui 'ga upe aipo 'ga 'eramũ.

³⁵ A'eramũ aipo 'gã 'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Jarejuwarete 'ga je'eg are pẽ mu'jawamũ nanẽ je ruri ikue. A'eramũ ki pẽẽ jeje'ega rerowiaa pejejepype je rekoramũ. Jeje'ega renuparamũ pẽẽ pejejemogyau 'arimũ wata ma'e 'jawe. Sã'ã ae 'arimũ mama'e resaga katu katu. Nan tee futat je Tejuwarete 'ga resaukaa pẽ nupe. A'ere je anurenure'i je oi pẽ nui nũ. Je o re taetu nipo nepẽneapyoa'uweri ee. Ee pejejeapyoe'em ire nipo pẽẽ iseraip ma'e 'jawe pejejemogyau. Iseraip ma'e 'jawe etee nipo pẽẽ pejejemogyau peje'akwaawe'emamũ. Ypytunimũ iseraip ma'e 'gã mama'e nuesagi. 'Gã seraiwa mama'ea nue-saukari 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ³⁶ — A'eramũ ki pẽẽ je rerowiamũ pejejepype je reko-rauwe pejejeapyoramũ jeje'eg are. A'eramũ je tejerowiamũ pẽ monou tejemiayuwamũ. Aipo-ramũ pẽẽ iserauwe'ema 'gã 'jawe. Mama'ea peesak katu katu pejejemogyau. A'eramũ 'arimũ wata ma'e 'jawe futat pẽẽ— 'jau Jejui 'ga 'ũina 'gã nupe.

Nuerowiari futari 'gã 'ga

Aipo 'gã nupe 'e re Jejui 'ga awau ojepe'au ajemima 'gã nui. ³⁷ Opãjẽ mũ Jejui 'ga 'gã nemiapoe'ema apou'jau'japa agawewi 'gã neape. A'etea 'gã nuerowiari 'ga ajemogyau. ³⁸ Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'ga Isai 'ga ka'arana kwasiari inuga jee rakue. “Ene 'ã Ore-jararetea. A'ere 'gã nitywi oreje'ega rerowiaara. Ene 'ã pãjẽretea agawewi. A'etea 'gã enepãjẽa nuerowiari futari”, 'jau Isai 'ga ikwasiaa inuga

ka'aran are rakue. Aipoa a'jea futat Isai 'ga inuga ikwasiaa ka'aran are rakue. A'eramũ a'jea futat Isai 'ga 'eawer imũ etee futat poa.

³⁹ Isai 'ga ka'arana kwasiaru'japa 'gã nee wējēmĩ rakue nũ:

⁴⁰ “Janeruwarete 'ga 'gã namueapyoukari ee.

A'eramũ 'gã wapyakwafuge'emamũ weapyoe'emamũ ee.

A'eramũ 'gã a'eramũ opoiriwere'emamũ otywer awi. Jekatu'og ape, 'jawe'em 'gã 'ga upe.

A'eramũ 'ga a'eramũ 'gã katu'oke'ema futat”,
'jau Isai 'ga inuga ikwasiaa ka'aran are rakue.

⁴¹ Jejui 'ga rurawam are Isai 'ga ka'arana kwasiaa inuga rakue. Isai 'ga weapyoramũ Jejui 'ga rurawam are. Esageay ma'e 'ga. Kũima'eeteete 'ga 'ea 'ga ikwaapa. A'eramũ 'ga ka'arana kwasiaa inuga 'ga rurawam are rakue.

⁴² A'etea 'gã kwaiwete Jejui 'ga rerowiaa. 'Wyrria'ri 'gã amũ miamũ futat 'ga rerowiaa. A'ere 'gã aipo 'eramũ eewi nojemome'ui ajaupe. Fariseu 'gã wejue “Jejui 'ga rerowiaara 'gã simũ'ẽ jarejatykaaw awi 'jau. A'eramũ futat imũ'ẽmyrera 'gã osou'jape'ema jarejatykaawa pype 'jau”, e'i fariseu 'gã ajaupe rakue. A'eramũ 'gã a'eramũ wejue ojemome'wawe'em 'gã nemianuwamũ.

⁴³ Ajuowase ako esage are etee 'gã wea'aramũ. Janeruwarete 'ga rowase ako esage are jēmĩ 'gã wea'are'emamũ.

⁴⁴ A'eramũ Jejui 'ga oje'ega momorayau ojee ajatyka ma'eramũ juejue oree:
—Je rerowiaara 'gã je muarera 'ga nanē futat werowiat— 'jau Jejui 'ga oree. ⁴⁵ —Araju'jawe etee futat ore. A'eramũ je resakara 'gã nanē je muarera

'ga resaka futat— 'jau Jejui 'ga oree. ⁴⁶ —'Awa ywy pe ako je ruri pẽ mueapyoawamũ ai'i. A'eramũ je rerowiaara 'gã weapyoramũ je ree ajemogyau. Naypytunimũ wata ma'e 'jawe rũi 'gã. Ypytunimũ wata ma'e 'gã mama'e tywera nuesagi wape awi. A'ere je rerowiaara 'gã nanarũi. 'Arimũ wata ma'e 'jawe te 'gã. Je 'ã mama'ea aesaukat 'gã nupe. Mama'e are 'gã mueapyou— 'jau Jejui 'ga oree.

⁴⁷ —'Gã amũ nipo jeje'ega renupa ekoete akou. A'ere nipo 'gã nuerowiari jeje'ega. A'etea nipo je “nepẽa'wuri pẽẽ Jarejuwarete 'ga upe”, na'ea'uweri 'gã nupe. Naaipo 'gã nupe 'jaramũ rũi je ruri. Pẽtywer awi pẽ katu'okawamũ te je ruri 'awa ywy pe ikue— 'jau Jejui 'ga oree. ⁴⁸ — Pẽẽ mũ nipo jeje'ega rerowiare'ema 'eramũ naje rũi areko tywet pẽẽ. Janeruwarete 'ga te nipo wowase pẽ majatykaawa 'ara upe iwaẽmamũ e'i pẽ nupe: “Neperowiari Jera'yrarete 'ga je'ega rakue. A'eramũ je pẽ nerekou tyweaete”, e'i nipo 'ga pẽ nupe— 'jau Jejui 'ga oree.

⁴⁹ —Najetee rũi te 'ã ojot ikue. Jeruwarete 'ga te je mut pẽ mu'jaukaa jee ikue. 'Ga 'eawer imũ etee futat je tekou teje'ega pẽ nupe, 'ga je'ega mome'wau. ⁵⁰ 'Ga je'ega renuparamũ 'gã jemogyi namutat. 'Au amanũ re 'gã awau oferapa ywag ipe Ku'jywa 'ga pyri amanũu'jape'ema. A'eramũ futat 'gã awau ajemogyau peu. A'ea te je 'ã akwaap. A'eramũ je a'eu etee futat imome'wau pẽ nupe— 'jau Jejui 'ga oree.

13

Wemimu'e 'gã py pireitawet

¹ Maraka apoawa upe iwaẽm ja'wyja'wyräuwe Jejuì 'ga 'jau ojeupe: “Awamũ iwaẽmi 'gã maraka apoawa upe, Egitu ywy awi oypyfera 'gã nenũ'ẽawer are wea'awa maraka upe. A'eramũ 'awamũ futat owaẽma ja'wyja'wy je manũawa upe. Temanũ re nipo je oi tejewya ywag ipe Tejuwa 'ga pyri nũ”, 'jau Jejuì 'ga akou ojeupe etee futat.

Wemiayuwamũ 'ga oporomutaramũ ore ree ikue. Amanũ enunewe 'ga mama'e apou oree, ore ree oporomutaawa resaukaawamũ ikue.

² Jejuì 'ga 'ũina ojemi'waa ore pyri, wemĩmu'eramũ. A'eramũ mama'eukwaawa 'wyriara Judas 'ga mu'akwaawukare'ema 'ga mogou. A'eramũ 'ga 'jau ojeupe: “Oo pa je Jejuì 'ga monou mainana 'gã po pe kwy”, 'jau 'ga ojeupe.

³ Ojemi'waaw ipe Jejuì 'ga 'jau ojeupe: “Ku'jywa 'ga opãjẽa amut jee. A'eramũ je pãjẽreteramũ tekou”, 'jau 'ga ojeupe 'ũina. “Ku'jywa 'ga wi futat te ako je ruri ikue. A'eramũ je 'awamũ tewau tejewya 'ga pyri nũ”, 'jau 'ga 'ũina ojeupe. “A'ere je teo enune 'gã mu'ei mama'e mũ ree”, 'jau 'ga ojeupe 'ũina.

⁴ A'ere Jejuì 'ga afu'ama weteyrũ mosoka ojewi. A'ere 'ga ae piryypawa pyyka ojeku'afaa ipyu.

⁵ A'ere 'ga 'y reko'woka y'asiga pype. A'ere 'ga orepy pireita. Orepy pirei re 'ga imukaga ae piryypawa pyu, aku'au imamanipyrrera pyu. ⁶ Ore mũ py pirei re 'ga ajepeja 'ga py pireita nũ. A'ere ajepeja mũ nũ. A'ere ajepeja mũ nũ. Awau owaẽma Simão Pedro 'ga upe:

—Ere epy mua. Sipirei enepya 'jau— 'jau 'ga 'ga upe.

A'ere Pedro 'ga 'i etee 'ga upe:

—Kuu. Naani nũ'ũ. Najeremiayuwa rũi te 'ã ene. A'eramũ ene jepy pireitarũ'em— 'jau etee Pedro 'ga 'ga upe.

⁷ A'eramũ Jejui 'ga 'jau Pedro 'ga upe:

—'Awamũ nenereapyoi futari jeremiapo are. Anure te nipo enereapyo ee— 'jau Jejui 'ga Pedro 'ga upe.

⁸ —Naani futari. Nerepirei futari jepya— 'jau etee Pedro 'ga 'ga upe.

—Naani. Je enepy pireite'emamũ ene najeremiayuwa rũi ereko— 'jau Jejui 'ga Pedro 'ga upe.

⁹ A'eramũ aipo ojeupe 'ga 'erauwe Pedro 'ga 'jau 'ga upe:

—Jepya etee kasi ajee erepirei ne nũ. Jepoa we futar iki ajee epirei 'ũ, jeakaga 'jau a'i kũi— 'jau Pedro 'ga Jejui 'ga upe.

¹⁰ —Naani. Sã'ã ojauk ma'e 'gã piky'ae'ema. 'Gã pya etee 'ã oky'aramũ. A'eramũ 'ã 'gã opya etee ipireita. Nan tee futat pëtywera Janeruwarete 'ga imoiri pë nui. A'eramũ pë ipiky'ae'ema 'jawewaramũ 'ga upe. Pë mũ te ajee 'ã nepëpouriweri pejetywer awi rai'i. A'eramũ Janeruwarete 'ga nanë imoire'ema 'ga wi. Aipo 'ga ipiky'a ma'e 'jawe ako ojekatu'oge'ema futat— 'jau Jejui 'ga oree.

¹¹ Jejui 'ga Judas 'ga kwaapa ojee. “Ga futat nipo je mono kũima'e tywera 'gã po pe” 'ea 'ga ikwaapa. A'eramũ 'ga poromũ 'jau oree: “Pë mũ nipo ipiky'a ma'e 'jawe futat”, 'jau 'ga oree.

¹² Orepypireipaw ire 'ga afu'ama waity munepa nũ. A'ere 'ga wapyka. Wapyg ire 'ga oje'ega oree:

—Nepëneapyoi futari jeremiapofer are.

¹³ A'eramũ je pë mueapyou ee. “Ga jane mu'jara”,

pe'je 'ã jee jepi. “Ga Janejararetea”, 'jau 'ã pëë. A'jea futat pe'je. Namutat je rekoi pë nupe. ¹⁴ Je te 'ã pë mu'jara. Je futat pëjararetea. A'etea ako je pëpy pireita ko, pënemiyuwa 'jawe ko. Mama'ea je 'ã aapo pë nupe. A'eramũ ki pëë nan tee futat mama'e apou pejejaupe je 'jawe— 'jau Jejui 'ga oree. ¹⁵ —Pëpy ako je apirei pë mu'jawamũ pejejaupe mama'e apo are ko. “Je 'ã kũima'eeteetea. A'eramũ je mama'e apowarũ'em pë nupe”, pe'je kasi pejejaupe ne. Je 'jawe futar iki mama'ea peapo pejejaupe pejejopoa— 'jau 'ga oree, orepy pirei re.

¹⁶ —A'jea futat je 'i. 'Wyriara 'gã kũima'eeteetea. 'Ga remiyuwa 'gã o'wyriara nuapyaawi. Moranuwa reroora 'ga nanë nuapyaawi omonoara 'ga. A'eramũ je 'wyriara 'jawe futat pë nupe. Jeremiyuwa futat pëë. A'eramũ pëë je 'jawe futat mama'e apou 'awamũ. ¹⁷ 'Awamũ pekwaap. A'eramũ pëë je'eawer imũ etee futat mama'e apou. “Pejopoar iki mama'e apo are”, je'eawer imũ mama'e aporamũ nipo pëë pejeku'iramũ pejemogyau— 'jau 'ga oree ore mu'jau.

¹⁸ —A'ere je napë nupe juejue rũi je 'i. Akwaap je pëë. Tejemimu'eramũ je pë mũ'ëi. Pëë mũ futat nipo kũima'e tywera 'gã po pe je monou. Ymã we te 'ã 'ga amũ ka'arana kwasiari inuga je ree rakue. “Je pyri ojemi'wat ma'e 'ga amũ nipo je juka are ifuwet”, 'jau 'ga 'ã ikwasiaa inuga ka'aran are rakue. A'eferupi tee nipo pëë mũ je monou 'gã po pe. ¹⁹ A'eramũ je tejukae'emauwe aipo mome'wau pë nupe. A'eramũ pëë je'eawer imũ etee ijeapo

re je'eawera rerowiaa. A'eramũ nipo pëë 'jau jee: “A'jea futat. Jarejuwarete 'ga remimurera 'ga ra'e”, 'jau nipo pëë jee— 'jau 'ga oree. ²⁰—A'jea futat je 'i jeremimokwasi'o 'gã nereko esageramũ 'gã je nanë je rereko esage ajemogyau nũ. Je rereko esageara 'gã je muarera 'ga nanë erekou esage ajemogyau nũ— 'jau 'ga oree.

*Ae a'wyre'ema upe 'ga monoara 'ga
(Mateu 26.20-25; Maku 14.17-21; Luka 22.21-23)*

²¹ Aipo 'e re Jejui 'ga u'arasigeteteramũ. A'eramũ 'ga 'jau oree:

—A'jea futat je 'i. A'jea futat nipo pëë mũ je mono pejepe je ree iporomutare'ema 'gã nupe je jukaukaa— 'jau 'ga oree.

²² A'eramũ ore arajemogymogyau etee aramã'jãu arajuee.

—Awÿja upe sipo 'ga 'i poromũ?— 'jau ore arajemogyau.

²³ A'eramũ je te'ÿina 'ga pyri katu katu teapyka, 'ga jekoty'aawaretea je. ²⁴ A'eramũ Simão Pedro 'ga ojepoetyka jee.

—“Awÿja upe te ere poromũ?” ere 'ga upe— 'jau 'ga jee ojepoetyka.

²⁵ A'eramũ je tejeupe Pedro 'ga 'eramũ tejua 'ga rerowyka katu katu.

—Awÿja upe te ere poromũ, ki Ku'jyp?— 'jau je 'ga upe.

²⁶ A'eramũ Jejui 'ga 'jau:

—Peesag iki je mani'oko'o'i akÿma monoa 'ga po pe— 'jau 'ga jee aipo ojeupe je 'eramũ.

'Ga mani'oko'o'i pyyka imuakÿma tyfera pype. A'ere 'ga imonou Judas 'ga po pe. Simão Iskariote

'ga ra'yra 'ga poromũ. ²⁷ Mani'oko'o'ia 'ga po pe imono ypyrauwe mama'eukwaawa 'wyrara 'ua osou 'ga pype. A'erauwe Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Ere ewau ejemiaporama apou tãmějẽ kaměšiete— 'jau 'ga 'ga upe.

²⁸ A'ere ore 'ga pyri ojemi'wat ma'eferamũ norereapyo'i 'ga je'eg are.

—Ma'eramũ sipo 'ga aipo 'jau 'ga upe 'wei?— 'jau ore arajaupe.

²⁹ —Mama'e mũ mua nipo kwe 'ga 'ga monoi kũi. Ikaraemãe'ema 'gã nupe ka'aranũũ monou nipo kwe 'ga 'ga monoi kũi— 'jau etee ore arajaupe. “Ga futat nãã ka'aranũũ yrũ rerekwara re'ã”, 'jau ore. A'eramũ ore poromũ 'jau “mama'e mũ nipo 'ga oo imua”, 'jau ore ee orojeapyo'e'ema rerekou.

³⁰ Jejui 'ga wi mani'oko'o'i ppyka ypy we Judas 'ga afu'ama awau uẽma ore wi. Awau 'ga oporogytau mainana 'wyrara upe, 'gã nupe Jejui 'ga mono are. Ypytunimũ futat 'ga awau ore wi.

Pedro 'ga momoranupawet

(Mateu 26.31-35; Maku 14.27-31; Luka 22.31-34)

³¹⁻³² Judas 'ga ãm ire Jejui 'ga 'jau oree:

—Je pẽneki'yraretea. 'Awamũ futat nipo je manũi. Anurenure'i nipo pẽẽ je manũ re Jeruwarete 'ga pãjẽ resaka. Jepãjẽa nanẽ nipo pẽẽ esaka nũ. A'eramũ nipo pẽẽ aipo resag ire 'jau oree: “Pẽẽ te 'ã pãjẽrete. Pẽnesage 'ã oree”, 'jau nipo pẽẽ oree orepãjẽ resag ire, ore muorypa— 'jau Jejui 'ga oree.

³³ —Kunumĩmet. Nakoa'uweri je namutat pẽ pype. Ko'iko'i ete je oi pẽ nui. Je o re nipo pẽẽ pejewau je rekaa numiamũ. A'ere nipo “nepeoa'uweri

je waw ipe”, 'jau ako je judeu 'gã 'wyrria'ri 'gã nupe ikue. A'ere je 'awamũ pẽ nupe nanẽ je 'i aipo 'jau nũ— 'jau Jejui 'ga oree. ³⁴—A'eramũ je mama'e yau mũ mome'wau pẽ nupe. Jeporomutat te je 'ã pẽ nee kwaiwete. A'eramũ ki pẽẽ nanẽ pejeporomutaramũ pejejee. Pejejuerekou esage ki je 'jawe. ³⁵ A'eramũ pejejuereko esage resakara 'gã 'jau pẽ nupe: “Jejui 'ga remiayuwa 'gã futat. A'eramũ 'gã oporomutaramũ ajuee 'ga 'jawe. A'jea futat 'gã 'ga remiayuwa ra'e”, 'jau nipo 'gã pẽ nesaka— 'jau Jejui 'ga oree.

³⁶ Aipo 'ga 'eramũ Pedro 'ga 'jau 'ga upe nũ:

—Ma'ape ene ewau poromũ, ki Ku'jyp?— 'jau Pedro 'ga 'ga upe.

A'eramũ 'ga 'jau 'ga upe:

—Nereo'uweri je rupi 'awamũ. Anure te nipo ereo je rewiri— 'jau etee 'ga 'ga upe.

³⁷ —Ma'eramũ je tewawe'em ene rupi ki 'ei? Ene reewe futat je manũi tewau kũi— 'jau Pedro 'ga 'ga upe.

³⁸ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe nũ:

—“Ene reewe futat je oi temanũmũ”, 'jau ene kũi. A'ere je te a'jea futat je 'i enee kũi. 'Awa ypytuna rupi futat nipo ene'me 'gã nupe muapyt, je kwakupa nipo 'gã nupe wyrasokwẽ je'eg enunewe kũi— 'jau Jejui 'ga Pedro 'ga upe.

14

Janeruwarete 'ga rupap

¹ Jejui 'ga 'jau wemimu'eramũ oree ikue:

—Pē'arasig kasi ne. Pejepy'a'wyre'emamũ nanē pejemogyau nũ. Jarejuwarete 'ga ree etee pejemogyppyyka pejemogyau. Je ree nanē pejemogyppyyka pejemogyau nũ. ² Jeruwarete 'ga rupaw ipe kwaiwete 'oga. A'eramũ je pēnupawa mogatyrũmũ tewau. Aipo tywe'em ire amunipo 'ã je aipo na'ea'uweri pē nupe. ³ Pēnupawa mogatyrũmaw ire nipo je tejua pē nupe, pē nerawau peu tejepyri pē mogyau. ⁴ Pekwaap futat 'ã je wawa piara— 'jau Jejui 'ga oree ikue.

⁵ A'eramũ Tome 'ga 'jau 'ga upe:

—Norokwaawi ore ene wawa, ki Ku'jyp. Maran sipo ore ene wawa piara kwaawi?— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

⁶ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Je futat 'ã pe 'jawewara. Je rupi etee te peo Jeruwarete 'ga pyri. Je 'ã mama'e a'jea etee omome'u. Je futat ae mogyara. Je futat omonoukat pēē imogyau Jarejuwarete 'ga pyri, a'e je 'ã pē nupe jepi. ⁷ Je kwaaw ire Jeruwarete 'ga nanē pekwaap nũ. 'Awamũ 'ã pekwaap 'ga futat. A'eramũ nipo pēē 'ga resaka futat— 'jau Jejui 'ga oree ikue.

⁸ A'eramũ Filipe 'ga 'jau 'ga upe:

—Eesaukat Jarejuwarete 'ga oree, ki Ku'jyp. 'Ga resag ire torerekõēāi arajemogyau 'jau— 'jau 'ga 'ga upe.

⁹ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Naje kwaawi we nipo ape ki sa? Ymã agawewi te 'ã je rekoi pē pype a'i kũi? Je resakara 'gã Jeruwarete 'ga nanē wesak futat nũ kũi. Ma'eramũ ene poromũ “Jarejuwarete 'ga eesaukat oree”, 'jau jee 'ũ? ¹⁰ Jeruwarete 'ga je

'jawe futat kūi. Je nanē 'ga 'jawe futat kūi. Majepi teewara 'jawe futat ore rekoī kūi. Nererowiari nipo aipoa ki sa?— 'jau Jejui 'ga Filipe 'ga upe.

A'eramū 'ga 'jau oree:

—Nateje'ega etee rūi je amome'u pē nupe 'agamū. Tejuwarete 'ga je'ega te je amome'u pē nupe kūi. Opājē mū futat 'ga mama'e apoukari jee. ¹¹ Je rerowiat pejepe. Je futat ako Tejuwarete 'ga pir are. 'Ga nanē akou jepir are nū. Aipoa ki perowiat. Jeje'ega rerowiare'ema ki jeremiapofer are je rerowiat pejepe. ¹² A'jea futat je 'i. Je rerowiaara 'gā nipo mama'e apou je 'jawe etee futat. Tejuwarete 'ga pyri je oi 'awamū. A'eramū nipo je rerowiaara 'gā mama'e apou je apyraapa— 'jau Jejui 'ga oree. ¹³ —A'eramū pēē je rerowiaaramū je renūina “mama'ea eapo oree”, 'jau ki pēē jee. A'eramū je pē nemienūja apou pē nupe tejer imū pēē enūi re. A'eramū pēē mama'ea pejejeupe je iapo re Jarejuwarete 'ga muorypa, pejejeupe iapoawer are. ¹⁴ A'jea futat je'ea. “Mama'ea eapo oree”, tejer imū tejeupe pēē 'eramū je iapoi futari pē nupe— 'jau Jejui 'ga oree.

Janeruwarete 'ga 'Agesage

¹⁵ —Je ree pejeporomutar ire nipo pēē jeje'ega renupa. ¹⁶ A'eramū je teje'ega renuw ire 'jau Tejuwarete 'ga upe: “E'agesagea emono je rerowiaara 'gā nupe 'gā poaawamū je 'gā poawera 'jawe”, 'jau nipo je 'ga upe. “Namutar iki E'agesagea emogo 'gā pype imoire'ema futat 'gā nui”, 'jau nipo je 'ga upe. ¹⁷ 'Ga 'Agesagea mama'e a'je are etee futat pē mueapyo Jarejuwarete 'ga ree. Je rerowiare'ema 'gā 'ga

'Agesage kwaape'ema futat. A'eramũ 'ga 'gã nupe U'agesage monowe'em futat. A'ere 'ã pẽẽ 'ga 'Agesagea pekwaap. Pẽ pyri futat 'ga 'Agesagea rekoi. A'eramũ anurenure'i futat akou pẽ pype, pẽnerekwaramũ. Janeruwarete 'ga 'Agesagea akou je rerowiaaramũ pẽ pype— 'jau 'ga oree.

¹⁸ A'eramũ Jejui 'ga 'jau nũ:

—Anure nipo je ruri tejewya pẽ nupe nũ. Naetyga'uweri je pẽẽ imogyau— 'jau 'ga oree. ¹⁹ —Anurenure'i nipo je rerowiare'ema 'gã naje resagu'jawi. A'ere pẽẽ je resagu'jap futat pejepe. Temanũ re miamũ je ferawi etee nũ. A'eramũ nipo je pẽ mogyau teje'jawe etee futat. ²⁰ Pẽ nupe 'ga 'Agesage rur ire pẽ mueapyou Jeruwa 'ga ree, je ree 'jau. “Uwarete 'ga pyri 'ga rekoi. Jane pyri nanẽ 'ga rekoi futari nũ” 'e are pẽ mueapyoukaa. “Ga pyri nanẽ ore rekoi nũ” 'e are nanẽ pẽ mueapyoukaa nũ— 'jau 'ga oree ikue.

²¹ —A'eramũ ki pẽẽ jeje'ega renupa katu pejejemogyau. Jeje'ega renup katuara 'gã iporomutat futat je ree. Aipo 'gã nee Jeruwarete 'ga poromutaramũ futat. Je nanẽ 'gã nee teporomutaramũ nũ. 'Gã nupe je jekwaawukari futat— 'jau 'ga oree ikue.

²² A'eramũ Judas 'ga oporonupa ee 'ga upe. Na-Judas Iskariote 'ga rũi. Ajepeja 'ga Judas 'ga te oporonup ee 'ga upe:

—Ma'eramũ ene ejekwaawukaa ore upe etee 'ũ? Ma'eramũ sipo ene ejekwaawukare'ema ejerowiare'ema 'gã nupe?— 'jau Judas 'ga oporonupa ee 'ga upe.

²³ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Je ree iporomutat ma'e 'gā jeje'ega wenup futat. A'eramū Jeruwarete 'ga oporomutaramū aipo 'gā nee. Tejuwarete 'ga retee futat je rekoi 'gā nupe. ²⁴ Je ree iporomutare'ema 'gā jeje'ega nuerowiari futari. Nateje'ega rūi te 'ā je amome'u pē nupe. Tejuwarete 'ga je'ega te je 'ā amome'u, temuarera 'ga je'ega etee futat— 'jau 'ga 'ga upe ikue.

²⁵ —Pē pype tekou je 'ā a'e mome'wau pē nupe.

²⁶ Anure nipo 'ga U'agesage muri jerekwawer ipe pē poaawamū, pē mu'jau mama'e a'je are, pē muea'aa je'eawer are— 'jau Jejui 'ga oree.

²⁷ —Je 'ā jepy'ata'wa futat. A'eramū je teje'jawe etee futat pē mogyau pē mopy'ata'wau. Je rerowiare'ema 'gā nojomopy'ata'wai futari. A'ere je nanarūi. Je te a'jea futat pē mopy'ata'waara. A'eramū ki pē pejepy'ata'waramū pejejemogyau je ree. Pekiye kasi mama'e awi ne— 'jau Jejui 'ga oree. ²⁸ —“Awamū je oi pē nui. A'ere anure je ruri nū”, a'e je ako pē nupe ko. A'ea peenup je'eawera. Je ree iporomutat ma'eramū nipo pēku'i pejejemogyau je o re je ree. Tejuwarete 'ga pyri je oi. 'Ga 'ā je apyraapararete futat. A'eramū nipo pē pejeku'iramū je o are— 'jau Jejui 'ga oree. ²⁹ —Teoa je amome'u pē nupe 'awamū. A'eramū pē je o re jeje'ega rerowiaa. ³⁰ Amogytaaiw etee je pē na'ne. Je rerowiare'ema 'gā 'wyriara 'ut ja'wyja'wyjee. A'ere nuapoukara'uweri mama'ea jee. ³¹ Tejuwarete 'ga 'eawer imū etee futat je mama'e apoi tekou. A'ere je rerowiare'ema 'gā anure 'gā neapyoramū Jeruwarete 'ga ree jeporomutar are— 'jau 'ga oree.

Aipo 'epaw ire 'ga 'jau oree:

—Pe'je iruukwe 'aw awi. Soo 'jau— 'jau 'ga oreo wemimu'eramū.

A'eramū futat ore arawau aipo awi.

15

Uwa 'ywarete 'jawewat

¹ A'ere Jejui 'ga mama'e mū mome'wau oreo, ore mu'jawamū:

—Je 'ā uwa 'ywarete 'jawe. A'eramū pēē je rerowiaaramū akā 'jawe. A'eramū Jeruwarete 'ga uwa 'ywa jara 'jawe. ² Sā'ā uwa 'ywa ty-mara 'gā. I'aawa rupi 'gā awau esaka. A'ere amumera akā ni'ai. Amume'ria etee u'a'iramū. A'eramū ijara 'ga i'ae'ema akā monoka jui. I'a'i ma'ea etee 'ga imogatyrumū imogyau. A'ere imogatyrumyrera akā u'aramū kwaiwete. Nan tee futat nipo je rerowiaara 'gā. Jeje'ega renupare'ema 'gā akā'ae'ema 'jawe. “Je te 'ā Jejui 'ga remiayuwaretea”, 'jau nipo 'gā numiamū. A'ere nipo 'gā nuapoi Jeruwarete 'ga remifutar imū mama'ea. Nuenuwi 'gā 'ga je'ega. A'e 'gā 'ga ope'a je wi imonou muku. Amumera 'gā te nipo ajee akā mogatyrumyrera 'jawe. A'e 'gā a'jea futat Jeruwarete 'ga amu'akwaap 'gā mama'e tywera apoe'em are 'gā mogyau. Aipo 'gā akā mogatyrumyrera 'jawe i'a kwaiwete ma'e 'jawe ajemogy jee. 'Gā a'jea futat 'ga remifutar imū etee mama'e wapo ajemogyau. ³ A'ere 'ga ako pē mogatyrūi ko. Jeje'ega a'jea futat peenup katu katu. A'eramū 'ga ako pē katu'oka ko— 'jau 'ga oreo. ⁴ —Sā'ā akāa o'yw are u'ama etee i'aa. O'yw awi akā open ire ni'au'jawi. Nan tee futat jepir are ajemogy ma'eramū etee Jeruwarete 'ga remifutar

imũ mama'ea peapo pejejemogyau. A'eramũ je pẽ nerekou tejeape futat— 'jau 'ga oree.

⁵ —Je uwa 'ywarete 'jawe futat. Pẽẽ akã 'jawe. Jepir are pejejemogyau. Je tekou pẽ nee 'jau. A'eramũ je pẽ poaa mama'e apou Jarejuwarete 'ga remifutar imũ. Pejepoare'emamũ nepeapoa'uweri mama'ea— 'jau 'ga oree. ⁶ —Sã'ã uwa 'ywa jara 'ga akã ypiwera monoga imonoa iapya jui. Nan tee futat Jeruwarete 'ga jepir areware'ema 'gã monoi muku je wi. ⁷ Je ree ajemogy ma'eramũ pẽẽ jeje'ega renuparamũ futat. A'eramũ Jeruwarete 'ga “mama'e mũ eapo jee”, ojeupe 'eramũ iapou futat pẽ nupe— 'jau Jejui 'ga oree. ⁸ —Jeruwarete 'ga remifutar imũ pejejemogy re pẽẽ mama'e apou 'ga 'eawer imũ etee. A'eramũ pẽ nesakara 'gã 'jau pẽ nupe: “Janeruwarete 'ga 'ã esageay”, 'jau nipo 'gã pẽ nupe pẽ nesag ire. “Gã 'ã a'jea futat Jejui 'ga remiayuwa”, 'jau nipo 'gã pẽ nesag ire— 'jau 'ga oree ikue.

⁹ —Jeruwarete 'ga iporomutat je ree. A'eramũ je nan tee futat teporomutaramũ pẽ nee. A'eramũ ki pẽẽ jeje'ega renuparamũ jeje'ega anupa ywyapi pejejemogyau. A'eramũ je taetu teporomutaramũ pẽ nee. ¹⁰ Sã'ã je Tejuwarete 'ga je'ega renup katu katua je rekoa. A'eramũ 'ga a'eramũ oporomutaramũ a'jea futat je ree. Nan tee futar iki jeje'ega peenup pejejemogyau. A'eramũ te jeporomutaramũ pẽ nee pejemogyramũ— 'jau 'ga oree.

¹¹ —Aipoa je amome'u pẽ nupe pẽ muekõẽãinawamũ. Je 'ã ekõẽãi ma'eramũ. A'eramũ je teje'jawe pẽnekõẽãja futaa. ¹² Jeporomutat je pẽ nee. A'eramũ je tejejukau esage pẽ nee. A'eramũ

je 'jau pẽ nupe: Pẽporomutar iki pejejee. Pejejuka esage ki pejejee, je 'jawe futat— 'jau 'ga oree ikue. ¹³ —Ojekoty'aaw are iporomutat ma'e 'gã amanũmũ ojekoty'aawa 'gã nekwawer ipe. Nitywi 'ga amũ aipo 'ga apyraapara 'gã, ojekoty'aaw are iporomutara apyraapara 'gã. ¹⁴ Jeje'ega renuw ire pejejemogyau jejekoty'aawamũ.

¹⁵ —Naje upe oporowyky ma'e rũi pẽẽ. Jejekoty'aawa te pẽẽ. I'wyriat ma'e 'gã o'wyriara porowykyrama nokwaawi. Mama'e eapo amũ 'eramũ etee te 'gã o'wyriara porowyky apoi. A'eramũ pẽẽ 'awamũ pejejemogyau jejekoty'aawamũ. A'eramũ je tejeupe Tejuwarete 'ga remimome'u mome'waupap pẽ nupe. ¹⁶ Napẽẽ nũi ako je pyyrũ pejepe ikue. Je te apyyrũ pẽẽ kwe pe imonopyramũ mama'e esage apoukaawamũ Jarejuwarete 'ga remifutar imũ. Aipoa pẽnemiapoa nateepawa'uweri futari. Nanuaramũ Jeruwarete 'ga mama'e muri futari pẽ nupe jeje'eg imũ ojeupe mama'e renũi re. ¹⁷ Ma'eramũ 'ã je 'i poromũ pẽ nupe. Pẽporomutar iki pejejee pejejemogyau, je 'i pẽ nupe— 'jau Jejui 'ga oree.

'Ga rerowiaara 'gã nee iporomutare'ema 'gã

¹⁸ —Je rerowiare'ema 'gã pejejee iporomutare'emamũ ki pẽnẽa'at je ree. Je ree ra'ne te 'ã 'gã niporomutari. ¹⁹ Oje'jawe pejejemogy re amunipo 'ã 'gã poromutaramũ pẽ nee. A'ere 'ã na'gã 'jawe rũi tãmẽjẽ tepejemogy. Je 'ã amũ'ẽ pẽẽ 'gã nui pẽ mogyau tejemiayuwamũ. A'eramũ 'gã oporomutare'emamũ pẽ nee pejemogyramũ— 'jau Jejui 'ga oree. ²⁰ —Je'eawer are ki pẽnẽa'at, "I'wyriat ma'e 'gã o'wyriara nuapyraawa'uweri"

'e are. A'eramũ 'gã je rereko tywer ire pẽẽ nanẽ pẽ nerekou tyweaete futat nũ. Jeje'eg are wapyaka re ki 'gã peje'eg are nanẽ tuapyaka nũ. ²¹ Pẽẽ 'ã je rerowiaara. A'eramũ 'gã pẽ nerekou tyweaete. Je muarera 'ga 'gã nokwaawi. A'eramũ 'gã a'eramũ pẽ nerekou tyweaete futat—'jau Jejui 'ga oree. ²² —'Au ako tejua 'gã mu'jau Tejuwarete 'ga je'eg are ai'i nũ. Je amu'e'em ire taetu amunipo 'ã 'gã 'jau: “Norokwaawi ore Jarejuwarete 'ga porogytaa. A'eramũ ore orotywera kwaape'ema nanẽ nũ”, 'jau amunipo 'ã 'gã. A'ere 'gã 'ga porogyta kwaawi futari. A'eramũ 'gã o'mearũe'emamũ 'ga upe. ²³ Je ree iporomutare'ema 'gã Jeruwarete 'ga ree nanẽ niporomutari nũ. ²⁴ 'Gã nemiapoe'ema ako je iapou'jau'japa agawewi 'gã neape ai'i. Nitywi 'ga amũ aipo apou je 'jawe. Aipo resage'em ire amunipo 'ã 'gã 'iarũi “Naruesagi ore Jejui 'ga remiapofera. A'eramũ ore 'ga rerowiare'ema” e'iarũ amunipo 'ã 'gã jee. A'ere ako 'gã esagi agawewi futat ai'i. Je ree 'gã poromutare'em tee ate. Jeruwarete 'ga ree nanẽ nanuara 'gã niporomutari nũ—'jau Jejui 'ga oree. ²⁵ —Ymã te 'ga amũ ka'arana kwasiaa je ree rakue: “Naapoi agawewi je mama'e tywera. A'etea je ree 'gã poromutare'em tee ate”, 'jau 'ga amũ inuga ikwasiaa rakue. Aipoa 'gã ikwasiaa inuga je ree rakue—'jau 'ga oree.

²⁶ —Tejuwarete 'ga pyri tewaẽm ire ta'e 'ga upe 'jau: “E'agesagea emono je rerowiaara 'gã nupe”, ta'e Tejuwarete 'ga upe 'jau. A'eramũ nipo 'ga imua pẽ nupe je ree pẽ mu'jawamũ. Mama'e a'je are etee te 'ga pẽ mu'ei. ²⁷ A'eramũ pẽẽ je mome'wau 'gã nupe. Pejejepype je reko

ypyrauwe ako pejeatau pejejemogyau je rewiri jeje'ega renupa ai'i. A'eramũ pëë 'awamũ pëë nanë 'gã mu'jau je ree nũ— 'jau Jejui 'ga oree ikue.

16

¹ A'ere Jejui 'ga oporogytau oree nũ:

—Aipoa je amome'u pë nupe tejerowiar awi pë momigukaawe'emamũ. ² Anure nipo je rerowiare'ema 'gã pë mũ'ëi janejatykaaw awi. “Jejui 'ga rerowiaara pëë. A'eramũ pëë pejewau peje'jãu ore wi”, 'jau nipo 'gã pë nupe. Pëë mũ juka re nipo 'gã 'jau ajaupe: “Jarejuwarete 'ga remifutar imũ jane 'gã apisi”, 'jau futatee nipo 'gã ajemogyau. ³ Jeruwarete 'ga nipo 'gã ikwaape'ema agawewi. Je nanë nipo 'gã je kwaape'ema nũ. A'eramũ nipo 'gã pë nerekou tyweaete. ⁴ A'eramũ je 'awamũ 'gã nemiaporama mome'wau pë nupe. A'eramũ pëë anure 'gã iaporamũ pejejea'aramũ je'eawer are. “Omome'u tãmëjë ako Jejui 'ga janee ikue”, 'jau nipo pëë— 'jau 'ga oree.

Janeruwarete 'ga 'Agesage

—Pë pype tekou ako je aipo mome'wawa'ne'em pë nupe ai'i. ⁵ A'ere je 'awamũ je oi pë nui. Temuarera 'ga pyri je oi tejewya nũ. A'e are ako je pë mu'ei ko. A'etea 'ã pëë mũ “Ma'ape te ereo?” 'jawe'em jee. ⁶ Peje'arasigamũ etee 'ã aipo pejejeupe je 'eramũ. ⁷ A'ere a'jea futat aipo je'ea. Je oe'em ire amunipo 'ã pë poara 'ga nura'uweri pë nupe. Teo re te je 'ga 'Agesage muri pë nupe pë poaawamũ. A'eramũ pëë pejeku'iramũ je o are. ⁸ 'Ga 'Agesagea 'ut ywy pewara 'gã mueapyou

'gã tywer are. Mama'e a'je are 'gã mueapyou 'ua. “Pětywer are Ku'jywa 'ga pẽ nereko tyweri” 'e are 'gã mueapyoawamũ 'ga U'agesage muri pẽ nupe— 'jau Jejui 'ga oree. ⁹ —Je rerowiare'ema 'gã naeapyoï “Jejui 'ga rerowiare'emamũ ae ia'wyre'emamũ juejue ae jemogyi Ku'jywa 'ga upe” 'e are weapyoe'emamũ. Aipo are te 'ga 'Agesagea 'gã mu'akwaawi. ¹⁰ Mama'e esage are nanẽ 'ga 'Agesagea 'gã mueapyou nũ. Je 'ã mama'e esagea etee iapou. A'eramũ je tewau Tejuwarete 'ga pyri. Naje resagu'jawi pejepe. ¹¹ Ku'jywa 'ga ajuereko tywerete are nanẽ 'gã mueapyou. Mama'eukwaawa 'wyrïara upe Ku'jywa 'ga 'i ikue: “Anure nipo ereo tata pe”, 'jau 'ga mama'eukwaawa 'wyrïara upe ikue. Je rerowiare'ema 'gã mama'eukwaawa 'wyrïara remiayuwa futat. A'eramũ nipo 'gã awau tata pe o'wyrïara rupiwewe futat— 'jau Jejui 'ga oree.

¹² —A'ere kwaiwete je pẽ nupe je remimome'urama. A'ere 'awamũ nepẽneapyoï we ee. A'eramũ je imome'wawe'em pẽ nupe. ¹³ 'Ur ire te nipo Ku'jywa 'ga 'Agesagea pẽ mu'ei mama'e a'je are etee te. 'Ga je kwaawukari pẽ nupe. Naoje'eg imũ rũi 'ga pẽ mu'ei. Wemienuwer are te 'ga pẽ mu'ei. Ijeaporam are nanẽ 'ga pẽ mu'ei nũ. ¹⁴ Jeruwarete 'ga 'Agesagea jeje'ega renuw ire 'ga pẽ mu'ei ee. A'eramũ te nipo pẽneapyo je ree. “Jejui 'ga esage” pẽ mu'eukaa pejejaupe. ¹⁵ Tejuwarete 'ga 'jawe futat jerea'aramũ mama'e are. A'eramũ je 'jau pẽ nupe: Ku'jywa 'ga 'Agesagea nipo pẽ mu'e je'eawer are, enuw ire, a'e je 'ã pẽ nupe— 'jau Jejui 'ga oree.

“Tejuwarete 'ga pyri je oi” 'ga 'eawet

¹⁶ —Anurenure'i nipo pëẽ je resake'ema pejejemogyau. Anure tãmëjẽ te nipo je resagu'jap pejepe nũ— 'jau 'ga oree.

¹⁷ Aipo orojeupe 'ga 'eramũ ore 'jau arajaupe:

—Ma'eramũ te 'ga 'i poromũ janee? “Anurenure'i nipo naje resagu'jawi pejepe. Anure tãmëjẽ te nipo je resak pejepe nũ”, e'i 'ga 'ã janee. “Tejuwarete 'ga pyri je oi, tejewya nũ. A'eramũ pëẽ a'eramũ je resagu'jape'ema”, e'i 'ga 'ã janee. Ma'eramũ 'ga poromũ 'jau nũ'ũ?— 'jau ore arajaupe. ¹⁸ —Maranime sipo anurenure'ia? Maranime sipo anurea? Janereapyoi jane 'ga porogyta are nũ'ũ— 'jau ore arajaupe.

¹⁹ Jejui 'ga aipo arajaupe 'e kwaapa 'ũina. “Iporonuwiwet 'gã je'e are”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga 'jau oree:

—“Anurenure'i nipo pëẽ je resake'ema. Anure tãmëjẽ te nipo je resagu'jap pejepe”, a'e ako je pë nupe ko kũi. A'e are nipo nepëneapyoi?— 'jau 'ga oree. ²⁰ —A'jea futat je 'i. Anure nipo pëẽ je rapirũmũ je manũ re. Je manũ re nipo pë'arasig je ree. Je rerowiare'ema 'gã te nipo ajee iku'i etee ajemogyau je manũnamũ. Pëẽ te nipo ajee pë'arasigaip je ree. A'ere nipo anure pejeku'iramũ nũ. ²¹ Sã'ã kũjãa wa'yray reru'arasiga ojewi wa'yra rayramũ. A'ere 'ã ojewi wa'yra 'ar ire aku'iramũ nũ. Wea'aru'jawe'emamũ 'ã wa'yra rayfer are. Aku'iramũ etee 'ã wa'yr are nũ. ²² Nan tee futat nipo pëẽ 'awamũ peje'arasigamũ pejejemogyau. A'ere nipo pëẽ anure je resagu'jaw ire pëku'i pejejemogyau nũ. A'eramũ nipo 'gã amũ pëku'i mateepawarũme'em pë nui— 'jau 'ga oree.

²³ —Aipoa 'ara rupi nipo pëë 'jawe'em je upe, “ore mu'e ape aipo are”, 'jawe'em nipo pëë jee. Ku'jywa 'ga 'Agesagea te nipo pë mu'e mama'e are. A'jea futat je 'i. Pëë 'ã je rerowiaaramũ. A'eramũ 'ga “mama'ea eapo amũ jee”, jerer imũ ojeupe 'eramũ Ku'jywa 'ga iapou pë nupe. ²⁴ Nepeenũi we te 'ã mama'ea 'ga upe jerer imũ. A'eramũ ki pëë 'awamũ mama'e renũina 'ga upe. A'eramũ 'ga imua pë nupe. A'eramũ te nipo pëku'i a'jea'jea futat pejemogyau— 'jau Jejui 'ga oree.

²⁵ —Mama'e mũ ako je amome'u pë nupe pë mu'jawamũ ai'i. A'ere anure nipo je Tejuwarete 'ga mome'ui katu katu pë nupe. ²⁶ Naje rũi futat mama'e aenũi Ku'jywa 'ga upe pë nupe. Je rerowiat 'ã pejepe. A'eramũ pëë futat mama'e renũina Jarejuwarete 'ga upe pejejeupe. ²⁷ Jeruwarete 'ga iporomutat pë nee. Je ree pëporomutaramũ. “Ga wi je ruri” 'ea 'ã perowiat. A'eramũ 'ga oporomutaramũ pë nee. A'eramũ 'ga mama'e apou pë nupe ojeupe pëë 'eramũ. ²⁸ A'jea futat je ruri Tejuwarete 'ga wi 'au ywy pe ikue. A'ere 'awamũ je oi tejewya ywag ipe 'ga pyri nũ— 'jau 'ga oree.

²⁹ A'eramũ ore 'ga remimu'eramũ 'jau 'ga upe:

—'Awamũ namorogytau rũi ore mu'e ape. Oreapyo ore 'awamũ eneporogyta are ki 'ei— 'jau ore 'ga upe. ³⁰ —Ene 'ã a'jea futat enereapyo katu katu mama'e are. Arajaupe oreporogyta jemima we 'ã ene ikwaapa. A'eramũ ene ore mueapyou ee, ee ore poronuwe'emauwe. A'eramũ ore “Ku'jywa 'ga wi je ruri” 'e rerowiaa— 'jau ore 'ga upe.

³¹ A'eramũ 'ga 'jau oree:

—A'jea futat sipo je rerowiat pejepe 'awamũ?
 — 'jau 'ga oree. ³² —A'ere'ere'i futat nipo pẽẽ
 pekwasì'o pejewau pejeje'wyr ipe je wi. Nepepy-
 tai'i futari nipo amũ je pyri. A'ere Jeruwarete
 'ga te 'ga rekoi je pyri. A'eramũ je natejetee'i
 rũi tekou. ³³ Aipoa je 'ã omome'u pẽ nupe pẽ
 mopy'ata'waawamũ. A'eramũ pẽẽ pejekyjawe'em
 pejejemogyau. Je rerowiaara pẽẽ. A'eramũ
 pẽẽ pejepy'a'wyre'emamũ je ree pejejemogyau.
 Je rerowiare'ema 'gã nipo pẽ nerekou tyweaete.
 A'ere kasi pepojeuw ine. Je te 'ã 'gã 'wyrriara pãjẽa
 'arimũ akwap— 'jau Jejui 'ga oree.

17

'Uwarete 'ga upe oje'ega monoawet

¹ Wemimu'eramũ ore upe oporogytapaw ire, 'ga
 amã'jãu ywau oje'ega 'Uwarete 'ga upe:

—Kiapi'ni. 'Awamũ iwaẽmi jeresage
 resaukaawa upe. Jeresagea eesaukat 'gã nupe.
 A'eramũ je nanẽ eneresage resaukararũmũ 'gã
 nupe nũ. ² Eneje'eg imũ ako je ruri ikue. Ene
 futat 'ã je rerowiarukaa 'gã nupe. A'eramũ
 je tejerowiaara 'gã mogyau nakwaparimũ
 rũi futat. Je futat 'gã amomyau 'gã mogyau.
³ A'eramũ jeremimomyaufera 'gã ene kwaapa.
 “Ga etee futat Janeruwaretea”, 'jau nipo 'gã
 enee. A'eramũ nipo 'gã a'eramũ je nanẽ je
 kwaapa nũ. “Jejui Kristu 'ga Janeruwarete 'ga
 remimurera futat”, 'jau nipo 'gã jee je kwaaw
 ire. ⁴ Eneporowykya je aapopap 'gã nupe
 ene'eawer imũ. Eneresagea nanẽ je esaukaa
 'gã nupe nũ. ⁵ Ymã ako ywy apoe'emauwe

jeresagea ereesaukat jarejepyriwara 'gã nupe ikue. A'eramũ ene 'awamũ nanẽ esaukaa ejepyri je o re nũ— 'jau Jejui 'ga oje'ega monou 'Uwa 'ga upe.

⁶ A'ere Jejui 'ga wemimu'eramũ ore mome'wau 'Uwarete 'ga upe:

—Ene 'ã je rerowiarukar ape 'gã nupe. A'eramũ je ene kwaawukaa tejerowiaara 'gã nupe ai'i. 'Gã 'ã eneremiayuwa rakue. A'eramũ ene 'gã mua jee, jeremiayuwamũ. Eneje'ega 'gã wanup. ⁷ A'eramũ 'gã 'awamũ ikwaapa, “tejuwa 'ga je'eg imũ tee je pẽ mu'ei” 'ea 'gã erowiaa. ⁸ Eneje'eg are je 'ã 'gã mu'ei. A'eramũ 'gã “Jeruwarete 'ga te 'ã je mut” 'ea 'gã erowiaa.

⁹ —'Gã nee je porogytai enee. Natejerowiare'ema 'gã nee rui je porogytai enee. Tejeupe eneremimurera 'gã nee te je porogytai enee. Eneremiayuwa futat 'gã. A'eramũ je a'eramũ teje'ega monou ene upe 'gã nee. ¹⁰ Je rerowiaara 'gã juejue janeremiayuwamũ. Enema'eramũ, jema'eramũ 'jau. A'eramũ nipo 'gã neko esage resakara 'gã 'jau jee: “A'jea futat Jejui 'ga resageramũ ra'e. Sã'ã 'ga remiayuwa 'gã jemogy esagea”, 'jau nipo 'gã nesakara 'gã jee.

¹¹ —Kiapi'ni, Ene te 'ã eneresageay. A'ere'ere'i futat je oi peu ene pyri nũ. Napytai je 'au ywy pe. A'ere janeremiayuwa 'gã pytai 'au. A'eramũ ene epãjẽ mũ 'gã a'gwau mama'e tywer awi jarejeupe. Je upe ejemimurera 'jawerimũ etee futat 'gã a'gwau mama'e tywer awi jarejeupe. Majepei tee-wara 'jawe te 'ã jane rekoi. A'eramũ ene majepei 'yweteewara 'jawe 'gã mogyau jareje'jawe.

12 —'Gã pype tekou je 'gã a'gwau mama'e tywer awi. Tejeupe ene epãjẽ muawer imũ etee futat je 'gã a'gwau. Noka'jami 'ga amũ je wi. Majepeja 'ga etee te ajee jeremiayuwa 'ga naje rerowiari. Nitywi 'ga amũ je rerowiarukararũmũ 'ga upe. Tata pe oo ma'e 'ga wejue te. Ymã te 'gã ka'arana kwasiari inuga 'ga ree rakue. A'eramũ nipo tata pe 'ga o re ka'arana mogytaara 'gã 'jau “a'jea futat ra'e. Mama'e a'je are 'gã ka'arana kwasiari inuga rakue”, 'jau nipo 'gã— 'jau Jejui 'ga u'ama 'Uwa 'ga upe.

13 —A'ere'ere'i futat je oi ene pyri. A'eramũ je 'au tekouwe aipo 'jau enee 'gã nemianuwauwe, 'gã maku'iawamũ. Afutat je 'gã ku'ia teje'jawe.

14 Eneje'ega je imome'wau'jau'japa 'gã nupe 'gã nerekou. Je najerea'ara'uweri mama'e tywer are. Jeremimu'efera 'gã nanẽ wea'are'emamũ mama'e tywer are nũ. Natejerowiare'ema 'gã 'jawe etee rũi ore jemogyi mama'e tywera apou. A'eramũ nipo eneje'ega rerowiare'ema 'gã oporomutare'emamũ 'gã nee 'gã jemogyramũ.

15 Eroo jeremiayuwa 'gã je reewe 'awa ywy awi, na'ea'uweri je enee. Ea'gu ki 'gã mama'eukwaawa 'wyriar awi, a'e te je enee— 'jau Jejui 'ga oporogytau u'ama 'Uwarete 'ga upe.

16 —Na'auwara rũi te 'ã je. A'eramũ je ree ojemu'e ma'e 'gã nanẽ wea'are'emamũ mama'e tywer are ajemogyau 'jau. Mama'e esage apo are etee 'gã taea'at ajemogyau 'jau. Naje rerowiare'ema 'gã 'jawe rũi 'gã jemogyi— 'jau Jejui 'ga 'Uwarete 'ga upe u'ama oporogytau. 17 —Emogy 'gã ejemiayuwamũ. Eneje'ega a'jea futat. Eje'eg imũ ejekwaawukat 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga

'Uwa 'ga upe u'ama. ¹⁸ —Ene te 'ã je mur ape 'au ywy pe eje'ega mome'waramũ. A'eramũ je nan tee futat 'gã mokwasi'wau eneje'ega mome'waramũ. ¹⁹ 'Awamũ je jemonoi enepo pe. Ene'eawer imũ etee futat nipo 'ã temanũmũ. A'eramũ nipo je rerowiaara 'gã ajemogyau eneremiyuwamũ je 'jawe, mama'e apou enee je 'jawerimũ— 'jau Jejui 'ga oje'ega 'Uwarete 'ga upe u'ama.

²⁰ —A'ere je natejewiriwara 'gã nee etee rũi je porogytai enee. Anure nanẽ nipo 'gã oi okwasi'wau kwe pe je mome'wau 'gã nupe. A'eramũ nipo 'gã nenupara 'gã amũ je rerowiaa nanẽ nũ. A'eramũ je tejerowiaarama 'gã nee nanẽ teje'ega enee nũ. ²¹ Afutat je majepei tee tup ma'e 'jawe 'gã jemogya. Sã'ã ae majepei tee aeruwa. Nan tee 'gã tojekoty'ar esage jane ree 'jau. Sã'ã jane majepei teewara 'jawe jane rekoa. Nan 'gã nekoa je afutat nanẽ jarejepyri. A'eramũ nipo majepei 'yweteewara 'jawe 'gã jemogyramũ 'gã nesakara 'gã je rerowiaa— 'jau Jejui 'ga 'Uwa 'ga upe. ²² —Je 'ã esage ma'ea. A'eramũ ako ene je muorywukaa jarejepyriwara 'gã nupe ikue, ywagipewara 'gã nupe ikue. A'eramũ je nan tee futat 'gã muesageu tejesage 'jawe. A'eramũ 'gã ajemogyau majepei 'yweteewara 'jawe jane 'jawe— 'jau Jejui 'ga oporogytau u'ama 'Uwa 'ga upe. ²³ —Je 'ã ako 'gã pype. Ene nanẽ 'ã ekou je pyri nũ. A'eramũ je rerowiaara 'gã majepei 'yweteewara 'jawe etee futat ajemogyau. A'eramũ nipo je rerowiare'ema 'gã weapyoramũ ee. “A'jea futat 'ga Ruwarete 'ga poromutaramũ nanimenime 'ga ree ra'e. A'eramũ nipo nan tee futat 'gã oporomutaramũ jane ree nũ” e are nanẽ nipo 'gã weapyoramũ ajemogyau—

'jau Jejui 'ga oje'ega 'Uwarete 'ga upe.

²⁴ —Kiapi'ni. Eneporomutat ako je ree ywy apoe'emauwe futat ikue. Ma'eramũ 'ã ako je muoruwukar ape ywagipewara 'gã nupe ikue. Jeresagea ako ywagipewara 'gã esaka ikue. 'Awamũ 'ã ene 'auwara 'gã nupe je rerowiarukaa nũ. A'eramũ je ywag ipe tejerowiaara 'gã neroo futaa. A'eramũ 'gã jeresagea resaka— 'jau Jejui 'ga 'Uwarete 'ga upe u'ama oje'ega.

²⁵ —Kiapi'ni. Eneresageay te 'ã. Ene rerowiare'ema 'gã nenekwaawi futari. A'ere 'ã je ene kwaawi futari. A'eramũ 'ã 'awamũ jeremimu'e 'gã ene kwaapa futat. “A'jea futat 'ga Ruwarete 'ga 'ga muri rakue” 'ea 'gã ikwaapa 'awamũ— 'jau Jejui 'ga 'Uwa 'ga upe. ²⁶ —Je akwaawukat ene 'gã nupe ai'i. 'Awamũ miamũ futat je tekou ene kwaawukaa 'gã nupe nũ. A'eramũ nipo 'gã je ree eneporomutara 'jawe etee futat 'gã oporomutaramũ ajuee. A'eramũ nipo je 'ã tekou 'gã pype— 'jau Jejui 'ga oje'ega monou u'ama 'Uwarete 'ga upe.

18

Jejui 'ga pyykawet

(Mateu 26.47-56; Maku 14.43-50; Luka 22.47-53)

¹ 'Uwarete 'ga upe oporogytapaw ire Jejui 'ga awau jui. Wemimu'eramũ etee ore rerawau. A'eramũ ore arawau 'yekwa'wi raapa, Setrõ 'jawa raapa. Y'wa 'ywa tymaw ipe ore orowaẽma. ² Ore wawetea futat aipo jepi. Aipo pe futat Jejui 'ga ore rerawau ore mogytaw jepi. A'eramũ Judas 'ga

aipoa arawawera kwaapa. ³ A'eramũ Judas 'ga peu futat jefaruu 'gã nerawau Jejui 'ga pyygukaa.

'Gã oe'emauwe mainana 'wyrira 'gã, fariseu 'gã netee 'jau jefaruu 'gã nupe: “Pe'je pejewau 'ga rupi Jejui 'ga pyyka”, 'jau 'ga 'gã nupe rai'i. Janeruwarete 'ga mogytaawa raarana 'gã nanẽ 'ga imonou 'gã nupi nũ. A'eramũ Judas 'ga 'gã nerawau Jejui 'ga resaukaa 'gã nupe. Muawa 'gã erawau. Tata nanẽ 'gã erawau wape resakaawamũ nũ. 'Ua 'gã owaẽma Jejui 'ga upe. ⁴⁻⁵ Judas 'ga akou jefaruu 'gã pype, 'gã po pe Jejui 'ga monoara 'ga poromũ.

Opyyk 'gã nura Jejui 'ga ikwaapa ojee. A'eramũ 'ga awau 'gã nowosõu.

—Awỹja te peekat pejemogyau?— 'jau 'ga 'gã nupe.

—Jejui 'ga ore aruekat arakou, Nasare pe waranup ma'efera 'ga ore aruekat arakou— 'jau 'gã 'ga upe.

—Koromũ futat je rekoi— 'jau 'ga 'gã nupe aipo 'eramũ.

⁶ Aipo ojeupe 'ga 'eramũ, 'ga upe 'ut ma'efera 'gã ojewya akupeu, awau u'aa ywyu. ⁷ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Awỹja rekaa te pejot?— 'jau 'ga 'gã nupe nũ.

—Jejui 'ga ore aruekat, Nasare pe waranup ma'efera 'ga ore aruekat arakou— 'jau 'gã 'ga upe.

⁸ —Koromũ futat je rekoi, a'e je ako pẽ nupe ko. Je ree pejeporopyygiweramũ ki je etee futat je pyyk pejepe. Pekok kasi jeremimu'efera 'gã nee ne— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁹ 'Uwarete 'ga upe oje'ega monoypyawer are futat 'ga 'i rai'i. “Tejeupe eneremimurera 'gã a'gui,

Kiapi'ni. Noka'jami futari 'ga amũ je wi”, 'jau Jejui 'ga 'Uwarete 'ga upe rai'i. A'eramũ 'ga a'e are 'jau jefaruu 'gã nupe “Tene ki 'gã oi”, 'jau jupe.

¹⁰ Aipo Jejui 'ga je'ega renupawe Simão Pedro 'ga ogyuu rekyita yrũ awi. A'eramũ 'ga mainana 'wyriararete 'ga remiayuwã namĩ monoka ogyuu pyu. Furuk. 'Ga jakwatawa katywara 'ga namĩ yypa. Inamĩ yywipywera 'ga rera Mauku.

¹¹ —Ereapo awi nanuara! Ere ejyuu munepa ejy ryrũ pype nũ— 'jau Jejui 'ga Pedro 'ga upe. —Jeruwarete 'ga remifutar imũ futat 'gã nuri je pyyka. A'eramũ je tejereko tywerukaa 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

Anasi 'ga rog ipe 'ga rerooawet

¹² A'eramũ jefaruu 'gã, o'wyriara 'ga retee Jejui 'ga pyyka ifaa. Janeruwarete 'ga mogytaawa raarana 'gã nanẽ 'gã poaa Jejui 'ga far are. ¹³ 'Ga far ire 'gã 'ga rerawau Anasi 'ga rog ipe ra'ne. Aiporamũ Kaifasi 'ga mainana 'wyriararetea. Anasi 'ga Kaifasi 'ga ratyuwa. ¹⁴ Aipo Kaifasi 'ga futat 'jau judeu 'gã 'wyria'ri upe rai'i: “Tene Jejui 'ga manũ. 'Ga manũ re nipo romanũ 'gã jane apisawe'em”, 'jau 'ga 'wyria'ri upe rai'i.

Pedro 'ga Jejui 'ga kwakupa

(Mateu 26.57-58, 69-70; Maku 14.53-54, 66-80; Luka 22.54-57)

¹⁵ Anasi 'ga rog ipe 'gã Jejui 'ga rerooramũ, Simão Pedro 'ga awau 'ga rewiri. 'Ga amũ nanẽ awau 'ga rewiri nũ, Jejui 'ga remimu'efera 'ga nanẽ awau 'ga rewiri nũ. Mainana 'wyriararete remiesapytera 'ga poromũ. A'eramũ 'ga awau osou Jejui 'ga rupi, mainana 'wyriara 'ga roga

osoma pype. ¹⁶ A'ere Pedro 'ga nosei 'gã nupi. Iosoma rokwar ipe te 'ga pytai. A'eramũ ose ma'e 'ga awau ojewya oje'ega iosoma rokwarara raarana eẽ upe:

—Tene jejekoty'aawa 'ga resei ã— 'jau 'ga awau eẽ upe.

A'eramũ eẽ Pedro 'ga mogeu.

¹⁷ A'ere eẽ Pedro 'ga upe eẽ 'i:

—Nawã nemipygyga kã remiayuwa rũi nipo ene?— 'jau eẽ 'ga upe.

—Naani nũ ã— 'jau Pedro 'ga eẽ upe.

¹⁸ Iro'ysagay 'gã nupe. A'eramũ mainana 'wyr-iara remiayuwa 'gã, Jarejuwarete 'ga mogytaawa raarana 'gã netee 'upa ojepe'jau tata are. A'eramũ Pedro 'ga ojepe'jau u'ama 'gã pyri.

Mainana 'wyr-iara 'ga poronupawet

(Mateu 26.59-66; Maku 14.55-64; Luka 22.66-71)

¹⁹ A'eramũ mainana 'wyr-iararetefera 'ga, Anasi 'ga 'jau Jejui 'ga upe:

—Ma'ja are te 'gã eremu'e jepi? Awÿja te eremu'e jepi?— 'jau 'ga 'ga upe.

²⁰ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Pẽ neape futat te 'ã je porogytai 'gã nupe jepi. Judeu 'gã jatykaaw ipe, Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe. Mĩmer imũ je 'ã 'gã mu'jau pẽnemiesagamũ jepi— 'jau Jejui 'ga 'ga upe. ²¹ —Ma'eramũ sipo je moporogytaukar ape ejeupe? Je renuparera 'gã tomome'u enee kũi. 'Gã okwaap futat je'eawera kũi— 'jau Jejui 'ga 'ga upe u'ama.

²² Aipo 'ga 'eramũ jefaruuna'nĩ 'ga amũ Jejui 'ga reakwapeteka.

—Aipo ere te nipo mainana 'wyriararete 'ga upe ki sa?— 'jau 'ga 'ga upe.

²³ A'eramũ Jejuĩ 'ga 'jau 'ga upe:

—Mama'e tywera mũ je imome'u re amunipo 'ã mama'e tywera ere jee 'auwara 'gã nemi-anuwamũ. Mama'e a'jea je 'eramũ ma'eramũ ene je reakwapetegukaa 'ga upe ki 'ei?— 'jau Jejuĩ 'ga Anasi 'ga upe.

²⁴ A'eramũ Anasi 'ga Jejuĩ 'ga rerawaukaa Jare-juwarete 'ga mogytaawa raarana 'gã nupe. 'Ga faa 'gã erawau Kaifasi 'ga upe. Mainana 'wyriararete 'ga poromũ Kaifasiramũ.

Pedro 'ga 'ga kwakuwu'japa

(*Mateu 26.71-75; Maku 14.69-72; Luka 22.58-62*)

²⁵ A'e pype Pedro 'ga ojepe'jau u'ama. A'e pe ojepe'e ma'e 'gã amũ 'jau 'ga upe:

—Na'ga remimu'ea rũi nipo ene ki sa?— 'jau 'gã 'ga upe.

A'eramũ Pedro 'ga 'jau:

—Naani nũ'ũ.

²⁶ A'eramũ mainana 'wyriararete remiayuwa 'ga amũ oporonupa ee Pedro 'ga upe nũ. 'Ga upe ee oporonup ma'e 'ga inamĩ yywipywera 'ga pytuna 'ga.

—Naene rũi nipo ore aruesak Jejuĩ 'ga pyykwaw ipe ra'e ki sa?— 'jau 'ga 'ga upe.

²⁷ —Tee. Naani nũ'ũ. Nakwaawi je 'ga nũ'ũ. Awỹja upe pẽẽ 'jau 'ũ?— 'jau etee Pedro 'ga 'ga upe nũ.

A'erauwe wyrasokwẽ oje'ega.

*Piratu 'ga upe Jejui 'ga rerooawet**(Mateu 27.1-2, 11-14; Maku 15.1-5; Luka 23.1-5)*

²⁸ Ai'iwetetewe 'gã Jejui 'ga rerawau Kaifasi 'ga rog awi. 'Wyriararete 'ga rog ipe 'gã 'ga rerawau, Piratu 'ga rog ipe. Ku'emaiaiw are futat 'gã 'ga rerawau 'ga rog ipe. Judeu 'gã 'wyrria'ri 'gã Piratu 'ga roga pype osowe'em. Piratu 'ga judeue'ema. Judeu 'gã osowarũ'em judeue'ema 'gã nog ipe ra'e jepi. “Ga roga pype jarese re jane jemoky'ai Jarejuwarete 'ga upe. A'eramũ jane mama'e 'wawarũ'em jarejatykaaw ipe”, 'jau 'gã ajaupe. A'eramũ 'gã osowe'em. ²⁹ A'eramũ Piratu 'ga uẽma oje'ega 'gã nupe:

—Mama'e tywera te 'ga wapo pẽ nupe ra'e?— 'jau 'ga 'gã nupe.

³⁰ —Mama'e tywera 'gã iapoe'em ire amunipo 'ã ore narueruri 'ga ene upe— 'jau 'gã 'ga upe.

³¹ A'eramũ Piratu 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pe'je ajee 'ga rerawau erekou tyweaete pe-jeypy 'gã nemikwasiarer imũ etee futat— 'jau 'ga 'gã nupe.

—Naani. 'Ga juka are orefueweramũ. A'ere 'ã pẽẽ romanũnamũ pe'je oree jepi: “Pejuka kasi 'ga amũ ne. Ore tee arajukaarũ 'gã amũ”, 'jau 'ã pẽẽ oree jepi. A'eramũ ore 'ga jukawarũ'em— 'jau 'gã 'ga upe. —Ere eje'ega mÿina oree. Toromono 'ga imu'ama 'ga jywa pypiraa 'ypeywar are 'jau— 'jau 'gã 'ga upe.

³² Ymã Jejui 'ga amanũawama mome'ui oree ai'i. “Ypeywar are nipo 'gã je monoi je mu'ama”, 'jau 'ga ai'i. A'eramũ Janeruwarete 'ga te “ypeywar are 'ga monoukaa 'ga jukaukaa oree” 'e are 'gã mu'eukaa.

³³ Aipo 'erauwe Piratu 'ga awau osou wogipe nũ. Jejuí 'ga rerurukaa 'gã nupe.

—A'jea te ene judeu 'gã 'wyríaramũ?— 'jau Piratu 'ga Jejuí 'ga upe.

³⁴ —Ene futat te aipo ere? Amutee 'ga aipo 'ea te ra'u ere futat nũ?— 'jau Jejuí 'ga 'ga upe.

³⁵ —Judeua sipo je ako enee? Enepytuna 'gã futat te 'ã 'au ene murukat ene moporogytaukaa jee. Maran ene ekou 'gã nupe ra'e, a'e te je a'i kũí?— 'jau Piratu 'ga 'ga upe.

³⁶ —Na'awa ywy pewara 'wyríara 'jawe rũí te 'ã je. 'Gã 'jawe je reko re amunipo 'ã jeremiayuwa 'gã 'gã nowajaa je monoukare'ema judeu 'gã 'wyríari 'gã po pe. A'ere je na'auwara 'wyríaramũ rũí— 'jau Jejuí 'ga 'ga upe.

³⁷ A'eramũ Piratu 'ga 'jau 'ga upe nũ:

—'Wyríararetea futat nipo ajee ene ki sa?— 'jau 'ga 'ga upe.

—A'jea futat je 'wyríaretea je rekoi. Mama'e a'je are 'gã mu'jaawamũ je ruri ywy pe te'aa tey eẽ wi ikue. Mama'e a'je renupara 'gã jeje'ega wenup. A'eramũ 'gã ajemogyau jeremiayuwamũ— 'jau Jejuí 'ga 'ga upe.

³⁸ —Ma'ja a'eramũ mama'e a'jea ki 'ei?— 'jau Piratu 'ga 'ga upe.

'Gã nupe Jejuí 'ga monoawet

(Mateu 27.15-31; Maku 15.6-20; Luka 23.13-25)

Aipo 'erauwe Piratu 'ga awau uẽma, ukupepe oje'ega 'gã nupe nũ:

—Nuapoi futari 'ga mama'e tywera ra'e. A'eramũ je 'ga jukaukare'ema. ³⁹ 'Awa maraka apoawa upe iwaẽmauwe je 'ã pẽnemifutara 'ga

renuēma moromunepaw awi jepi. Pefutat te je judeuramū peje'wyrīararetea muēma?— 'jau 'ga 'gā nupe.

⁴⁰ —Naani— 'jau 'gā wafukaita. —Naani. Na'ga rūi emuēm oree. Parapasi 'ga te emuēm oree— 'jau 'gā wafukaita 'ga upe.

Aipo Parapasi 'ga oporojuka ma'ea futat.

19

¹ Aipo ojeupe 'erauwe Piratu 'ga 'jau jefaruu 'gā nupe:

—Pe'je 'ga rerawau 'ga mopimopika.

² A'erauwe 'gā 'ga rerawau 'ga mopika. A'ere 'gā juapekagūū muapỹina 'ga akagyrūnamū iapou 'ga upe. A'eramū 'gā imonou imunepa 'ga akaga pype. A'eramū 'gā 'wyrīararete raity piraga munepa 'ga wi, 'ga rerekoemāawamū. ³ Ojewyjewya 'gā 'ga rerekoemāu 'ga rerekou:

—Ene te 'ā judeu 'gā 'wyrīararetea ra'e jepi. A'ere 'awamū ereko 'wyrīarareteramū nakwaparimū rūi futat 'gā nupe ki 'ei— 'jau 'gā 'ga upe.

'Gajaita 'ga rerekou opo afuapyka erofaa 'ga ree.

⁴ A'ere Piratu 'ga awau uēma oje'ega ukupepewara 'gā nupe nū:

—Peapyaka ki je ree. Arurukat je 'ga 'au nū. “Nuapoi futari 'ga mama'e tywera ra'e”, a'e je tekou pē nupe— 'jau 'ga 'gā nupe.

⁵ A'e pype 'gā Jejuī 'ga rerua enuēma 'gā nupe nū. 'Wyrīararete raitya 'gā imunepa 'ga wi juakagyrūa reewe. 'Ga ēmauwe Piratu 'ga 'jau 'gā nupe:

—Pemā'ē 'ga ree— 'jau Piratu 'ga 'gā nupe.

⁶ Jejuī 'ga resakawe 'gā 'jau:

—Emu'amukat futat Jejui 'ga 'ypeywar are 'gã nupe— 'jau 'gã Piratu 'ga upe, wafukaita.

Aipo wafukai ma'e 'gã mainana 'wyrara 'gã neewe Janeruwarete 'ga mogytaawa raarana 'gã neewe wafukaita Piratu 'ga upe.

—Pěẽ futat te aipo pe'je. Je najeporujukaweri 'ga ree. “Nuapoi 'ga mama'e tywera”, a'e je ako pẽ nupe ko— 'jau Piratu 'ga 'gã nupe. —Pěẽ te pejuka 'ga. Je najukaa'uweri 'ga— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁷—Naani. “Je futat Jarejuwarete 'ga ra'yra”, e'i 'ga ore ikue. A'eramũ ore oroporojukaweramũ 'ga ree. Oreyppy 'gã ka'arana okwasiat aipo are rakue. A'eramũ ore oroporojukaweramũ 'ga ree, 'gã nemikwasiarer imũ etee futat— 'jau 'gã 'ga upe.

⁸ Aipo renupawe Piratu 'ga okyjau kwaiwete u'ama. ⁹ A'eramũ Piratu 'ga awau osou wog ipe nũ. A'ere 'ga oporonupa ee Jejui 'ga upe:

—Mõ awi ene ejua rai'i ki 'ei?— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

A'ere Jejui 'ga noje'egi 'ga upe.

¹⁰ —Ma'eramũ ene eje'ege'ema jee ki 'ei? Nerek-waawi nipo ejewi je 'gã momoirukara ki 'ei? Ene-manũwet te ra'u nũ?— 'jau Piratu 'ga 'ga upe.

¹¹ —Jeruwarete 'ga te 'ã wapoukat rěwějẽmĩ enee. A'eramũ 'ã ene mama'e apou rěwějẽmĩ je ree 'agamũ. Jeruwarete 'ga tywe'em ire amunipo 'ã nereapou'uweri nanuara jee. A'ere 'ã Jeruwarete 'ga te nan je rerekoukari enee— 'jau 'ga 'ga upe. —A'eramũ 'agamũ ejeupe je reruara 'gã mama'e tywera apou ene apyraapa— 'jau Jejui 'ga Piratu 'ga upe.

¹² Aipo renupa taetu Piratu 'ga Jejui 'ga wi opoir are afuweramũ.

—Apoit je 'ga wi— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'ere 'gã 'i etee Piratu 'ga upe:

—'Ga wi epoir ire nipo naRoma ywy pewara 'gã 'wyrriara 'ga jekoty'aawa rũi ereko— 'jau 'gã wafukaita 'ga upe. —“Je futat 'wyrriararetea”, e'i te 'ã Jejui 'ga oree. A'eramũ 'ga akou jane'wyrriara 'ga ree iporomutare'emamũ. A'eramũ nipo jane'wyrriara 'ga, Sesa 'ga, amara'neramũ ene ree 'ga wi ene poiramũ— 'jau 'gã wafukaita 'ga upe.

¹³ Aipo 'erauwe Piratu 'ga Jejui 'ga rerurukaa enuẽma morogyta apoaw ipe. Piratu 'ga wapyka awau 'ũina morogyta apoaw ipe. Peu 'gã itapewa monou ipypekau te'yjupawa py'apykawamũ. Judeu 'ga je'eg imũ 'gã enũina *Gapata* 'jau jupe.

¹⁴ Sexta feira rupi aje kwara kwawamũ Piratu 'ga wapyka oje'ega 'gã nupe. Sabadoa maraka apoawa judeu 'gã nupe. A'eramũ Piratu 'ga 'jau:

—Koromũ pẽ'wyrriararetea 'awamũ!— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹⁵ —Naani. Ere ki 'ga mu'amukaa futat 'gã nupe 'ypeywar are, 'ga jywa pypirarukaa 'ga manũawamũ— 'jau 'gã wafukaita 'ga upe.

—Pẽfuewet futat nipo ajee peje'wyrriararetea je ijukaukar are?— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ mainana 'wyrriara 'gã 'jau 'ga upe:

—Sesa 'ga tee futat jane'wyrriararetea— 'jau 'gã 'ga upe.

¹⁶ A'eramũ Piratu 'ga Jejui 'ga monou jefaruu 'gã nupe.

—Pe'je 'ga rerawau 'ga mu'ama 'ypeywar are— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'gã 'ga rerawau.

*'Ypeywar are Jejui 'ga monoawet
(Mateu 27.32-44; Maku 15.21-32; Luka 23.26-43)*

¹⁷ Jejui 'ga futat 'ypeywaruu rerawau erekou. Erawau 'gã erowaẽma ae apisawa upe, aeakagera 'jawewara 'jawa upe. Judeu 'gã je'eg imũ era *Gogata*.

¹⁸ Peu futat 'gã 'ga monou imu'ama 'ypeywar are. 'Ga jywaa 'gã ipypiraa 'ypeywar are. Itajuu pyu 'gã 'ga pokutuka, 'ga pya nanẽ nũ. A'ere 'gã 'ga monou imowya imu'ama 'ypeywar are futat. Mukũja 'gã põ'õ me Jejui 'ga mu'ama 'ypeywar are. 'Gã nekoa futat 'gã imonou imu'ama. ¹⁹ A'ere Piratu 'ga 'yjepa'nĩ kwasiaa imonoukaa inuga Jejui 'ga apyte'rarimũ. Jejui 'ga Nasare pe waranup ma'efera 'ga. “Judeu 'gã 'wyriararetea” 'ea 'ga imonou inuga 'yjepa'nĩ are. Muapyra 'gã je'eg imũ 'ga ikwasiaa inuga. Judeu 'gã je'eg imũ, romanũ 'gã je'eg imũ, grego 'gã je'eg imũ 'jau 'ga inuga ikwasiaa.

²⁰ Ae apisawa namukui 'upa Jerusareg awi. A'eramũ 'gã kwaiwete okwapa ipyu. A'eramũ 'gã Piratu 'ga remikwasiarera mogytau.

²¹ Ikwasiaripyra resakawe mainana 'wyriara 'gã 'jau Piratu 'ga upe:

—“Judeu 'gã 'wyriararetea 'ga” 'ea ereapo awi. “Je te 'ã judeu 'gã 'wyriararete” 'ea te enug 'yjepa'nĩ are— 'jau 'gã Piratu 'ga upe.

²² —Naani. Anug ako je ikwasiaa ko. Tene a'ea etee futat tuwi— 'jau etee Piratu 'ga 'gã nupe.

²³ 'Ypeywar are Jejui 'ga mu'am ire jefaruu 'gã 'ga raity me'ega ajaupe. Irũpãwẽ 'gã ime'ega 'upa ajaupe. A'eramũ 'gã juejue 'ga raity mũ pyyka

ojeupe. A'ere 'ga raity pe nojemomygi futari. Ipirugipyra etee. ²⁴ A'eramũ 'gã 'jau ajaupe:

—Simonorog awi. Ita'i 'jawewara simomot esaka ee 'jau, “Awỹja sipo weroo” 'e are 'jau— 'jau 'gã ajaupe.

Ymã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari 'ga amũ upe 'ga raity are rakue:

“Jeraitya nipo 'gã imojo'ojo'oka ajaupe.

Ita'i 'jawewara nipo 'gã imomoa jeraityfer are”, 'jau 'gã ikwasiaa rakue. A'eramũ jefaruu 'gã aipo apou 'ga raityfera mojo'okawamũ.

²⁵ A'e pype Jejui 'ga y ãã u'ama wa'yra 'ga pyri, 'ypeywar are 'ga 'amamũ. 'Ga y'yra ãã, Mari Matarena ãã, Kriopasi 'ga remireko ãã. ãã rera Mari nanẽ nũ. Mĩmera 'gã u'ama 'ga pyri katu katu. ²⁶ Wemimutaramũ je pyri oy ãã resakawe Jejui 'ga 'jau ãã upe:

—'Awamũ 'ga enera'yra 'jawe enee, a'ni— 'jau 'ga oy ãã upe.

²⁷ A'ere 'ga 'jau jee:

—Eney 'jawe ãã 'awamũ enee. Ejejuka esage ki ãã ree— 'jau 'ga jee.

A'eramũ je 'ga y ãã rerawau teje'wyr ipe, tejejukau ãã ree.

Jejui 'ga manũawet

(Mateu 27.45-56; Maku 15.33-41; Luka 23.44-49)

²⁸ Aipo 'e re Jejui 'ga 'jau ojeupe: “Teporowykya je aapopap”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Je'yuwei je.

Ymã 'ga amũ ka'arana kwasiaa 'ga 'yuwei are rakue. A'eramũ 'ga aipo 'jau.

²⁹ Peu futat y'way ajaiwa 'ũina y'a pype. A'eramũ jefaruu 'ga amũ amynejuranũ monou ipymĩãu y'way ajaiwa pype. A'ere 'ga imonou 'ywa rapefã are, isipu 'jawa rapefã are imonou 'ga upe.

³⁰ Ipyter ire Jejui 'ga 'jau:

—Aapopap je teporowykya— 'jau 'ga.

Aipo 'e re 'ga wakaga muããpya. A'eramũ futat amanũmũ.

Jejui 'ga ywỹi kutukawet

³¹ A'ere'ere'i judeu 'gã 'wyria'ria awau oje'ega Piratu 'ga upe:

—'Ypeywar arewara 'gã netymakaga emopẽpenukat jefaruu 'gã nupe. Tamanũ 'gã kamẽsiete wetymakaga mopenamũ 'jau— 'jau 'gã 'ga upe. —Kwara rese'emauwe 'gã netefera simut imojypa 'jau— 'jau 'gã awau 'ga upe.

Ai'iwe sabado. Sabado morowykye'ema 'gã nupe. Aipoa morowykye'ema 'gã maraka apoawa nanẽ nũ. A'eramũ 'gã 'gã neumera mu'amukare'ema peu.

³² Aipo ojeupe 'erauwe Piratu 'ga jefaruu 'gã monou 'ypeywar arewara 'gã netymakaga mopẽpenukaa 'gã nupe. A'erauwe 'gã awau ajepeja 'ga retymakaga mopena se'. Ajepeja 'ga ma'e nũ se' imopẽpena 'gã 'gã nui. ³³ A'ere 'gã Jejui 'ga ma'ea nomopeni. Amanũ 'ga 'gã nura renunewe. A'eramũ 'gã 'ga retymakaga mopene'ema.

—Tỹỹ. Amanũ 'ga ra'e nũ'ũ— 'jau 'gã ajaupe.

34 A'eramũ 'ga amũ Jejui 'ga ywỹi kutuka etee jyuu pyu. A'eramũ 'ga rya ojeko'woka 'ga kutukawera rupi 'y reewe futat.

35-37 Ymã 'ga amũ ka'arana kwasiaa Jejui 'ga ree rakue: “Nomopeni futari 'gã 'ga kaga mũ”, 'jau 'ga ikwasiaa inuga rakue. A'eferupi tee Janeruwarete 'ga 'ga retymakaga mopenukare'ema 'gã nupe. Ajepeja 'ga ikwasiaa ka'aran are: “Anure nipo 'gã wemiywỹikutugera 'ga resagi”, 'jau nanẽ 'ga ikwasiaa ka'aran are rakue nũ.

Jejui 'ga manũa je aesak. A'eramũ je ikwasiaa ka'aran are pẽ nupe, Jejui 'ga rerowiarukaawamũ pẽ nupe. Mama'e a'jea etee te je amome'u. Aesak futat je 'ga manũa. A'eramũ je 'ga mome'wau futat pẽ nupe.

Ita kwara pype Jejui 'ga monoawet

(Mateu 27.57-61; Maku 15.42-47; Luka 23.50-56)

38 A'ere Jose 'ga, Arimateja pewarera 'ga awau oje'ega Piratu 'ga upe:

—Tene je Jejui 'ga reumera muri imojypa 'ypeywar awi— 'jau 'ga awau 'ga upe.

Aipoa 'ga Jose 'ga Jejui 'ga rerowiaara 'ga futat. A'ere 'ga nojemome'ui tee 'gã nupe rai'i. Okyje 'ga judeu 'gã 'wyrria'ri 'gã nui rai'i. Aipoa 'ga awau oje'ega Piratu 'ga upe.

Aipo ojeupe 'erauwe Piratu 'ga 'jau 'ga upe:

—Nai'i. Ere ajee ewau 'ga mosoka erawau ita kwaruu pype inuga— 'jau 'ga 'ga upe.

A'erauwe Jose 'ga awau 'ga mosoka 'ypeywar awi 'ga rerawau inuga ita kwaruu pype.

³⁹ Nikutemu 'ga nanẽ awau Jose 'ga rupi. Ypytunimũ Jejuí 'ga upe oporogyta ma'efera 'ga futat poromũ Nikutemuramũ. 'Ga awau Jose 'ga rupi. Kwaiwete 'gã jany kasiga rerawau. Trítai síku kirua 'gã jany kasiga rerawau. Aipoa jany kasiga imojopypepyrera. Mira 'jawa 'gã imojopypeu aloes 'jaw are jany kasigamũ. ⁴⁰ Aipoa 'gã erawau taity fuku are eko'woka. Aipoa ee eko'wog ire 'gã 'ga reumera mamana taity fuku pyu. Aipoa judeu 'gã nemiapoa futat. A'eramũ 'gã ipokwaapa.

⁴¹ Ae apisawa pyri y'wa 'ywa tymawera 'upa. Itymawer ipe ita kwaruu 'ũina, aereumera ma'ea 'ũina. Aipoa ita kwaruua ipyau ate. Nomonoi we futat 'gã aereumera ipype. Jejuí 'ga tãmējẽ futat 'gã omono aipo ita kwara pype. ⁴² A'e pe te futat 'gã 'ga monou. Namukui futari 'ga manũawer awi. A'eramũ 'gã peu etee futat 'ga monou.

—Kwara rese'emauwe simateepap 'jau, morowykye'ema upe iwaẽme'emauwe 'jau— 'jau 'gã ajaupe.

20

Jejuí 'ga rupawet

(Mateu 28.1-8; Maku 16.1-8; Luka 24.1-12)

¹ Ikoai'i, Mari Matarena ãẽ awau ita kwaruu pe, ypytu'nĩnauwe. Domingo rupi ãẽ awau esaka. Ita kwaruu rawopytymawera ãẽ esaka. Ita ojepe'au ikwar awi. ² Esakawe ãẽ 'ua ujãna imome'wau oree. Simão Pedro 'ga retee je tekou. A'eramũ ãẽ 'ua imome'wau oree:

—Janejara kĩa reumera wã wenuẽm erawau rai'i. Nikwaawi jane 'awamũ wã imonoawera— 'jau ãẽ oree 'ua imome'wau.

³ Orojeupe aipo 'erauwe ore arawau arujãna ita kwaruu repejãna. ⁴ A'ere je Pedro 'ga feni. A'eramũ je ra'ne tewau tewaẽma jupe. ⁵ Tewaẽmawe je tewau teããpyramũ temã'jãu ikwara rupi. 'Ga auwanawera etee je esaka. A'ere je nasei esaka. ⁶ A'ere Simão Pedro 'ga ruri owaẽma osowayayau awau ikwara pype. A'eramũ 'ga nanẽ 'ga auwanawera etee esaka nũ. Irãã'ã tuwamũ. ⁷ 'Ga akaga auwanawera 'jau 'ga esaka. Aipoa taitya 'upe'ema 'ga reumera auwanawera pyri. ⁸ A'eramũ je tesou esaka. Taity resakawe je Jejui 'ga ferapawera rerowiaa. ⁹ 'Ga auwanawera resake'ema ore orojeapyoe'emamũ 'ga feraw are. Ymã 'gã amũ ka'arana kwasiari Jejui 'ga feraw are rakue. A'ere ore norereapyoi ee rai'i. A'ere je 'ga auwanawera resag ire 'ga ferapawera rerowiari. ¹⁰ A'eramũ ore arawau orojoya orojog ipe nũ.

*Mari Matarena ãẽ Jejui 'ga resaka
(Mateu 28.9-10; Maku 16.9-11)*

¹¹ A'eramũ Mari Matarena ãẽ awau ojeyya ajaa'wau u'ama ita kwaruu pyri. Ajaa'waw ipe ãẽ wããpyramũ amã'jãu ita kwara raipy are. ¹² Mukũja ãẽ ywagipewara 'gã nesaka. 'Gã naitya waparasi-gayramũ 'gã nee. Majepeja 'ga 'ũina 'ga akaga rupawer ipe. Ajepeja 'ga 'ũina 'ga py renawer ipe. ¹³ A'eramũ 'gã oje'ega Mari ãẽ upe:

—Ma'ja are ene ejaa'wau ra'e ã?— 'jau 'gã ãẽ upe.

A'eramũ ãẽ 'jau:

—Jejararete kã reumera wã weroo 'aw awi ra'e. Marupi katu nipo wã erooi ra'e?— 'jau ãẽ 'gã nupe.

¹⁴ A'e pype ēē ojerowaka'i wea yse'iramū Jejui 'ga ree numiamū. Ēē pyri agawewi 'ga u'ama. A'etea ēē nuesagi katu 'ga.

¹⁵ —Ma'ja ene iapirūmū ekou ī? Awỹja ene ekaa ī?— 'jau 'ga ēē upe.

A'eramū ēē 'jau ojeupe: “Itymipyrera raarana kīā sipo 'ā 'i”, 'jau ēē ojeupe. A'eramū ēē 'jau 'ga upe:

—Ene nipo kīā reumera ererojyi ra'e. Emome'u etee jee. Too kīā reumera rerua tejepyri 'jau— 'jau ēē 'ga upe.

¹⁶ A'eramū Jejui 'ga ēē renūina:

—Maria.

Wenūjamū ēē ojerowaka 'ga ree. Amā'jāu 'ga ree, 'ga resaka katu.

—Koo. Ene futat te ra'u nū, Ku'jyp!— 'jau ēē 'ga upe.

(Judeu 'gā je'eg imū ēē 'jau *Raponi*. Amu'jara 'gā nupe judeu 'gā aipo 'jau.)

¹⁷ —Je kog awi ape— 'jau 'ga ēē upe. —Nooi we je tejeupia Tejuwarete 'ga pyri. Ere ewau jeje'ega mome'wau je rerowiaara 'gā nupe: “Tejuwarete 'ga pyri je oi. Pēnuwaretea 'ga nanē nū. A'eramū je tewau Jarejuwarete 'ga pyri, e'i kīā oje'ega rerurukaa pē nupe ko”, ere ki 'gā nupe— 'jau 'ga ēē upe.

¹⁸ A'eramū Mari Matarena ēē awau imome'wau oree:

—Jarejararete kīā je aesak ko nū— 'jau ēē oree.

A'eramū ēē Jejui 'ga je'ega mome'wau oree.

'Ga remimu'efera 'gā 'ga resaka

(*Mateu 28.16-20; Maku 16.14-18; Luka 24.36-49*)

19 Aipo 'ara, ypytuna rupi, ore Jejui 'ga remimu'eramũ arajatykau 'og ipe arajupa. Orokyje ore judeu 'gã 'wyrria'ri 'gã nui. A'eramũ ore 'okwara motypa orojee. Poje Jejui 'ga ojesaukaa ore pyter ipe:

—Pěpy'ata'wa etee te 'awamũ ki 'ei— 'jau 'ga oree.

20 Aipo 'e re 'ga opo kutukawera resaukaa oree. Oywÿi kutukawera nanê 'ga esaukaa. Orojararete 'ga resakawe ore orojekõẽãjamũ nũ. 21 A'eramũ Jejui 'ga 'jau'japa oree nũ:

—Pěpy'ata'waawa owaẽm pẽ nupe. Janeruwarete 'ga je mut 'au ojemome'waukaa pẽ nupe ikue. Nan tee futat je pẽ monoi kwe pewara 'gã nupe tejemome'waukaa— 'jau 'ga oree.

22 Aipo 'e re 'ga opytuu ore pyau.

—Awamũ je Jarejuwarete 'ga 'Agesage monoi pẽ nupe. Pejeku'iu 'ga pmut pejejepyri— 'jau 'ga oree. 23 —'Gã amũ nupe pẽẽ 'jau, “Janeruwarete 'ga pětywera omoit pẽ nui”, pẽẽ 'eramũ 'ga imoiri futari 'gã nui. 'Gã amũ nupe “Pětywera 'ga nomoiri futari pẽ nui”, 'gã nupe pẽẽ 'eramũ 'ga nomoiri futari 'gã nui— 'jau Jejui 'ga oree ikue.

Tome 'ga nuerowiarane'i 'ga

24 Ore upe Jejui 'ga jesaukaramũ 'ga remimu'efera 'ga amũ otywe'emamũ ore pype. Tome 'ga, kunumĩ jopewera 'ga, otywe'emamũ.

25 A'eramũ ore Tome 'ga rekoa 'jau 'ga upe:

—Jarejararete 'ga ore aruesak ko— 'jau ore 'ga upe.

A'ere Tome 'ga nuerowiari tee oreje'ega.

—'Ga pokutukawera resake'ema je narowiari futari 'ga ferawa. Tefãa 'ga pokutukawer are

imonowe'em je narowiari futari 'ga ferawa. 'Ga ywÿi kutukawer are tepo monowe'em je narowiari futari 'ga ferawa— 'jau etee 'ga oree, ojeupe ore imome'uramũ.

²⁶ Ikowara morowykye'ema rupi ore Jejui 'ga remimu'eramũ arajatykau nũ. Aiporamũ Tome 'ga akou ore pype. Orojeawopytyma wějẽmĩ futat arajupa arajatykau peu nũ. Poje Jejui 'ga 'ua u'ama ore pype nũ.

—Pěpy'ata'waawa 'ut pě nupe nũ ki 'ei— 'jau 'ga oree.

²⁷ A'eramũ 'ga 'jau Tome 'ga upe:

—Efã erut imowyka jepo kutukawer are. Jeywÿi kutukawer are nanẽ ene epo mujaa nũ— 'jau 'ga Tome 'ga upe. —Au'je ki je ferapawera rerowiare'em ire. Je ferapawera ki erowiat katu katu 'awamũ— 'jau 'ga 'ga upe.

²⁸ A'eramũ Tome 'ga 'jau 'ga upe:

—Ene te jejararetea. Ene te 'ã Jarejuwarete 'ga 'jawe futat— 'jau Tome 'ga Jejui 'ga upe.

²⁹ —Je resag ire etee 'ã je rerowiar ape? Je resake'ema miamũ 'gã amũ je rerowiari futari ajemogyau. Aipo 'gã ekõẽãi futat ajemogyau— 'jau 'ga 'ga upe.

³⁰ Aeremiapoe'ema Jejui 'ga iapou kwaiwete ore reape ikue. A'ere je nomome'upawi pě nupe.

³¹ A'ere je mama'e mũ mome'ui ikwasiaa ka'aran are inuga pě nupe, “Jejui 'ga Jarejuwarete 'ga remimurera 'ga futat” 'e rerowiarukaawamũ pě nupe. “Jejui 'ga Jarejuwarete 'ga ra'yraretea futat” 'ea nanẽ je erowiarukaa pě nupe nũ. Werowiar ire 'ga pě mogyi ojepyri nakwaparimũ ete rũi futat.

21

'Yisiga pype 'ga jesaukaawet

¹ Anure Jejui 'ga ojesaukaru'japa oree ikue nũ, ypia reme'y'warimũ ikue. Tiperia 'jawa reme'y'warimũ 'ga ojesaukaru'japa oree ikue nũ.

² Jejui 'ga resakaw ipe ore arakou pãwẽ pãwẽ. Simão Pedro 'ga, Tome 'ga. Kunumĩ jopewet 'jau ore Tome 'ga upe. Natanaeu 'ga. Aipo 'ga 'ua Kana 'jawa amunaw awi. Garireja ywy pype Kana 'jawa 'upa. Sepeteu 'ga ra'yramũ ore, mukũi tekotee 'gã 'jau. Mĩmeramũ ore arakou pãwẽ pãwẽ.

³ A'eramũ Simão Pedro 'ga 'jau:

—Oo je pira pyyka— 'jau 'ga oree.

—Ore nanẽ oroo futat ene rupi nũ— 'jau ore 'ga upe.

A'eramũ ore arawaupap aru'aa yaruu pype. Koopytunamuku ore taityuu momoa arakou. A'ere ore noropyygi'i amũ. ⁴ Kwara por ypyrauwe Jejui 'ga 'ua u'ama peu ypia reme'y'warimũ 'yisiga pype. A'ere ore norokwaawi 'ga. ⁵ A'eramũ 'ga 'jau oree:

—Pepyy'gi te amũ?— 'jau 'ga oree.

—Naani etee ki 'ei. Noropyygi'i etee ore amũ ki 'ei— 'jau ore 'ga upe.

⁶ A'eramũ 'ga 'jau oree:

—Pe'je ajee imomoru'japa nũ. Pejejakwatawa katy pemono imomoa esaka nũ. A'eramũ te nipo pira pepyyk— 'jau 'ga oree.

A'erauwe ore taityuu pypekau imonou imomoa nũ. Etyg ypyrauwe kwaiwete ipira ojejaga ipype. A'ere ore noroupirarũi imua yara pype etyka. Ipoi tee ipiraa. ⁷ A'erauwe je 'jau Pedro 'ga upe:

—Janejararete 'ga te nipo kwe u'am ra'e nũ'ũ!—
'jau je 'ga upe.

Aipo renupawe Pedro 'ga waity munepa, ojejaa ipyu. Ojefar ire Pedro 'ga opoa 'y pe awau Jejui 'ga repejãna. ⁸ A'eramũ ore arajua yaruu pype, taityuu rerua imatãu erekou. 'Y ywryi futat ore rekoi, sãg metro futat ore rekoi 'y ywyr awi.

⁹ Yaruu awi aru'ẽ re ore ipira resaka. Jejui 'ga ipira reya u'ama. Kanape'ia nanẽ ore esaka nũ.

¹⁰ A'eramũ Jejui 'ga 'jau oree:

—Pejemimu'arera perut amũ jee— 'jau 'ga oree.

¹¹ A'eramũ Simão Pedro 'ga u'aa yaruu pype nũ. A'eramũ 'ga taityuu matãumap imua. Kwaiwete pira ojejaga ipype. Sẽtu sãkwẽtai tres ipira, tuwuu ma'ea. A'etea taityuua otoroke'ema jupe.

¹² A'eramũ Jejui 'ga 'jau oree:

—Pe'je pejejuu pejemewaa— 'jau 'ga oree.

A'etea ore mũ noroporonuwi futari 'ga upe: “Awỹja te ene?” 'jawe'em futat ore 'ga upe. Orokwaaw ore 'ga. A'eramũ ore oroporonupe'ema ee 'ga upe.

¹³ A'eramũ Jejui 'ga awau kanape'i pyyka imowowoka imua oree, pira eyra reewe.

¹⁴ Oferaw ire futat Jejui 'ga poromũ ojesaukaru'jau'japa oree kwaiwete ikue. Poromũ futat ore upe 'ga jesaukara muapya.

Pedro 'ga upe Jejui 'ga 'eawet

¹⁵ Ore jemi'war ire Jejui 'ga 'jau Simão Pedro 'ga upe, Juã 'ga ra'yra 'ga upe:

—Eneporomutat te ene nanimenime je ree, ki Simão?

—Ëë. Ene te 'ã jejekoty'aawaretea futat. Aipo 'ã erekwaap futat— 'jau 'ga 'ga upe.

A'eramũ Jejuì 'ga 'jau 'ga upe:

—Karupa'mĩ jara 'gã ojejuka esage karupa'mĩ ra'yr yau are. Nan tee futat ejejuka esage je rerowiaar yau 'gã nee. Jeje'eg are ene 'gã mu'jau— 'jau Jejuì 'ga 'ga upe.

¹⁶ A'eramũ Jejuì 'ga 'jau'japa 'ga upe nũ:

—Eneporomutat te ene je ree ra'e, ki Simão?

—Ëë. “Erekwaap futat 'ã ejee jeporomutara”, a'e ako je enee ko— 'jau 'ga 'ga upe nũ.

A'eramũ Jejuì 'ga 'jau 'ga upe:

—Karupa'mĩ jara 'gã ojejuka esage weymaw are. Nan tee futat ejejuka esage je rerowiaara 'gã nee— 'jau 'ga 'ga upe.

¹⁷ A'eramũ Jejuì 'ga 'jau nũ:

—Eneporomutat te ene a'jea futat je ree ra'e, ki Simão?— 'jau 'ga 'ga upe.

Aipo ojeupe 'eu'jawauwe Pedro 'ga u'arasigamũ. A'eramũ 'ga 'jau 'ga upe:

—Ma'eramũ ene poromũ 'jau'japa jee ki 'ei? Ore-jararetea 'ã ene. Mama'ea 'ã erekwaap futat. Erekwaap futat 'ã ejee jeporomutara je rekoa— 'jau 'ga 'ga upe.

A'eramũ Jejuì 'ga 'jau 'ga upe nũ:

—Karupa'mĩ jara 'gã ojejuka esage futat weymaw are. Nan tee futat ejejuka esage je rerowiaara 'gã nee. ¹⁸ A'jea futat je'ea. Eywyrãmũ ene ejaity munepa eatau ewau ejemifutar imũ. A'ere nipo enesawa'e re 'gã amũ ene pofari enejywa pypiraa ene rerawau eneremifutare'em ipe— 'jau Jejuì 'ga Simão Pedro 'ga upe.

19 Aipo 'eramũ Jejuĩ 'ga 'ga manũawama mome'wau 'ga upe. 'Ga manũnamũ nipo 'ga manũ resakara 'gã 'jau: “Nopoiri futari 'ga Jarejararete 'ga rerowiar awi ra'e”, 'jau nipo 'gã ajaupe. A'eramũ nipo 'gã Jarejuwarete 'ga muorypa 'ga manũ resakawe.

20 Aipo ojeupe 'eramũ Pedro 'ga ojerowaka je resaka. Je futat Jejuĩ 'ga upe 'jarera: “Awỹja te ene mono ia'wyre'ema 'gã po pe?” 'jarera 'ga manũe'emauwe orojemi'waaw ipe 'ga upe 'jarera. Je futat te'ama Pedro 'ga atykupe katy. ²¹ Je ree ojerowakawe Pedro 'ga 'jau Jejuĩ 'ga upe:

—Maran sipo ajee 'ga rekoi nũ, ki Ku'jyp?— 'jau 'ga Jejuĩ 'ga upe.

22 —Je ifutar ire amunipo 'ã 'ga rekoi nan etee futat je rura resaka. Erejemuaẽm awi 'ga ree. Ene 'ã je renuw ape— 'jau 'ga 'ga upe.

23 Anure Jejuĩ 'ga rerowiaara 'gã 'jau futatee ajaupe:

—“Ko 'ga nipo namanũi futari je ruru'jawe'emauwe”, e'i 'ga 'ga upe ikue— 'jau futatee nipo 'gã imome'wau.

A'ere naporomũ rũi 'ga je'ega. Wapo ekoete nipo 'gã ajemogyau. “Je ifutar ire amunipo 'ã 'ga jemogoi je ruru'jawa resaka. Maran aipoa enee?” 'jau 'ga Pedro 'ga upe ikue.

24 Je 'ã Juãnamũ. “Ga nipo namanũi” 'gã 'jawamũ nipo je. Je te 'ã Jejuĩ 'ga remiapofera amome'u pẽ nupe. Je 'ã ka'arana kwasiaa aipo are pẽ nupe. A'jea futat aipo je'ea.

²⁵ Kwaiwete Jejui 'ga remiapofera. Aipo are 'ga amũ ka'arana kwasiaapaw ire amunipo 'ã kwaiwete ka'arana 'au ywy pe. A'eramũ nipo 'ã ywya nipytu'ẽi jupe.

Janeruwarete 'Ga Je'eg
New Testament in Kayabí (BR:kyz:Kayabí)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kayabí

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kayabí

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-27

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022
4079b71d-584e-51a5-ad2a-7eb18ed8c7d4